

Curriculum Framework

Master of Education

As per NEP 2020 and Learning Outcomes-based National Curriculum Framework
(Aligned with NCrF and NHEQF)

Effective From Academic Year 2025-2026

Founded by Mahatma Gandhi in 1920

Gujarat Vidyapith
Ahmedabad

Curriculum Framework

Master of Education

As per NEP 2020 and Learning Outcomes-based National Curriculum Framework
(Aligned with NCrF and NHEQF)

Effective From Academic Year 2025-2026

GUJARAT VIDYAPITH: AHMEDABAD

Curriculum Framework of Master of Education

Published by:

Dr. Himanshu Patel

Registrar

Gujarat Vidyapith

Near Income Tax Office, Ashram Road, Ahmedabad - 380009.

From the Desk of Vice Chancellor...

Dear All,

Any curriculum, at any level, must be firmly grounded in the objectives and goals that an educator or an educational institution aspires to achieve for its students. A course that trains students to solve mathematical equations must be very different from one that teaches them how to play a musical instrument, practice yoga, or conduct social research. Each subject requires its own methods, activities, and learning goals, which is why curriculum design is so important.

Therefore, curriculum is of utmost importance, as it determines how teachers and students will spend their time—in laboratories, in clinical practice, in creative endeavors, or in interactive lectures. It also reflects what a class, a department, a school, or an institution values; what it defines as its mission; and what it expects its graduates to accomplish. In this sense, the curriculum is the map that guides the essentials of learning from the classroom level to the institutional level.

The true success of any curriculum must be judged by its ability to achieve its intended objectives. It is a test of how well an institution—or an individual teacher—understands and articulates those objectives, and how effectively a pathway is created for students to attain success as defined by them. Curriculum is, in fact, a continuous chain of activities designed to translate broad educational goals into concrete practices, learning materials, and observable changes in behavior. A lesson plan, for instance, is curriculum at the classroom level, answering the critical questions: *What do I want my students to know? How can I engage them meaningfully? How will I measure what they have learned?*

For a society to achieve its educational aspirations, the curriculum must be both functional and relevant to its needs. Through careful management of curriculum, effective use of resources, and policies that bring systemic improvements, education can move society toward a more promising future. Indeed, curriculum is the very foundation of any academic institution—without it, the institution would lose its purpose and direction.

At Gujarat Vidyapith, established by Mahatma Gandhi in 1920 with its rich cultural and educational heritage, we remain committed to these ideals and we work with well-defined objectives to prepare our students for a brighter academic and social future.

It gives me immense pride and joy to announce the unveiling of the latest curriculum of Gujarat Vidyapith. This curriculum has been carefully designed in alignment with the objectives and guiding principles of the National Education Policy (NEP) 2020. I take this opportunity to place on record my deep appreciation for the efforts of the teaching faculty of Gujarat Vidyapith, the Members of the Board of Studies, and the Members of the Academic Council. Their dedication and vision have given shape to this comprehensive neo-curriculum, which will guide our students and our institution toward continued excellence.

With best wishes,

Dr. Harshad Patel
Vice Chancellor
Gujarat Vidyapith

Curriculum Framework

Master of Education

Effective From Academic Year 2025-2026

Department of Education
Faculty of Education(IASE)
Gujarat Vidyapith

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા (IASE): ગુજરાત વિદ્યાપીઠ: અમદાવાદ-09

દ્વિવર્ષીય

એમ.એડ.

અભ્યાસ સમિતિ

નિયુક્ત થયેલા બાહ્ય તજજ્ઞ સભ્યો

પ્રો. આયુષ્યમાન ગોસ્વામી
(અધ્યક્ષ, શિક્ષણવિભાગ, R.I.E., ભોપાલ)

પ્રો. વિરલબેન જાદવ
(IITE, ગાંધીનગર)

શિક્ષણ વિદ્યાશાખા (IASE) ના સભ્યો

પ્રો. જિજ્ઞેશ પટેલ
અધ્યક્ષ, શિક્ષણ વિભાગ

પ્રો. ડાહ્યાભાઈ પટેલ
ડીન/નિયામક, શિક્ષણ વિદ્યાશાખા(IASE)

પ્રો. ભરત જોશી

પ્રો. દીપુબા દેવડા

પ્રો. મહેશનારાયણ દીક્ષિત

પ્રો. છનાભાઈ ભીંસરા

પ્રો. સીતારામ દેશમુખ

પ્રો. સોનલ પટેલ

ડૉ. શીતલ રાવત

ડૉ. નીતિનકુમાર ઢાઢોદરા

ડૉ. હરિભાઈ પટેલ

ડૉ. અશોક પરમાર

ડૉ. નિલેશ કાપડિયા

શ્રી ચાર્મી પંચાલ

શ્રી કપિલ દેશવાલ

ડૉ. ભાવિની પરમાર

શ્રી મૈત્રી જોશી

શ્રી અવની ભટ્ટ

શ્રી જતિન કલવાણી

Curriculum Framework - Master of Education - 2025

PROGRAMME STRUCTURE							
Course Code	Course Name	Hours			Credit	Evaluations	
		Theory	Practical	Total		CCE	TEE
SEMESTER-1							
256510423001	Innovations and Research in Teacher Education (શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં નવીનીકરણ અને સંશોધન)	60	-	60	4	40	60
256510423002	Indian Educational History and Political Economy (ભારતીય શૈક્ષણિક ઇતિહાસ અને રાજકીય અર્થશાસ્ત્ર)	60	-	60	4	40	60
256510423003	Education as an area of Study (અભ્યાસના એક ક્ષેત્ર તરીકે શિક્ષણશાસ્ત્ર)	60	-	60	4	40	60
256510423004	Pre-Service and In-Service Teacher Education (પૂર્વ-સેવાકાલીન અને સેવાકાલીન શિક્ષક પ્રશિક્ષણ)	60	-	60	4	40	60
256510223005	Self-Development (સ્વ-વિકાસ)	30	-	30	2	50	-
256510223006	Visit of Educational Institutions (શૈક્ષણિક સંસ્થાઓની મુલાકાત)	30	-	30	2	50	-
Total		300	-	300	20	260	240
SEMESTER-2							
256510423007	Indian Knowledge System and Teacher Education (ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી અને શિક્ષક પ્રશિક્ષણ)	60	-	60	4	40	60
256510423008	Curriculum Studies (અભ્યાસક્રમનો અભ્યાસ)	60	-	60	4	40	60
Elective Group-1(વૈકલ્પિક જૂથ-1)							
256510423009	Educational Guidance and Counseling (શૈક્ષણિક માર્ગદર્શન અને સલાહ)	60	-	60	4	40	60
256510423010	Psychological Testing in Guidance (માર્ગદર્શનમાં મનોવૈજ્ઞાનિક માપન)	60	-	60	4	40	60
Elective Group-2(વૈકલ્પિક જૂથ-2)							
256510423011	Information Communication and Educational Technology (માહિતી પ્રત્યાયન અને શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી)	60	-	60	4	40	60
256510423012	National Education Policy and Educational Technology (રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ અને શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી)	60	-	60	4	40	60
Elective Group-3(વૈકલ્પિક જૂથ-3)							
256510423013	Educational Pedagogy (શૈક્ષણિક પદ્ધતિશાસ્ત્ર)	60	-	60	4	40	60
256510423014	Assessment of Learning (અધ્યયનનું મૂલ્યાંકન)	60	-	60	4	40	60
Elective Group-4(વૈકલ્પિક જૂથ-4)							
	MOOCs Approved by the Department	60	-	60	4	40	60
	MOOCs Approved by the Department	60	-	60	4	40	60
*Note : Choose any one of the Elective group. (વૈકલ્પિક જૂથો પૈકી કોઈ પણ એક જૂથ પસંદ કરવું.)							

Curriculum Framework - Master of Education - 2025

256510423015	Internship-1: 2 Weeks in Institutions of Teacher Education (ઇન્ટર્નશિપ-1: શિક્ષક પ્રશિક્ષણની સંસ્થાઓમાં 2 સપ્તાહ)	-	120	120	4	50	-
		240	120	360	20	210	240
SEMESTER-3							
257010423016	Innovations and Research in Teacher Education (શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં નવીનીકરણ અને સંશોધન)	60	-	60	4	40	60
257010423017	Methodology of Educational Research-2 (શૈક્ષણિક સંશોધનનું પદ્ધતિશાસ્ત્ર-2)	60	-	60	4	40	60
257010423018	Foundational and Preparatory Stage of School Education (ફાઉન્ડેશનલ અને પ્રિપેરેટરી સ્ટેજનું શાલેય શિક્ષણ)	60	-	60	4	40	60
257010423019	Middle and Secondary Stage of School Education (મિડલ અને સેકન્ડરી સ્ટેજનું શાલેય શિક્ષણ)	60	-	60	4	40	60
257010423020	Higher Education (ઉચ્ચ શિક્ષણ)	60	-	60	4	40	60
257010423021	Internship-2: 2 Weeks in Institutions of Teacher Education/Educational Research and Regulation. such as NCERT, NEUPA, IASE, KCG, Department of Education (ઇન્ટર્નશિપ-2: NCERT, NEUPA, IASE, KCG, યુનિવર્સિટીઓના શિક્ષણશાસ્ત્ર ભવનો વગેરે શિક્ષક પ્રશિક્ષણ/શૈક્ષણિક સંશોધન અને નિયમનની સંસ્થાઓમાં 2 સપ્તાહ)	-	120	120	4	50	-
Total		240	120	360	20	210	240
SEMESTER-4							
256510423022	Indian Knowledge System and Teacher Education (ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી અને શિક્ષક પ્રશિક્ષણ)	60	-	60	4	40	60
Elective Group-1(વૈકલ્પિક જૂથ-1)							
256510423023	Educational Guidance and Counselling (શૈક્ષણિક માર્ગદર્શન અને સલાહ)	60	-	60	4	40	60
256510423024	Psychological Testing in Guidance (માર્ગદર્શનમાં મનોવૈજ્ઞાનિક માપન)	60	-	60	4	40	60
Elective Group-2(વૈકલ્પિક જૂથ-2)							
256510423025	Information Communication and Educational Technology (માહિતી પ્રત્યાયન અને શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી)	60	-	60	4	40	60
256510423026	National Education Policy and Educational Technology (રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ અને શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી)	60	-	60	4	40	60
Elective Group-3(વૈકલ્પિક જૂથ-3)							
256510423027	Educational Pedagogy (શૈક્ષણિક પદ્ધતિશાસ્ત્ર)	60	-	60	4	40	60
256510423028	Assessment of Learning (અધ્યયનનું મૂલ્યાંકન)	60	-	60	4	40	60
Elective Group-4(વૈકલ્પિક જૂથ-4)							
	MOOCs Approved by the Department	60	-	60	4	40	60

Curriculum Framework - Master of Education - 2025

	MOOCs Approved by the Department	60	-	60	4	40	60
*Note : Choose any one of the Elective group. (વૈકલ્પિક જૂથો પૈકી કોઈ પણ એક જૂથ પસંદ કરવું.)							
257010823029	Dissertation (લઘુશોધ નિબંધ)	-	240	240	8	150	50
Total		180	240	420	20	270	230
GRAND TOTAL		960	480	1440	80	950	950

*CCE- Continuous Comprehensive Evaluation; **TEE- Term End Evaluation

Programme Contents	Credits
Core Courses	28
Field and Research	16
Value	04
Development Elective Modules	24
Internship	08
Total Credits of Programme	80

Collaborating Organisations

- IUCTE BHU Varanasi
- CTE
- Nai Talin Sangh
- DIET
- GCERT
- Teacher Trainig Colleges

Programme Outcomes (POs)

After successful completion of the Master of Education program, students will be able to:

PO-1	Discipline-Specific Knowledge	Demonstrates a comprehensive understanding of educational foundations, theories, and pedagogical practices to address diverse learning contexts. Encourages interdisciplinary thinking, Integration of Indian Knowledge system to solve real-world educational challenges in a dynamic environment.
PO-2	Problem Analysis	Enhances critical and analytical thinking by applying philosophical, psychological, sociological, research and Indian Knowledge system-based approaches to identify and resolve complex educational issues.
PO-3	Experimental Skills	Cultivates the ability to conduct independent and collaborative research using appropriate tools and methodologies. Emphasizes practical application of educational principles in curriculum evaluation and development as well as teaching learning practices during Internship.
PO-4	Environment and Sustainability	This outcome fosters ecological consciousness among students by integrating environmental ethics with the principles of sustainability. Special focus is placed on the Indian Knowledge System (IKS), which offers time-tested wisdom such as coexistence with nature, conservation practices, and holistic living. By embedding IKS into pedagogy, future educators are equipped to design curricula and learning experiences that promote sustainable development goals (SDGs), especially SDG 4, and nurture responsible, environmentally aware citizens.
PO-5	Ethics and Values	Strengthens ethical responsibility, professional integrity, and Gandhian values. Encourages commitment towards Indian Knowledge system, social justice, equity, and democratic ideals within educational contexts.
PO-6	Communication	Develops proficiency in oral and written communication to effectively present ideas, research, and academic content. Fosters collaboration with stakeholders to support educational goals.
PO-7	Modern Tool Usage	Encourages integration of ICT, digital tools, and advanced pedagogical technologies in teaching, learning, assessment, and research to enhance educational effectiveness.
PO-8	Teamwork and Leadership	Prepares students for collaborative academic and professional environments. Builds leadership, administrative, and management skills to foster inclusive and effective educational systems.
PO-9	Lifelong Learning	Instills a culture of continuous learning, professional growth, and adaptability to evolving educational trends and societal changes through reflective practice.
PO-10	Project Management	Develops planning, organizational, and financial skills required to execute educational research projects and fieldwork efficiently and effectively.
PO-11	Innovation and Entrepreneurship	Encourages innovative thinking and entrepreneurial skills to design and implement sustainable educational initiatives and solutions.
PO-12	Societal Contribution	Applies educational knowledge to promote social transformation, emphasizing rural upliftment, self-reliance, and the practical implementation of Gandhian educational ideals as well as Indian Knowledge system.

Programme Specific Outcomes (PSOs)

After successful completion of the Master of Education (M.Ed.) program students will be able to:

PSO-1	Educational Research and Innovation	Develop the capacity to design, implement, and critically evaluate innovative educational practices while conducting high-quality, ethical, and reproducible research using appropriate methodologies and data analysis techniques.
PSO-2	Teacher ability enhancement	Apply advanced pedagogical knowledge, mentoring skills, and ICT tools to enhance teacher preparation programs and promote reflective teaching practices.
PSO-3	Life Skills and Value education	Demonstrate, promote, and integrate essential life skills and core ethical, social, and environmental values into curricular and co-curricular educational activities.
PSO-4	Theoretical and practical knowledge of educational field	Critically engage with and apply theoretical frameworks and practical methodologies from foundational disciplines such as philosophy, sociology, and psychology to educational practice and research.

CO Attainment Levels (OBE & NEP 2020 Aligned)

COs Attainment Levels	Level	Description	Attainment Criteria			
	Level 3	High	≥ 80% of students score above a set performance benchmark			
	Level 2	Moderate	60%–79% of students meet the performance benchmark			
	Level 1	Low	40%–59% of students meet the performance benchmark			
	Level 0	Not Attained	< 40% of students achieve the desired learning outcome			
Target Attainment (Benchmark)	COs		CO-1	CO-2	CO-3	CO-4
	Target Level (%)		60	60	60	60

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 1		
Course Code	Name of Course	Compulsory
256510423001	Innovations and Research in Teacher Education (શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં નવીનીકરણ અને સંશોધન)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1:	શિક્ષક પ્રશિક્ષણનું ઔચિત્ય તેમજ નવીન પ્રવાહો વિશેની સમજ દર્શાવે છે.	
CO-2:	શિક્ષક પ્રશિક્ષણના ક્ષેત્રના પડકારો, NEP-2020ની ભૂમિકા તેમજ શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં NCTE ની ભૂમિકા વિશે સમજાવે છે.	
CO-3:	શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં સંશોધનની પૃષ્ઠભૂમિ, પદ્ધતિશાસ્ત્ર સંબંધિત નવીન પ્રવાહો અને મહત્ત્વ વિશેની સમજ પ્રગટ કરે છે.	
CO-4:	શિક્ષક પ્રશિક્ષણ સંબંધી સંશોધનનાં નવીન ક્ષેત્રો, સંસ્થાઓ તેમજ સંશોધન નીતિશાસ્ત્ર પ્રત્યેની સભાનતા દર્શાવે છે.	
Detailed Syllabus		
Unit-1:	શિક્ષક પ્રશિક્ષણનું ઔચિત્ય અને નવીન પ્રવાહ	
	1.1. શિક્ષક નૈપુણ્ય: અર્થ અને તેમાં શિક્ષક પ્રશિક્ષણની ભૂમિકા	
	1.2. શિક્ષક નૈપુણ્યને અસરકરતાં વ્યક્તિગત તેમજ સંદર્ભગત પરિબલો	
	1.3. ઈ-લર્નિંગ ડિજિટલ લિટરેસી: સંકલ્પના તેમજ શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં તેનું મહત્ત્વ	
	1.4. શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં મૃદુ કૌશલ્યો (Soft-Skills): અર્થ, પ્રકાર અને પ્રશિક્ષણ માટેના કાર્યક્રમો/ઉપાયો	
Unit-2:	શિક્ષક-પ્રશિક્ષણનું વ્યવસ્થાપન અને NEP-2020	
	2.1. શિક્ષક પ્રશિક્ષણ માટેના ચાલતા કાર્યક્રમોનો પરિચય (D.El.Ed., B.Ed., ITEP)	
	2.2. શિક્ષક પ્રશિક્ષણ ક્ષેત્રના પડકારો	
	2.3. NEP-2020 પ્રમાણે શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ કાર્યક્રમને ગુણવત્તા સભર બનાવવા માટેના ઉપાયો	
	2.4. NEP-2020 પ્રમાણે શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ ક્ષેત્રે થયેલ માળખાગત પરિવર્તન તેમજ પ્રવેશ નીતિ: પરિચય અને મહત્ત્વ	
Unit-3:	શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં સંશોધન: પૃષ્ઠભૂમિ, પદ્ધતિગત નવીન પ્રવાહો અને મહત્ત્વ	
	3.1. ભારતમાં શિક્ષણ- પ્રશિક્ષણ ક્ષેત્રે થયેલ સંશોધનોનો ઇતિહાસ	
	3.2. શિક્ષક પ્રશિક્ષણ કાર્યક્રમને ગુણવત્તા સભર બનાવવામાં સંશોધનની ભૂમિકા	
	3.3. શૈક્ષણિક સંશોધનમાં મિશ્ર પદ્ધતિઓ: સંકલ્પના અને મહત્ત્વ	
	3.4. અધિવિશ્લેષણ પદ્ધતિ: સંકલ્પના અને મહત્ત્વ	
Unit-4:	શૈક્ષણિક સંશોધનના નવીન ક્ષેત્રો, સંસ્થાઓ અને નીતિશાસ્ત્ર	
	4.1. શિક્ષક પ્રશિક્ષણ સંબંધી સંશોધનના નવીન ક્ષેત્ર: પરિચય	
	4.2. સંશોધનમાં બહુકેન્દ્રિત(multi centric) અભિગમ: અર્થ, અને મહત્ત્વ	
	4.3. શૈક્ષણિક સંશોધન સાથે સંબંધિત સંસ્થાઓ: પરિચય અને કાર્ય (UGC, ICSSR, NCERT, GCERT)	
	4.4. સંશોધન અહેવાલ પ્રકાશન સંબંધી નીતિશાસ્ત્ર: સંકલ્પના અને મહત્ત્વ, અને સાહિત્ય ચોરીની વિભાવના તેમજ અટકાવાના ઉપાયો	

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	2	-	2	3	2	-	-	-	-	2	2.43	3	2	1	3	2.25
CO-2	3	2	-	1	1	2	2	1	-	-	-	-	1.8	3	2	1	3	2.25
CO-3	3	3	2	-	1	-	2	1	-	-	-	2	2	3	3	2	3	2.75
CO-4	3	3	-	-	1	2	2	1	1	1	-	1	1.67	3	3	3	3	3
Avg	3	2.75	2	1	1.25	2.33	2	1	1	1		1.67		3	2.5	1.75	3	2.6

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, જૂથકાર્ય, સ્વઅધ્યયન
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> સ્વઅધ્યયન, વ્યાખ્યાન, જૂથચર્ચા
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, સ્વઅધ્યયન, પરિસંવાદ
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> સ્વાધ્યાય, વ્યાખ્યાન, કાર્યશાળા

Assessment Method

Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5

Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component				
			Term End Examination				
			CO-1	15			
			CO-2	15			
			CO-3	15			
CO-4	15						

References

Books:

- Mangal, S. K., & Mangal, U. (2019). Research methodology in behavioural sciences. PHI Learning.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (2017). Research in education (10th ed.). Pearson Education.
- Sharma, R. A. (2020). Teacher education: Principles, theories and practices. R. Lall Book Depot.
- Singh, Y. K. (2016). Innovations in teacher education. APH Publishing Corporation.
- Dash, B. N., & Dash, N. (2021). Teacher education and pedagogical innovations. Dominant Publishers.
- Koul, L. (2018). Methodology of educational research (5th ed.). Vikas Publishing House.
- Mohanty, J. (2003). Teacher education. Deep & Deep Publications.
- NCERT. (2005). National curriculum framework for teacher education. NCERT. Retrieved from <https://ncert.nic.in>
- Zeichner, K. M. (2010). Teacher education and the struggle for social justice. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203851402>

- Darling-Hammond, L., & Bransford, J. (Eds.). (2005). Preparing teachers for a changing world: What teachers should learn and be able to do. Jossey-Bass.
- NCTE. (1995). Different Modes of Education Used for Teacher Preparation in India: New Delhi.
- Razzik T.A. (1972) systems approach to teacher training and curriculum development: Paris, UNESCO.
- Sharma B.M. (1997). Teacher training and educational research: New Delhi, Commonwealth.
- Shrivastav G.N.P. (2000) Management of teacher education: New Delhi, Concept.
- Wentz, F.H. (2012). Soft Skills Training: A Workbook to Develop Skills for Employment. United States: Createspace Independent Pub
- ઉચાટ, ડી.એ. (2001). શિક્ષણ અને સામાજિક વિજ્ઞાનમાં સંશોધનનું પદ્ધતિશાસ્ત્ર .રાજકોટ: લેખક
- ઉચાટ.ડી.એ.(2017).અધિવિશ્લેષણ: સંશોધનથી એક ડગલું આગળ, રાજકોટ:અમદાવાદ.
- જી.સી.ઈ.આર.ટી. (1989). જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવનો માર્ગદર્શક સૂચનો, ગાંધીનગર દ્વારા પ્રકાશિત.
- દવે જયેન્દ્ર અને પટેલ મોતીભાઈ (1992). ભારતીય શિક્ષણના નૂતન પ્રવાહો અને સમસ્યાઓ, અમદાવાદ: બી.એસ.શાહ
- દવે પ્રવીણભાઈ આર. (2005). શિક્ષણ ક્ષેત્રે અને સી.ઈ.ટી.ની ભુમિકા, અમદાવાદ, અચલા, સામયિક અંક-મે
- પાઠક અરુણભાઈ અને અન્ય. (2003). ભારતમાં શૈક્ષણિક પ્રણાલીનો વિકાસ, અમદાવાદ, વારિષેણ પ્રકાશન.
- મૈયાણી જે.પી. (2004). ગુણવત્તા કેન્દ્રી શિક્ષક પ્રશિક્ષણ, ભાવનગર : સંપાદન, શિક્ષણ શાસ્ત્રભવન, ભાવનગર યુનિવર્સિટી અને શ્રીમતી એલ.એલ. કાકડીયા બી.એડ્. કોલેજ.
- મોદી બી.એમ. અને પંડ્યા જે.એન. (2003). વિકાસમાન ભારતીય સમાજમાં શિક્ષક, અમદાવાદ : વારિષેણ પ્રકાશન.

Online Resources & Tools:

- <https://www.ugc.gov.in>
- <https://ncte.gov.in>
- <https://www.education.gov.in>
- <https://www.educationworld.in>
- [National Education Policy-2020. Ministry of Education .New Delhi. https://www.mhrd.gov.in/sites/upload_files/mhrd/files/NEP_final_HINDI_0.pdf](https://www.mhrd.gov.in/sites/upload_files/mhrd/files/NEP_final_HINDI_0.pdf) સે પ્રાપ્ત
- <https://www.nep2020.org>

Program – M.Ed. (Master of Education) Semester- 1		
Course Code 256510423002	Name of Course Indian Educational History and Political Economy (ભારતીય શૈક્ષણિક ઇતિહાસ અને રાજકીય અર્થશાસ્ત્ર)	Compulsory
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1:	પ્રાચીન, મધ્યકાલીન અને અર્વાચીન ભારતની શિક્ષણ વ્યવસ્થાની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ જણાવી શકશે.	
CO-2:	ભારતના શિક્ષણ વિકાસ માટે વિવિધ પંચ અને સમિતિઓએ કરેલી ભલામણો વર્ણવી શકશે.	
CO-3:	વિવિધ પ્રકારની શાસન વ્યવસ્થામાં શિક્ષણનું સ્વરૂપ સમજાવી શકશે.	
CO-4:	શૈક્ષણિક અર્થશાસ્ત્રના સામાન્ય સિદ્ધાંતોનો શૈક્ષણિક આયોજનમાં ઉપયોગ કરી શકશે.	
Detailed Syllabus		
Unit 1: શિક્ષણનો ઇતિહાસ		
1.1. પ્રાચીન ભારતમાં શિક્ષણ વ્યવસ્થા		
1.2. મધ્યકાલીન ભારતમાં શિક્ષણ વ્યવસ્થા		
1.3. બ્રિટિશકાલીન ભારતમાં શિક્ષણ વ્યવસ્થા		
1.4. સ્વાતંત્ર્યોત્તર ભારતમાં શિક્ષણ વ્યવસ્થા		
Unit 2: ભારતીય શિક્ષણના વિકાસ માટેના પ્રયત્નો		
2.1. આઝાદી પૂર્વે શિક્ષણના વિકાસ માટે વિવિધ પંચોની મહત્ત્વની ભલામણો		
2.1.1 હંટર પંચ		
2.1.2 ભારતીય વિશ્વવિદ્યાલય પંચ		
2.1.3 સેડલર પંચ		
2.2. આઝાદી પછી શિક્ષણના વિકાસ માટે વિવિધ પંચોની મહત્ત્વની ભલામણો		
2.2.1 યુનિવર્સિટી શિક્ષણ પંચ		
2.2.2 માધ્યમિક શિક્ષણ પંચ,		
2.2.3 કોઠારી શિક્ષણ પંચ		
2.2.4 રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ 2020		
Unit 3: રાજ્યતંત્રનું સ્વરૂપ, લાક્ષણિકતાઓ અને શિક્ષણ વ્યવસ્થા		
3.1. આપખુદશાહી અને શિક્ષણ વ્યવસ્થા		
3.2. સમાજવાદ અને શિક્ષણ વ્યવસ્થા		
3.3. સામ્યવાદ અને શિક્ષણ વ્યવસ્થા		
3.4. લોકશાહી અને શિક્ષણ વ્યવસ્થા		
Unit 4: શૈક્ષણિક અર્થશાસ્ત્ર અને સિદ્ધાંતો		
4.1. શૈક્ષણિક અર્થશાસ્ત્રની સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને મહત્ત્વ		
4.2. શૈક્ષણિક અર્થશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતો		
4.3. શિક્ષણ અને આર્થિક વિકાસ વચ્ચેનો સંબંધ		
4.4. ખાનગી અને સરકારી શિક્ષણ વ્યવસ્થાના લાભાલાભ		

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2.66	2	1	1	3	1.75
CO-2	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2.66	3	2	---	3	2.67
CO-3	3	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2.75	2	2	1	3	2.00
CO-4	3	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2.75	2	3	---	3	2.67
Avg	3	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	2		2.25	2	1	3	2.27

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> • व्याખ्यान, જૂથચર્ચા,
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> • વ્યાખ્યાન, બઝસેશન
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> • વ્યાખ્યાન, નિદર્શન
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> • વ્યાખ્યાન, પ્રકલ્પ

Assessment Method

Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5

Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component
			Term End Examination
	CO-1	15	Term End Examination
	CO-2	15	
	CO-3	15	
	CO-4	15	

References

Books:

- શર્મા, આર. ઇ. (2020). ભારતીય શિક્ષા કા ઇતિહાસ ઇવં વિકાસ. મેરઠ: રલ્લી રામનારાયણ લાલ.
- પાંડે, રમેશચંદ્ર. (2018). ભારતીય શિક્ષા કા ઇતિહાસ. વારાણસી: વિનય પ્રકાશન.
- શ્રીવાસ્તવ, જી. ઇન. (2019). ભારતીય શિક્ષા કા ઇતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્ય. દિલ્લી: રચના પ્રકાશન.
- વર્મા, ઇમ. (2021). ભારતીય શિક્ષા કા સામાજિક વ ઇતિહાસિક વિકાસ. આગરા: લક્ષ્મી નારાયણ અગ્રવાલ.
- Aggarwal, J. C. (2010). Theory and principles of education (12th ed.). New Delhi: Vikas Publishing House.
- Tilak, J. B. G. (2005). Economics of education. New Delhi: APH Publishing Corporation
- Chaube, S. P., & Chaube, A. (2009). Philosophical and sociological foundations of education. New Delhi: Neelkamal Publications.
- Andey, K. P. (2014). Perspectives in education. Meerut: R. Lall Book Depot.

Online Resources & Tools:

- <https://ncert.nic.in>
- <https://ndl.iitkgp.ac.in>
- <https://shodhganga.inflibnet.ac.in>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 1		
Course Code	Name of Course	Compulsory
256510423003	Education as an area of Study (અભ્યાસના એક ક્ષેત્ર તરીકે શિક્ષણશાસ્ત્ર)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1:	ગાંધીજી, ટાગોર, મોન્ટેસરી અને જહોન ડ્યૂઈના મતે કેળવણીની સંકલ્પના-સ્વરૂપ, કેળવણીના ઉદ્દેશો-કાર્યો, અભ્યાસક્રમ અને અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયાનું વર્ણન કરે.	
CO-2:	શાલેય શિક્ષણની સંકલ્પના-સ્વરૂપ-અભ્યાસક્રમ અને પ્રવર્તમાન શાલેય શિક્ષણની પરિસ્થિતિમાંથી નિષ્પન્ન થતી સમસ્યાઓ જાણી તેના ઉકેલ સમજી આદર્શ શાળાના સ્વરૂપનું વર્ણન કરે.	
CO-3:	વ્યક્તિત્વનો વિકાસ અને શાંતિ માટેનું શિક્ષણ સમજી સામાજિક સંવાદિતા અને સ્વસ્થ સમાજની સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને મહત્ત્વ વર્ણવે.	
CO-4:	પ્રવર્તમાન શિક્ષણ સંદર્ભે સમસ્યાઓના ઉકેલ માટે શાળાના વિકાસ માટે શાળા અને સમાજની ભૂમિકા વર્ણવે.	
Detailed Syllabus		
Unit 1: કેળવણીની સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને અધ્યયન અધ્યાપન પ્રક્રિયા		
1.1. કેળવણીની સંકલ્પના અને સ્વરૂપ (ગાંધીજી, ટાગોર, મોન્ટેસરી અને જહોન ડ્યૂઈના મતે)		
1.2. કેળવણીના ઉદ્દેશો(હેતુઓ) અને કાર્યો.		
1.3. કેળવણી અને અભ્યાસક્રમ		
1.4. અધ્યયન અધ્યાપન પ્રક્રિયા		
Unit 2: શાલેય શિક્ષણની વિભાવના અને પ્રવર્તમાન પરિસ્થિતિ		
2.1. શાલેય શિક્ષણની સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને પ્રવર્તમાન પરિસ્થિતિ		
2.2. શાલેય શિક્ષણમાં અભ્યાસક્રમનું સ્વરૂપ		
2.3. પ્રવર્તમાન શાલેય શિક્ષણની પરિસ્થિતિમાંથી નિષ્પન્ન થતી સમસ્યાઓ અને ઉકેલ		
2.4. આદર્શ શાળાનું સ્વરૂપ અને અધ્યયન અધ્યાપન પ્રક્રિયા		
Unit 3: વ્યક્તિત્વનો વિકાસ, શાંતિ માટેનું શિક્ષણ અને સ્વસ્થ સમાજ		
3.1. શિક્ષણ દ્વારા વ્યક્તિત્વ વિકાસ : શારીરિક, માનસિક, ભાવાત્મક, સામાજિક અને આધ્યાત્મિક		
3.2. શાંતિ માટેનું શિક્ષણ : સંકલ્પના સ્વરૂપ અને મહત્ત્વ		
3.3. સામાજિક સંવાદિતા અને શાંતિ		
3.4. સ્વસ્થ સમાજ : સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને મહત્ત્વ		
Unit 4: શાળા અને સમાજ		
4.1. શાળા એક અધ્યયન સંસ્થા : સમસ્યાઓ અને ઉકેલ		
4.2. સમાજમાં ઊભી થયેલી સમસ્યાઓ અને ઉકેલ		
4.3. સમાજના વિકાસ માટે શાળાની ભૂમિકા : વર્ગ, જ્ઞાતિ, જાતિયતા અને ધર્મ સંદર્ભે		
4.4. શાળાના વિકાસ માટે સમાજની ભૂમિકા		

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	2	1	3	2	–	–	2	–	–	3	2.38	2	3	1	3	2.25
CO-2	3	3	2	1	3	2	1	2	3	1	–	3	2.27	2	2	1	3	2.00
CO-3	3	2	1	2	3	3	–	2	3	–	–	3	2.44	2	1	3	2	2.00
CO-4	3	2	2	2	3	3	1	3	3	2	1	3	2.33	3	2	2	2	2.25
Avg	3	2.5	1.75	1.50	3	2.5	1	2.33	2	1.5	1	3		2.20	2	1.75	2.5	2.13

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> પરિસંવાદ
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> પેનલચર્ચા
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> સિમ્પોઝિયમ

Assessment Method

Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5

Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component
			Term End Examination
	CO-1	15	Term End Examination
	CO-2	15	
	CO-3	15	
	CO-4	15	

References

Books:

- દવે જયેન્દ્ર (1986). ભારતીય તત્વ ચિંતકોનું શિક્ષણ ચિંતન અમદાવાદ: યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
- દવે જયેન્દ્ર પટેલ મોતીભાઈ (1996). શિક્ષણદર્શન . અમદાવાદ: બી.એસ.શાહ પ્રકાશન
- દેસાઈ ધનવંત શાહ ગુણવંત (1982). શિક્ષણની વર્તમાન ફિલસુફીઓ , અમદાવાદ : અનડા પ્રકાશન
- પંડ્યા કુલીન (1972). તાત્વિક વિચારધારાઓ અને શિક્ષણ, અમદાવાદ: બાલગોવિંદ પ્રકાશન
- દવે જયેન્દ્ર અને પટેલ. મોતીભાઈ (1992). ભારતીય શિક્ષણના નૂતન પ્રવાહો અને સમસ્યાઓ. અમદાવાદ : બી.એસ. શાહ પ્રકાશન
- પટેલ મફતભાઈ (1997). પ્રાથમિક શિક્ષણ એક અવલોકન , અમદાવાદ : શ્વેતા પ્રકાશન
- ભાલ જી.ડી. (1997). ભારતની શિક્ષણ વ્યવસ્થા, અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
- અલ્તેકર, એ.એસ. (1965). પ્રાચીન ભારતમાં શિક્ષણ, અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ

- કોઠારી, આર.જે. (2004). શિક્ષણની વિસ્તરતી ક્ષિતિજો. અમદાવાદ : બી.એસ. શાહ પ્રકાશન.
- પટેલ મોતીભાઈ (2005). શિક્ષણના સામ્પ્રત પ્રવાહો અને શિક્ષણની અસ્મિતા, અમદાવાદ : બી.એસ.શાહ પ્રકાશન
- પટેલ મોતીભાઈ (2009). શિક્ષણના પ્રવાહો, અમદાવાદ : પદ્મ પબ્લિકેશન
- પટેલ મોતીભાઈ (2009). વિદ્યાની વ્યથા કથા, અમદાવાદ : પદ્મ પબ્લિકેશન
- પંચાલ મોહનભાઈ અને કસ્વેકર આરતી (2007). શિક્ષણની વર્તમાન ફિલસૂફીઓ , અમદાવાદ : રન્નાદે પ્રકાશન
- Mohanty J. (1992). Current issues in Education, New Delhi, Cosmo Publication.
- Nagraj, Manav Vyavahar Darshan (Hindi), Divya Path Sansthan, Amarkantak.
- Nagraj, Vyavaharvadi Samajshastra Darshan (Hindi), Divya Path Sansthan, Amarkantak.
- A Nagraj, 1998, Jeevan Vidya Ek Parichay, Divya Path Sansthan, Amarkantak.
- Antoine de Saint-Expery. (1977). The Little Prince. London, UK: Wordsworth Edition Translated by Irene Testot-ferry
- Dalal, A.S. (2001). Our Many Selves. Pondicherry, India: Sri Aurobindo Ashram.
- Frankl, V. (1946) Man's Search for Meaning. New York: Pocket Books.
- Joshi, K. (ed) (2005). The Aim of Life. Auroville, India: Sailer.
- Krishnamurti, J. (1953). Education and the significance of Life, Ojai, California, USA: Krishnamurti Foundation Trust.
- NCERT, (2006). Education for peace, Position Paper. New Delhi: NCERT.
- R R Gaur, R Sangal, G P Bagaria, 2009, A Foundation Course in Value

Education.Online Resources & Tools:

- <https://epathshala.nic.in>
- <https://swayam.gov.in>
- <http://www.ignou.ac.in/>
- <https://shodhganga.inflibnet.ac.in>
- <https://eric.ed.gov>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 1		
Course Code 256510423004	Name of Course Pre-service and In-service Teacher Education (પૂર્વ સેવાકાલીન અને સેવાકાલીન શિક્ષક પ્રશિક્ષણ)	Compulsory
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1:	પૂર્વ સેવાકાલીન અને સેવા કાલીન શિક્ષક પ્રશિક્ષણની વિભાવના, વિકાસયાત્રા, અને નીતિયોની સમજ આપે.	
CO-2:	પૂર્વ-સેવાકાલીન શિક્ષણની માળખાકીય રચના, અભ્યાસક્રમ, માંદંડો અને ગુણવત્તા નિયંત્રણ સંબંધી ચર્ચા કરે.	
CO-3:	સેવાકાલીન શિક્ષક પ્રશિક્ષણના તેમજ સતત વ્યાવસાયિક વિકાસ (CPD) ના વિવિધ કાર્યક્રમોનો પરિચય અને મહત્ત્વ વિશે રજૂઆત કરે.	
CO-4:	શિક્ષક પ્રશિક્ષણ ક્ષેત્રે ગુણવત્તા, નીતિમત્તા, અને સંસ્થાઓની વિભાવના અને ભૂમિકા સમજાવે.	
Detailed Syllabus		
Unit-1: શિક્ષક શિક્ષણનું સંદર્ભ અને નીતિ માળખું		
1.1. પૂર્વ-સેવા અને સેવા કાલીન શિક્ષક પ્રશિક્ષણની સંકલ્પના અને ક્ષેત્ર		
1.2. ભારતીય સંદર્ભમાં શિક્ષક પ્રશિક્ષણની ઐતિહાસિક વિકાસ યાત્રા અને મહત્ત્વ		
1.3. NPE (1986), અને NEP 2020માં શિક્ષક પ્રશિક્ષણ સૂચિત પ્રમુખ ભલામણો		
1.4. NCFTE 2009 અને NCFSE - 2023 માં આપેલ શિક્ષક પ્રશિક્ષણ સંબંધી ભલામણો		
Unit-2: પૂર્વ-સેવાકાલીન શિક્ષક શિક્ષણ		
2.1. શિક્ષક પ્રશિક્ષણ ક્ષેત્રે પૂર્વ-સેવાકાલીન કાર્યક્રમના ઉદ્દેશ્યો		
2.2. અસરકારક સેવાકાલીન શિક્ષક પ્રશિક્ષકના ગુણો અને લાક્ષણિકતાઓ		
2.3. શિક્ષક પ્રશિક્ષણના NCTE સૂચિત વિવિધ માળખાઓ: પરિચય, તર્કાધાર અને તફાવત		
2.4. આદર્શ શિક્ષક પ્રશિક્ષણ અભ્યાસક્રમની લાક્ષણિકતાઓ અને ઘટકો(મુખ્ય વિષયો, પેડાગોજી, EPC, ઇન્ટર્નશિપ, અને પ્રેક્ટિસ ટીચિંગ)ની વિભાવના, TEIs સ્થપના અને સંચાલન માટેના NCTEના ધોરણો		
Unit-3: સેવાના દરમ્યાન શિક્ષક શિક્ષણ અને સતત વ્યાવસાયિક વિકાસ (CPD)		
3.1. શિક્ષક પ્રશિક્ષણ ક્ષેત્રે સેવાકાલીન કાર્યક્રમના ઉદ્દેશ્યો		
3.2. સતત વ્યાવસાયિક વિકાસ (CPD) નો અર્થ, ઉદ્દેશ અને જરૂરિયાત		
3.3. સેવાકાલીન શિક્ષક પ્રશિક્ષણ કાર્યક્રમોના પરિચય અને મહત્ત્વ (ઓરિયન્ટેશન, રિફ્રેશર, અને Pandit Madan Mohan Malaviya National Mission on Teachers and Teaching (PMMMNTT)		
3.4. શિક્ષક શિક્ષણ ક્ષેત્રે NISHTHA (National Initiative for School Heads' and Teachers' Holistic Advancement), DIKSHA (Digital Infrastructure for Knowledge Sharing), PM e-Vidya, SWAYAM MOOCs, અને Faculty Induction Programme (FIP)નો પરિચય અને મહત્ત્વ		

Unit-4: શિક્ષક પ્રશિક્ષક ક્ષેત્રે ગુણવત્તા, નીતિમત્તા, અને સંસ્થાઓ

- 4.1. શિક્ષક પ્રશિક્ષણ ક્ષેત્રના પડકારો, વ્યાવસાયિક નીતિમત્તા અને મૂલ્યો
- 4.2. શિક્ષક પ્રશિક્ષણ ક્ષેત્રે “શિક્ષકો માટેના રાષ્ટ્રીય વ્યાવસાયિક ધોરણો (NPST 2024)”નો પરિચય અને મહત્વ
- 4.3. શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં ગુણવત્તા નિયંત્રણ: સંકલ્પના, મહત્ત્વ અને સંસ્થાઓ NCTE, NCERT, SCERTs, DIETs અને IASE (પરિચય અને ભૂમિકા)
- 4.4. શિક્ષક પ્રશિક્ષણ ક્ષેત્રે મેન્ટરશિપની અવધારણા અને મહત્ત્વ

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3		1	2	2	2	-	1	-	-	2	2.14	1	2	2	2	1.75
CO-2	3	2	-	1	2	2	2	1		-	-	-	2	1	2	1	2	1.5
CO-3	3	3	2	1	1	2	2	1	1	-	-	2	1.86	1	2	1	2	1.5
CO-4	3	3	2	2	2	2	2	2	1	1	-	1	1.91	2	1	3	2	2
Avg	3	2.75	2	1.25	1.75	2	2	1.5	1	1	-	1.67		1.25	1.25	1.75	2	1.68

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, સ્વાધ્યાય, કાર્યશાળા
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, નિદર્શન, બઝસેશન, સ્વાધ્યાય
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, કાર્યશાળા, ફિલ્ડ ક્લાસરૂમ, સ્વાધ્યાય

Assessment Method

	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5
Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component		
	CO-1	15	Term End Examination		
	CO-2	15			
	CO-3	15			
CO-4	15				

References

Books:

- Aggarwal, J. C. (2010). Teacher and Education in a Developing Society (4th ed.). Vikas Publishing House.
- Azad, J. L. (1984), Government Support for Higher Education and Research. New Delhi: NIEPA Concept.
- Biteille, Andre (1995), Universities as Centres of Learning. Journal of Higher Education, 18 (3): 358-406.
- Dash, (2004); Education in India- Problems and Perspectives, Atlantic Publishers & Distributors, Rashtriya Printers, Delhi.
- Govt. of India (1996). Indian Education Commission (1964-66) Report. New Delhi.
- Govt. of India. (1986/1992). National Policy of Education, 1992 Modification and their POA's. MHRD, Dept. of Education Emerging Challenges in the Regional Context. New Delhi: Commonwealth.
- MHRD (2020), National Education Policy 2020
- Ministry of Education. (2020). National Education Policy 2020. Government of India. <https://www.education.gov.in>
- Mohanty, J. (2003). Teacher Education. Deep & Deep Publications.
- National Council for Teacher Education. (2009). National Curriculum Framework for Teacher Education (NCFTE). NCTE. <https://ncte.gov.in>
- National Council for Teacher Education. (2024). National Professional Standards for Teachers (NPST). <https://ncte.gov.in>
- National Council of Educational Research and Training. (2005). National Curriculum Framework. NCERT. <https://ncert.nic.in>
- Sharma, R. A. (2012). Teacher Education: Principles, Theories and Practices. R. Lall Book Depot.
- Singh, L. C. (Ed.). (2010). Teacher Education: A Resource Book. NCERT.
- UNESCO. (2021). Reimagining our futures together: A new social contract for education. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379707>
- मिश्र, बी. एल. (2020). भारतीय उच्च शिक्षा प्रणाली. लक्ष्मी नारायण अग्रवाल।
- यादव, के. (2019). भारत में शिक्षा व्यवस्था का विकास. विनायक पब्लिकेशन।
- श्रीवास्तव, एस. के. (2021). भारत में उच्च शिक्षा: चुनौतियाँ और संभावनाएँ. राधाकृष्णन पब्लिकेशन।

Online Resources & Tools:

- <https://www.ugc.gov.in>
- <https://ncte.gov.in>
- <https://www.education.gov.in>
- <https://swayam.gov.in>
- <https://www.educationworld.in>
- <https://ncte.gov.in/website/PDF/NMM/NMM-BOOK.pdf>

**Program – M.Ed. (Master of Education)
Semester- 1**

Course Code 256510223005	Name of Course Self-Development (સ્વ-વિકાસ)	Compulsory
Credit: 02	Teaching Scheme: Theory (0) - Practical (50)	Teaching Hours: 60

Course Outcomes (COs)

After completing this course, students will be able to

- CO-1: સ્વની સંકલ્પના, સ્વરૂપ, પૃથક્કરણની પદ્ધતિઓનું વર્ણન કરે.
- CO-2: સુખ પ્રાપ્તિ માટે પાયાનાં માનવીય મૂલ્યો સાથે સંવાદિતા સાધે અને સર્વાંગી વિકાસ માટે યોગનું પોતાનાં જીવનમાં અનુસરણ કરે.

Detailed Syllabus

Unit 1: સ્વની સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને પૃથક્કરણની પદ્ધતિઓ

- 1.1. સ્વનો ખ્યાલ : સંકલ્પના અને વ્યાપક અર્થ
- 1.2. સ્વનું સ્વરૂપ
- 1.3. સ્વ પૃથક્કરણની પદ્ધતિઓ : સબળાં પાસાં અને વિકાસના માર્ગો, નબળાં પાસાને દૂર કરવાના ઉપાયો
- 1.4. સ્વ પૃથક્કરણ દ્વારા વ્યક્તિત્વ ઓળખ : જોહેરી વિન્ડો

Unit 2: પાયાનાં માનવીય મૂલ્યો અને સર્વાંગી વિકાસ

- 2.1. પાયાના માનવીય મૂલ્યો : જીવન, સુખ, પ્રેમ, શાન્તિ, સ્વાતંત્ર્ય, શાણપણ, માન, સમાનતા, સ્વાસ્થ્ય, ન્યાય, પ્રકૃતિ
- 2.2. સુખ અને સંવાદિતા : સુખની સંકલ્પના અને સુખની પ્રાપ્તિ; વ્યક્તિ, સમાજ અને પ્રકૃતિ સાથેની સંવાદિતા
- 2.3. સર્વાંગી વિકાસ માટે યોગ
- 2.4. યોગ અને પ્રાણાયામ દ્વારા શારીરિક અને માનસિક શાન્તિ

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs												PSOs					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	2	–	1	2	2	–	–	2	–	–	1	1.86	1	2	3	3	2.25
CO-2	2	2	1	3	3	2	–	2	3	–	2	3	2.30	–	1	3	2	2.00
Avg	2.50	2.00	1.00	2.00	2.50	2.00	–	2.00	2.50	–	2.00	2.00		1	1.5	3	2.5	2.12

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy					
CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, જૂથકાર્ય, સ્વઅધ્યયન 				
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> સ્વાધ્યાય, વ્યાખ્યાન, જૂથચર્ચા 				
Assessment Method					
Continuous Comprehensive Evaluation 50 Marks	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
	CO-1	25	-	25	--
	CO-2	25	-	-	25
Term-End Evaluation -	COs	Marks	Exam Component		
	CO-1	-	-		
	CO-2	-			
References					
<p>Books:</p> <ul style="list-style-type: none"> અંબાસણા, એ. (2015). સળવળાટ. રાજકોટ : રામી પબ્લિકેશન. કોઠારી, મધુભાઈ (2003) યુવાનો અને વ્યક્તિત્વ વિકાસ, રાજકોટ : પ્રવીણ પુસ્તક ભંડાર ફાધર વાલેસ (2006). વ્યક્તિત્વ ઘડતર, અમદાવાદ : ગૂર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય પટેલ, આરતી વિ. (2012). યોગ અને શિક્ષક પ્રશિક્ષણ. અમદાવાદ : વારિષેણ પ્રકાશન Rogers, C.R. (1947). Some observations on the organization of personality. American Psychologist,2, <p>Online Resources & Tools:</p> <ul style="list-style-type: none"> https://jamesclear.com https://www.mindtools.com https://www.ted.com https://zenhabits.net https://www.coursera.org/ 					

Program – M.Ed. (Master of Education)
Semester- 1

Course Code 256510223006	Name of Course Visit of Educational Institutions (શૈક્ષણિક સંસ્થાઓની મુલાકાત)	Compulsory
Credit: 02	Teaching Scheme: Theory (0) - Practical (50)	Teaching Hours: 60

Course Outcomes (COs)

After completing this course, students will be able to

- CO-1: B.Ed., DIET / યુનિવર્સિટીઓનાં શિક્ષણ વિભાગોની આયોજનબદ્ધ મુલાકાત કરે તેમ જ શૈક્ષણિક સંસ્થાનો ઇતિહાસ, ઉદ્દેશ્યો, સંસ્થાનાં માનવીય અને ભૌતિક સંસાધનો પરિચય મેળવે.
- CO-2: સંસ્થાની શૈક્ષણિક, સહઅભ્યાસક અને સામાજિક પ્રવૃત્તિઓનો પરિચય મેળવે, સંસ્થા સાથે સંબંધો પ્રસ્થાપિત કરવાનું કૌશલ્ય વિકસાવે અને સંસ્થા મુલાકાતનો અહેવાલ લખી રજૂઆત કરે.

Detailed Syllabus

Unit 1: શૈક્ષણિક સંસ્થાનો પરિચય

- 1.1. શિક્ષક પ્રશિક્ષણ (B.Ed. અને DIET) / ઉચ્ચ શિક્ષણ (યુનિવર્સિટીનાં શિક્ષણ ભવનો)ની સંસ્થા મુલાકાતનું માર્ગદર્શન અને આયોજન
- 1.2. સંસ્થા મુલાકાત માટે તૈયાર કરેલ આયોજનનું અમલીકરણ
- 1.3. સંસ્થાનો ઇતિહાસ અને ઉદ્દેશ્યોનો પરિચય
- 1.4. સંસ્થાનાં માનવીય અને ભૌતિક સંસાધનો પરિચય

Unit 2: શૈક્ષણિક સંસ્થાની પ્રવૃત્તિઓનો પરિચય અને અહેવાલ લેખન

- 2.1. સંસ્થાની શૈક્ષણિક અને સહઅભ્યાસક પ્રવૃત્તિઓ
- 2.2. સંસ્થાની સામાજિક પ્રવૃત્તિઓ
- 2.3. શૈક્ષણિક સંસ્થા સાથે સંબંધો પ્રસ્થાપિત કરવાનું કૌશલ્ય હસ્થગત કરે
- 2.4. સંસ્થા મુલાકાતનો અહેવાલ લેખન અને રજૂઆત

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	2	2	3	-	1	1	-	2	2	2	-	-	1.88	2	1	1	3	1.75
CO-2	1	2	3	-	2	2	-	3	2	2	1	2	2.00	2	2	1	3	2.00
Avg	1.5	2	3	-	1.5	1.5	-	2.5	2	2	0.5	1		2	1.5	1	3	1.88

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> પ્રવાસ, મુલાકાત, પ્રોજેક્ટ, સંવાદ
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> અવલોકન, જૂથચર્ચા, ચર્ચાસભા

Assessment Method					
Continuous Comprehensive Evaluation 50 Marks	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
	CO-1	25	-	25	--
CO-2	25	-	-	25	
Term-End Evaluation -	COs	Marks	Exam Component		
	CO-1	-	-		
	CO-2	-			

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 2		
Course Code	Name of Course	Compulsory
256510423007	Indian Knowledge System and Teacher Education (ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી અને શિક્ષક પ્રશિક્ષણ)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1: ભારતીય જ્ઞાનના પરિપ્રેક્ષ્યને સ્પષ્ટ કરે.		
CO-2: ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીના અર્થ, કાર્યક્ષેત્ર અને મહત્ત્વ સમજાવે.		
CO-3: ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં શૈક્ષણિક ફિલોસોફી અને સમાજશાસ્ત્રીય બાબતો વર્ણવે.		
CO-4: શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીની ભૂમિકા દર્શાવે.		
Detailed Syllabus		
Unit 1: જ્ઞાનનો ભારતીય પરિપ્રેક્ષ્ય		
1.1. જ્ઞાન: સંકલ્પના અને હેતુઓ		
1.2. વિદ્યા અને અવિદ્યાનો અર્થ અને તફાવત		
1.3. જ્ઞાન નિર્માણ તેમજ વિસ્તરણ: અર્થ, પ્રક્રિયા અને તેમાં ગુરુ તેમ જ શિષ્યની ભૂમિકા		
1.4. ભારતીય જ્ઞાનના સ્ત્રોત તરીકે સાહિત્યનો પરિચય		
Unit 2: ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી: અર્થ, કાર્યક્ષેત્ર, અને મહત્ત્વ		
2.1. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીનો અર્થ અને તેની લાક્ષણિકતાઓ		
2.2. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીના સ્વરૂપો (મૌખિક, લેખિત, શિલ્પ, આર્કિટેક્ચર, પર્ફોર્મિંગ અને ફાઇન આર્ટ્સ)		
2.3. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીનાં કાર્યક્ષેત્રનો પરિચય અને મહત્ત્વ (14 વિદ્યા અને 64 કલાના વિશેષ સંદર્ભમાં)		
2.4. શિક્ષણની પ્રક્રિયામાં ચાર-આશ્રમ, ષોડશ સંસ્કાર અને પુરુષાર્થ ચતુષ્ટયનો પરિચય અને મહત્ત્વ		
Unit 3: ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં શૈક્ષણિક ફિલોસોફી અને સમાજશાસ્ત્ર		
3.1. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં શિક્ષણના આધ્યાત્મિક, જ્ઞાનશાસ્ત્રીય અને નૈતિક દૃષ્ટિકોણનો પરિચય		
3.2. વેદાંત અને ચાર્વાક દર્શનના સંદર્ભમાં શિક્ષણનો ઉદ્દેશ		
3.3. સામાજિક સંવાદિતાનો અર્થ અને તેમાં ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીની		
3.4. ભૂમિકાસંપોષિત વિકાસમાં ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીની ભૂમિકા		
Unit 4: શિક્ષક પ્રશિક્ષણ અને ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી		
4.1. ભારતમાં શિક્ષણ પ્રણાલી: પરિચય અને લાક્ષણિકતાઓ		
4.2. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં વિદ્યાર્થી વ્યક્તિત્વના વિવિધ પ્રકાર (સાત્ત્વિક, રાજસી અને તામસિક): અર્થ અને લક્ષણ		
4.3. ભારતીય જ્ઞાન અને વારસાના સંરક્ષણ, નવીનીકરણ અને વિસ્તરણમાં શિક્ષક શિક્ષણની ભૂમિકા		
4.4. શિક્ષક શિક્ષણ કાર્યક્રમમાં ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીનું મહત્ત્વ		

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	-	1	2	1	-	-	-	-	-	2	2	1	2	2	2	1.75
CO-2	3	3	-	1	2	1	-	-	-	-	-	-	2	1	2	1	2	1.5
CO-3	3	3	-	2	2	1	-	-	-	-	-	2	2.16	1	1	1	3	1.5
CO-4	3	3	-	2	2	2	2	2	1	-	-	1	2	1	1	1	2	1.25
Avg	3	3	-	1.5	2	1.25	2	2	1	-	-	1.66		1	1.5	1.25	2.75	1.5

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ, વ્યાખ્યાન, જૂથઅધ્યાપન
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, સિમ્પોઝિયમ, વ્યાખ્યાન, જૂથઅધ્યાપન
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ, વ્યાખ્યાન કાર્યશાળા
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ, વ્યાખ્યાન, જૂથઅધ્યાપન

Assessment Method

Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5

Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component				
			Term End Examination				
			CO-1	15			
			CO-2	15			
			CO-3	15			
CO-4	15						

References

Books:

- Bansal, G. (2025). Indian Knowledge System: Integrating Heritage with Engineering. Deep Science Publishing. (himpub.com, deepscienceresearch.com)
- Rathod, A. K., & Kumar, S. (2025, May 14). Indian Knowledge System. Taneesha Publishers. (taneeshapublishers.in)
- Sharma, S. (Ed.), Rai, B. K., & Joshi Kathuria, S. (Co-Eds.). (2023). Scientific Basis of Indian Knowledge System. Shipra Publications. (shiprapublication.com)
- Ghosh, S., Kaur, A., Chandel, N., & Tomar, V. (Eds.). (2022). Indian Knowledge System in the 21st Century Education. Addition Publisher. (store.additionbooks.com)
- Halpeth, B., Patil, N., Wadhawa, G. C., Sasikumar, M., & Pillai, R. (2024). Indian Knowledge System (Sem 1). Himalaya Publishing House. (himpub.com)
- Khandelwal, N. M., & Chauhan, P. P. (n.d.). Indian Knowledge System (Bhartiya Gyan Parampara). Himalaya Publishing House. (himpub.com)

- Iyer, U., Sharan, M., Maniar, A., & Bhangaokar, R. (2023). Indian Knowledge Systems (IKS): A Family and Community Sciences Perspective. Kaav Books Publications. (kaav.org)
- Parveen, S. (Ed.), Waris, A., & Tiwari, D. (Eds.). (2024). Integration of Indian Knowledge System in Higher Education. Book Rivers. (researchgate.net)
- Mahadevan, B., Bhat, V. R., & Pavana, N. (2022, May 30). Introduction to Indian Knowledge System: Concepts and Applications. PHI Learning. (amazon.com)
- Singh, A. K. (2024, December 18). Indian Knowledge System Principles and Practices. The Readers Paradise.
- अलतेकर, अनंत सदाशिव. (1935). प्राचीन भारतीय शिक्षा पद्धति. सुविचार प्रकाशन मण्डल लिमिटेड, नागपुर
- मदान, पू. (2014). शिक्षा के दर्शनिक एवं साजशास्त्रीय आधार. आगरा : अग्रवाल पब्लिकेशन.
- रूहेला, एस. पी. (2014). शिक्षा के दर्शनिक एवं साजशास्त्रीय आधार. आगरा : अग्रवाल पब्लिकेशन

Online Resources & Tools:

- <https://iksindia.org/>
- <https://www.aicte-india.org/iks>
- <https://ncert.nic.in/indian-knowledge-system.php>
- <https://bharatiyavidya.indiacademy.org/>
- <https://www.ciil.org/IKS.aspx>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 2		
Course Code	Name of Course	Compulsory
256510423008	Curriculum Studies (અભ્યાસક્રમનો અભ્યાસ)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1:	અભ્યાસક્રમનું સ્વરૂપ, સિદ્ધાંતો, ઘટકો, અને લાક્ષણિકતાઓનું વર્ણન કરે.	
CO-2:	અભ્યાસક્રમ વિકાસના પ્રકારો અને અભિગમોનો ઉપયોગ કરીને અભ્યાસક્રમની રૂપરેખાનું નિર્માણ કરે.	
CO-3:	અભ્યાસક્રમ વિકાસના વિવિધ મોડેલ્સનો પરિચય આપે અને તુલના કરે.	
CO-4:	NEP સૂચિત મહત્વપૂર્ણ સંકલ્પનાઓનો અભ્યાસક્રમ રચના પ્રક્રિયા સાથે સંબંધ પ્રસ્થાપિત કરે.	
Detailed Syllabus		
Unit 1: અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યક્રમ		
1.1. અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યક્રમ - સંકલ્પના અને તફાવત		
1.2. અભ્યાસક્રમ ના ઘટકો (હેતુઓ, વિષયવસ્તુ, અધ્યયન- અધ્યાપન પદ્ધતિ અને મૂલ્યાંકન સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓ): પરિચય, પ્રકાર અને મહત્ત્વ		
1.3. અભ્યાસ ક્રમના તાત્વિક, સમાજશાસ્ત્રીય અને મનોવૈજ્ઞાનિક આધારો: પરિચય અને અભ્યાસક્રમ નિર્માણમા ભૂમિકા		
1.4. અભ્યાસક્રમ રચનાના સિદ્ધાંતો		
Unit 2: અભ્યાસક્રમ પ્રકાર અને નિર્માણની પ્રક્રિયા		
2.1. અભ્યાસક્રમના પ્રકારો : 1. વિષયવસ્તુકેન્દ્રી અભ્યાસક્રમ, 2. હાર્દરૂપ અભ્યાસક્રમ, 3. અધ્યેતાકેન્દ્રી અભ્યાસક્રમ, 4. સમુદાયકેન્દ્રી અભ્યાસક્રમ (અર્થ, લાક્ષણિકતા, મહત્ત્વ અને મર્યાદાના સંદર્ભમાં)		
2.2. અભ્યાસક્રમ વિકાસના અભિગમો: (અ) માનવતાવાદી : લાક્ષણિકતાઓ, ઉદ્દેશ્ય, શિક્ષકની ભૂમિકા, (બ) સંરચનાવાદી અભિગમ: લાક્ષણિકતાઓ, ઉદ્દેશ્ય, શિક્ષકની ભૂમિકા		
2.3. અભ્યાસક્રમ નિર્માણને પ્રભાવિત કરનાર પરિબલો અને ધ્યાન રાખવા યોગ્ય બાબતો		
2.4. અભ્યાસક્રમનું સંરચનાત્મક અને સર્વગ્રાહી (Summative) મૂલ્યાંકન : સંકલ્પના, સોપાન અને મહત્ત્વ		
Unit 3: અભ્યાસક્રમ વિકાસના મોડેલ્સ		
3.1. ટાઇલર્સ (Tylers) (1949) મોડેલ		
3.2. હિલ્ડા ટાબા (Hilda Taba) (1962) મોડેલ		
3.3. નિકોલસ (Nicholls) અને નિકોલસ (1972) મોડેલ		
3.4. વિલ્સ (Willes) અને બોન્ડી (Bondi) (1989) મોડેલ (આવશ્યકતાઓનું વિશ્લેષણ, હેતુ પસંદગી અધ્યયન અનુભવ, વિષયવસ્તુની પસંદગી તેમજ મૂલ્યાંકનના વિશેષ સંદર્ભમાં)		

Unit 4: અભ્યાસક્રમ વિકાસ સાથે સંબંધિત મહત્વપૂર્ણ સંકલ્પનાઓ અને ICT

- 4.1. અભ્યાસક્રમ વિકાસ અને અમલીકરણમાં માહિતી અને પ્રત્યાયન ટેકનોલોજી (ICT) નું ઉપયોગન
- 4.2. અભ્યાસક્રમમાં લવચીકતા (multi-entry, multi-exit) / શૈક્ષણિક બેંક ઓફ ક્રેડિટ (ABC)
- 4.3. પસંદગી આધારિત ક્રેડિટ સિસ્ટમ (CBCS), MOOCs : પરિચય અને મહત્ત્વ
- 4.4. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 2020 સંદર્ભે શિક્ષક પ્રશિક્ષણના આદર્શ અભ્યાસક્રમની લાક્ષણિકતાઓ

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	2	2	-	1	1	2	1	1	-	-	1	1.56	1	2	2	2	1.75
CO-2	3	2	3	1	1	2	3	-	2	1	1	2	1.91	1	2	1	2	1.5
CO-3	3	3	-	-	1	1	2	1	-	2	-	-	1.86	1	1	1	2	1.25
CO-4	3	2	2	2	3	2	2	1	-	2	-	3	2.20	1	2	3	2	2
Avg	3	2.25	2.3	1.5	1.5	1.5	2.25	1	1.5	1.66	1	2		1	1.75	1.75	2.25	1.62

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ, વ્યાખ્યાન સ્વાધ્યાય
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> સિમ્પોઝિયમ, વ્યાખ્યાન કાર્યશાળા, સ્વાધ્યાય
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> પરિસંવાદ, વ્યાખ્યાન સ્વાધ્યાય જૂથચર્ચા
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ કાર્યશાળા વ્યાખ્યાન

Assessment Method

Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5

Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component
			Term End Examination
	CO-1	15	
	CO-2	15	
	CO-3	15	
	CO-4	15	

References

Books:

- Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2017). Curriculum: Foundations, principles, and issues (7th ed.). Pearson.
- Null, W. (2017). Curriculum: From theory to practice (2nd ed.). Rowman & Littlefield.
- Marsh, C. J., & Willis, G. (2007). Curriculum: Alternative approaches, ongoing issues (4th ed.). Pearson Education.

- Posner, G. J. (2004). Analyzing the curriculum (3rd ed.). McGraw-Hill.
- Wiles, J. W., & Bondi, J. C. (2015). Curriculum development: A guide to practice (9th ed.). Pearson.
- Kelly, A. V. (2009). The curriculum: Theory and practice (6th ed.). SAGE Publications.
- Taba, H. (1962). Curriculum development: Theory and practice. Harcourt Brace.
- Doll, R. C. (1996). Curriculum improvement: Decision making and process (9th ed.). Allyn & Bacon.
- Tyler, R. W. (2013). Basic principles of curriculum and instruction. University of Chicago Press.
- Slattery, P. (2013). Curriculum development in the postmodern era: Teaching and learning in an age of accountability (3rd ed.). Routledge.
- NCERT (1984). Curriculum and Evaluation, NCERT, New Delhi.
- NCERT (2000). National Curriculum Framework for school Education, NCERT, New Delhi.
- NCERT (2005). National Curriculum Framework – 2005, NCERT, Sri Aurobindo Marg, New Delhi.
- NCERT (2006): Systematic reforms for Curriculum change. New Delhi.
- Ministry of Education (2020). National Education Policy-2020. New Delhi.
- Taba, Hilda (1962). Curriculum Development: Theory and Practice, New York, Harcourt Brace, Jovanovich Inc.
- UNESCO (1981) Curriculum and Life Long Education, UNESCO, Paris.
- Verduin J.R. (1967) Cooperative Curriculum Improvement, Prentice Hall.
- Whecker D.K. (1967) Curriculum Process, University of London Press.
- Wiles, J.W. & Joseph Bondi (2006). Curriculum Development: A Guide to Practice. Pearson Publication.
- यादव सियाराम (2007). पाठ्यक्रम विकास, अग्रवाल पब्लिकेशन, आगरा
- दुबे, एस. एन. (2014). पाठ्यक्रम का विकास, इलहाबाद : शारदा पुस्तक भवन
- धांधी, डी., त्रिवेदी, अम., पंडित, अच., पारेष, बी., एवे, (1982). डेवएलीना सिद्धांतो: अमदावाड: अनडा प्रकाशन

Online Resources & Tools:

- National Council of Educational Research and Training (NCERT) – Curriculum Studies Resources
<https://ncert.nic.in>
- (Access textbooks, curriculum frameworks, and teacher education materials.)
- University Grants Commission (UGC) – e-PG Pathshala: Education Curriculum
<https://epgp.inflibnet.ac.in>
- (Offers M.Ed. level modules, especially in curriculum development and pedagogy.)
- Swayam – Free Online Courses by Government of India
<https://swayam.gov.in>
- (Provides M.Ed.-level courses related to Curriculum Studies, pedagogy, and educational theory.)
- UNESCO International Bureau of Education – Curriculum Portal
<https://www.ibe.unesco.org>
- (Global resources on curriculum design, policy, and theory.)
- ERIC – Education Resources Information Center
<https://eric.ed.gov> (Access scholarly articles, research papers, and teaching material on Curriculum Studies.)

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 2		
Course Code	Name of Course	Elective
256510423009	Educational Guidance and Counselling (શૈક્ષણિક માર્ગદર્શન અને સલાહ)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
<p>CO-1: શૈક્ષણિક માર્ગદર્શન અને સલાહની સંકલ્પના, લાક્ષણિકતા અને સંબંધિત સેવાઓનો પરિચય આપે.</p> <p>CO-2: માર્ગદર્શનના વિવિધ સિદ્ધાંતો અને માર્ગદર્શકની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવે.</p> <p>CO-3: સલાહદર્શનની વિભાવના, વિશેષતાઓ અને કાર્યક્ષેત્ર વર્ણવે.</p> <p>CO-4: સલાહદર્શનના વિવિધ અભિગમોનો, સોપાનો વર્ણવી, સામૂહિક અને વ્યક્તિગત સલાહદર્શનની વિભાવના-લાક્ષણિકતા-મહત્ત્વ વર્ણવે.</p>		
Detailed Syllabus		
<p>Unit-1: માર્ગદર્શન: ઇતિહાસ, સંકલ્પના અને સંબંધિત સેવાઓ</p> <p>1.1. માર્ગદર્શનનો ઇતિહાસ અને ભારતમાં શિક્ષણ ક્ષેત્રે તેનો વિકાસ</p> <p>1.2. માર્ગદર્શન : સંકલ્પના, વિશેષતાઓ અને મહત્ત્વ</p> <p>1.3. માર્ગદર્શન સાથે જોડાયેલી મુખ્ય સેવાઓનો પરિચય અને જરૂરિયાત (કારકિર્દી સૂચના સેવા, સલાહદર્શન સેવા, નિમણૂક સંબંધિત સેવા, અનુવર્તી સેવા અને સંશોધન સેવા)</p>		
<p>Unit-2: માર્ગદર્શનના સિદ્ધાંતો, લાક્ષણિકતાઓ અને પ્રકારો</p> <p>2.1. માર્ગદર્શનના વિવિધ સિદ્ધાંતો અને માર્ગદર્શકની લાક્ષણિકતાઓ</p> <p>2.2. વ્યક્તિગત માર્ગદર્શન : સંકલ્પના અને મહત્ત્વ</p> <p>2.3. શૈક્ષણિક માર્ગદર્શન : સંકલ્પના અને મહત્ત્વ</p> <p>2.4. વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન : સંકલ્પના અને મહત્ત્વ</p>		
<p>Unit 3: સલાહદર્શનની સંકલ્પના અને સિદ્ધાંત</p> <p>3.1. સલાહદર્શન : અર્થ, વ્યાખ્યાઓ અને વિશેષતાઓ</p> <p>3.2. શિક્ષણ, માર્ગદર્શન અને સલાહદર્શન વચ્ચેનો તફાવત</p> <p>3.3. સલાહદર્શનના સિદ્ધાંતો</p> <p>3.4. સલાહદર્શનનું કાર્યક્ષેત્ર (Scope)</p>		
<p>Unit-4: સલાહદર્શનના અભિગમો અને પ્રયુક્તિઓ</p> <p>4.1. સલાહદર્શનના વિવિધ અભિગમો (પરિચય, લાક્ષણિકતા, મહત્ત્વ અને માર્યાદાના સંદર્ભમાં)</p> <p>4.1.1 દિશાસૂચક (Directive)</p> <p>4.1.2 બિનદિશાસૂચક (non-Directive)</p> <p>4.1.3 મિશ્ર (Elective)</p> <p>4.2. સલાહદર્શન પ્રક્રિયાનાં સોપાનો</p> <p>4.3. સામૂહિક અને વ્યક્તિગત સલાહદર્શન : સંકલ્પના, લાક્ષણિકતા અને મહત્ત્વ</p>		

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	2	1	–	3	2	1	1	2	–	–	2	1.88	2	2	2	3	2.25
CO-2	3	3	–	–	3	2	–	2	2	–	–	2	2.43	2	3	1	3	2.25
CO-3	3	2	2	–	3	3	–	2	3	–	–	3	2.63	2	2	3	2	2.25
CO-4	3	3	2	–	3	3	1	3	3	2	–	3	2.5	2	3	3	2	2.50
Avg	3	2.5	1.67	-	3	2.50	1	1.75	2.5	2	-	2.5		2	2.5	2.25	2.5	2.31

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> • નિદર્શન, કથનચર્યા
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> • જૂથઅધ્યાપન, કથનચર્યા
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> • પેનલ ચર્યા, કથનચર્યા
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> • પરિસંવાદ, કથનચર્યા

Assessment Method

	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5
Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component		
	CO-1	15	Term End Examination		
	CO-2	15			
	CO-3	15			
	CO-4	15			

References

Books:

- Aggarwal, J.C. (1989). Educational and Vocational Guidance and Counselling, Doaba House; Delhi
- Aggarwal, J.C. (1998). Career Information in Career Guidance: Theory and Practice, Doaba House, Delhi.
- Bond, Tim (2010). Standards and Ethics for Counselling in Action, SAGE Publications.
- Burnard, Philip (2002). Counselling Skills Training (A Sourcebook of Activities for Trainers), Viva Books Private Limited.
- Cochran, Larry (1997). Career Counselling: A Narrative Approach, SAGE Publications
- Crow, Lester D. & Crow, Alice (1962). An Introduction to Guidance: basic principles and practices, Eurasia publishing House (p) LTD, New Delhi.
- Dev, Kapil (2006). Educational Counselling, Pragun Publications, New Delhi
- Gibson, Robert L. & Mitchell, Marianne H. (2012). Introduction to Guidance and Counselling, Prentice Hall of India, New Delhi.

- Gupta, Manju (2003). Effective Guidance & Counselling modern Methods and Techniques, Mangal Deep Publications, India.
- Kinra, Asha K. (2012). Guidance and Counselling, Pearson Publication.
- Kochhar, S.K. (2010). Educational and Vocational Guidance in Secondary Schools, Sterling Publishers, New Delhi.
- Kottler, Jeffery A. & Shepard, David S. (2009). Counselling Theories and Practices, CENGAGE Learning.
- Lakshmi, K. S. (2006). Encyclopaedia of Guidance and Counselling (Part – I: Strategies for Guidance and Counselling / Part – II: Educational Guidance and Counselling / Part – III: Social Guidance and Counselling / Part – IV: Personal and Vocational Counselling), A Mittal Publications, New Delhi.
- McLeod, John (2008). An Introduction to Counselling, Rawat Publications.
- McLeod, John (2013). Person - Centred Counselling in Action, SAGE Publications.
- Nag, Dr. Subir (2012-13). Counselling and Guidance, Rita Publication, Kolkata.
- Nathan, Robert & Hill, Linda (2012). Career Counselling, SAGE Publications
- Nelson-Jones, Richard (2008). Basic Counselling Skills, A Helper's Manual, SAGE Publications India Pvt. Ltd.
- Sharma, R.A. (2003). Fundamentals of Guidance and Counseling (Philosophies, Theories and Practices). Meerut: R. Lall Book Depot.
- जयसवाल, एस. (2001). शिक्षा में निर्देशन एवं परामर्श. आगरा: विनोद पुस्तक मंदिर.
- દવે,જે.એસ, પટેલ, એમ. એમ. અને અન્ય(2004). શૈક્ષણિક અને વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન પરિશીલન. અમદાવાદ: બી.એસ.શાહ. પ્રકાશન.

Online Resources & Tools:

- <https://ncert.nic.in/guidance-and-counselling.php>
- <https://nios.ac.in> (<https://nios.ac.in>)
- <https://swayam.gov.in>
- <https://eric.ed.gov>
- <https://www.apa.org/topics/school-counseling>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 2		
Course Code	Name of Course	Elective
256510423010	Psychological Testing in Guidance (માર્ગદર્શનમાં મનોવૈજ્ઞાનિક માપન)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
<p>After completing this course, students will be able to</p> <p>CO-1: મનોવૈજ્ઞાનિક માપનની સંકલ્પના અને માર્ગદર્શનની પ્રક્રિયામાં પરીક્ષણનું મહત્ત્વ સમજાવે.</p> <p>CO-2: માર્ગદર્શનની પ્રક્રિયામાં ઉપયોગી ઉપકરણો અને તેનું મહત્ત્વ સમજાવે.</p> <p>CO-3: મનોવૈજ્ઞાનિક માપનની કસોટીઓ રચવાનું કૌશલ્ય કેળવે.</p> <p>CO-4: પ્રાથમિક સ્તરના વિદ્યાર્થીની વિવિધ પ્રકારની સમસ્યાઓના નિદાનમાં ઉપયોગી મનોવૈજ્ઞાનિક પરીક્ષણો વિશે સમજાવે.</p>		
Detailed Syllabus		
<p>Unit-1: મનોવૈજ્ઞાનિક પરીક્ષણનો પરિચય અને માર્ગદર્શનમાં મહત્ત્વ</p> <p>1.1. મનોવૈજ્ઞાનિક માપનની સંકલ્પના, પૂર્વધારણાઓ અને લાક્ષણિકતાઓ</p> <p>1.2. મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીઓનું વર્ગીકરણ (1) સંચાલનની પરિસ્થિતિના આધારે (2) ગુણાંકનના આધારે (3) સંચાલન સમયે મળેલ પ્રતિયારોના આધારે (4) કલમોના વિષયવસ્તુના આધારે</p> <p>1.3. માર્ગદર્શનની પ્રક્રિયામાં મનોવૈજ્ઞાનિક પરીક્ષણનું મહત્ત્વ</p> <p>1.4. મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીઓના ઉપયોગ સમયે રાખવાની તકેદારીઓ</p>		
<p>Unit-2: માર્ગદર્શનની પ્રક્રિયામાં ઉપયોગી ઉપકરણો અને તેનું મહત્ત્વ</p> <p>2.1. મનોવૈજ્ઞાનિક માપનનાં ઉપકરણોનો પરિચય અને ઉપયોગ: મુલાકાત, અવલોકન, અને રિકાર્ડ (એનેકડોટલ (ઉપાખ્યાનાત્મક) અને સંચયી પ્રગતિ પત્રક)</p> <p>2.2. મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીઓનો પરિચય તેમજ માર્ગદર્શન અને સલાહમાં ઉપયોગ: 1. બુદ્ધિ કસોટી 2. વ્યક્તિત્વ કસોટી 3. સાંવેગિક બુદ્ધિમાપદંડ/કસોટી 4. વલણ માપદંડ</p> <p>2.3. આદર્શ મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીની લાક્ષણિકતાઓ</p>		
<p>Unit-3: મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટી રચના અને માનકીકરણ</p> <p>3.1. સિદ્ધિ કસોટી: અર્થ, પ્રકાર, અને કસોટી રચનાના સામાન્ય સોપાનો</p> <p>3.2. અભિયોગ્યતા કસોટી: અર્થ, પ્રકાર, અને કસોટી રચનાના સામાન્ય સોપાનો</p> <p>3.3. રસ-સંશોધનિકા : અર્થ, પ્રકાર, અને કસોટી રચનાનાં સામાન્ય સોપાનો</p> <p>3.4. માનાંકો અર્થ અને વિવિધ પ્રકારના માનાંકો તેમજ તેના લાભ અને મર્યાદા (વય માનાંક, ગ્રેડ માનાંક, સ્ટાન્ડર સ્કોર, T-સ્કોર, સ્ટેનાઈ સ્કોર)</p>		
<p>Unit-4: શૈક્ષિક સમસ્યા: સંકલ્પના અને નિદાનમાં ઉપયોગી પરીક્ષણ</p> <p>4.1. શૈક્ષિક સમસ્યા: સંકલ્પના અને નિદાનમાં ઉપયોગી પરીક્ષણ</p> <p>4.2. માનસિક સમસ્યા: સંકલ્પના અને નિદાનમાં ઉપયોગી પરીક્ષણ</p> <p>4.3. સાંવેગિક સમસ્યા: સંકલ્પના અને નિદાનમાં ઉપયોગી પરીક્ષણ</p> <p>4.4. વ્યાવસાયિક સમસ્યા: સંકલ્પના અને નિદાનમાં ઉપયોગી પરીક્ષણ</p>		

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	2	–	2	2	2	–	1	2	–	2	2.0	2	1	1	2	1.5
CO-2	2	3	2	–	1	2	3	–	1	2	–	2	2.0	2	1	1	2	1.5
CO-3	2	3	3	–	2	2	3	1	1	2	–	2	2.1	2	1	1	2	1.5
CO-4	2	2	2	–	2	2	2	–	1	2	1	3	1.9	2	2	2	3	2
Avg	2.3	2.8	2.3	–	1.8	2.0	2.5	0.3	1.0	2.0	0.3	2.3		2	1.25	1.25	2.25	1.62

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ, વ્યાખ્યાન સ્વાધ્યાય
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> સિમ્પોઝિયમ, વ્યાખ્યાન કાર્યશાળા, સ્વાધ્યાય
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> પરિસંવાદ, વ્યાખ્યાન સ્વાધ્યાય જૂથચર્ચા
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ કાર્યશાળા વ્યાખ્યાન

Assessment Method

Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5

Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component		
			CO-1	15	Term End Examination
			CO-2	15	
			CO-3	15	
			CO-4	15	

References

Books:

- Anastasi, A., & Urbina, S. (1997). Psychological testing (7th ed.). Prentice Hall.
- Freeman, F. S. (1965). Theory and practice of psychological testing (3rd ed.). Oxford & IBH Publishing.
- Kaplan, R. M., & Saccuzzo, D. P. (2017). Psychological testing: Principles, applications, and issues (9th ed.). Cengage Learning.
- Thorndike, R. M., & Thorndike-Christ, T. (2010). Measurement and evaluation in psychology and education (8th ed.). Pearson.
- Singh, A. K. (2016). Tests, measurements and research methods in behavioural sciences (6th ed.). Bharati Bhawan.
- Cronbach, L. J. (1984). Essentials of psychological testing (5th ed.). Harper & Row.
- Kline, T. J. B. (2005). Psychological testing: A practical approach to design and evaluation. Sage Publications.

- Cohen, R. J., & Swerdlik, M. E. (2018). Psychological testing and assessment: An introduction to tests and measurement (9th ed.). McGraw-Hill Education.
- Gregory, R. J. (2021). Psychological testing: History, principles, and applications (8th ed.). Pearson Education.
- Chauhan, S. S. (2007). Principles and techniques of guidance. Vikas Publishing House.
- દેસાઈ, કૃષ્ણકાંત જી. (1992). મનોવૈજ્ઞાનિક માપન: યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
- બુદ્ધદેવ, પ્રવીણ વી. અને દેસાઈ એચ.જી. (1991). મનોવલણો અને તેનું માપન, મેમોરીયલ એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ, રાજકોટ
- જયસવાલ, एस. (2001). शिक्षा में निर्देशन एवं परामर्श. आगरा: विनोद पुस्तक मंदिर.
- દવે,જે.એસ, પટેલ, એમ. એમ. અને અન્ય(2004). શૈક્ષણિક અને વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન પરિશીલન. અમદાવાદ: બી.એસ.શાહ. પ્રકાશન.

Online Resources & Tools:

- <https://www.apa.org>
- <https://www.ets.org>
- <https://www.simplypsychology.org>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 2		
Course Code	Name of Course	Elective
256510423011	Information Communication and Educational Technology (માહિતી પ્રત્યાયન અને શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1:	માહિતી અને પ્રત્યાયન ટેકનોલોજી અને પ્રત્યાયનની સંકલ્પના સમજાવી જીવન અને શિક્ષણમાં તેની ભૂમિકાની ચર્ચા કરે.	
CO-2:	અધ્યયન અધ્યાપન અને મૂલ્યાંકનમાં શૈક્ષણિક ટેકનોલોજીના સમન્વયની પ્રસ્તુતતા અને આયોજનની લાક્ષણિકતાઓ સ્પષ્ટ કરે.	
CO-3:	નિર્ધારિત પ્રકારની શૈક્ષણિક યોજનાઓ (ID) તૈયાર કરવાના સોપાનોની શ્રેણી તૈયાર કરે.	
CO-4:	સામાજિક માધ્યમો અને શિક્ષણના સંબંધની પ્રસ્તુતતા સ્પષ્ટ કરે.	
Detailed Syllabus		
Unit 1: માહિતી અને પ્રત્યાયન ટેકનોલોજી (ICT) અને શિક્ષણ		
1.1. આધુનિક જીવનમાં પ્રત્યાયનની ભૂમિકા		
1.2. શિક્ષણમાં ICT ની સંકલ્પના અને તેનું ઉપયોજન (CAI અને WBI)		
1.3. પ્રત્યાયન : ઘટકો, પ્રકારો, સિદ્ધાંત અને અવરોધો		
1.4. Digital Literacy અને Artificial Intelligenceની સંકલ્પના અને ઉપયોગિતા		
Unit 2: શિક્ષણમાં ટેકનોલોજીનો સમન્વય		
2.1. શિક્ષણમાં ટેકનોલોજીનાં સમન્વયની પ્રસ્તુતતા		
2.2. ટેકનોલોજીનાં સમન્વય પર અસરકરતાં પરિબલો		
2.3. શિક્ષણમાં ટેકનોલોજીનાં સમન્વય માટે શિક્ષણનું આયોજન		
2.4. અધ્યયન, અધ્યાપન અને મૂલ્યાંકનમાં શૈક્ષણિક ટેકનોલોજીનું સમન્વય		
Unit-3: શૈક્ષણિક યોજના (Instructional Design)		
3.1. શૈક્ષણિક યોજનાની સંકલ્પના		
3.2. યોજના વિકાસની પ્રક્રિયા અને સોપાનો		
3.3. મિશ્રિત અધ્યયન (Blended learning) માટેની શૈક્ષણિક યોજના		
3.4. સ્વઅધ્યયન સામગ્રીના નિર્માણ માટેની શૈક્ષણિક યોજના		
Unit 4: માજિક માધ્યમો અને શિક્ષણ		
4.1. સામાજિક માધ્યમોની સંકલ્પના		
4.2. શિક્ષણ માટે યુ-ટ્યૂબ ચેનલ અને ફેસબુકના ઉપયોગની માર્ગરેખાઓ		
4.3. સામાજિક માધ્યમોની શૈક્ષણિક ભૂમિકા		
4.4. શિક્ષણમાં સામાજિક માધ્યમોના ફાયદાઓ અને મર્યાદાઓ		

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs																		
COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	-	3	3	-	-	-	-	-	-	1	2.6	3	1	3	2	2.25
CO-2	3	3	-	-	-	-	3	-	-	1	1	-	2.2	3	1	3	2	2.25
CO-3	3	3	3	-	-	-	1	-	-	1	1	-	2	3	1	3	2	2.25
CO-4	3	3	3	2	-	2	2	-	1	-	1	-	2.125	3	1	3	2	2.25
Avg	3	3	3	2.5	3	2	2	-	1	1	1	1		3	3	3	2	2.25
3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution																		
Teaching Pedagogy																		
CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, સ્વાધ્યાય, વ્યાખ્યાન, 																	
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, વ્યાખ્યાન, નિદર્શન 																	
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> કાર્યશાળા, વ્યાખ્યાન, જૂથચર્ચા, 																	
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, સ્વધ્યાય, વ્યાખ્યાન 																	
Assessment Method																		
Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	COs	Marks	Exam Component															
			Class Test	Assignment	Presentation													
	CO-1	10	5	5	--													
	CO-2	10	5	--	5													
	CO-3	10	5	5	--													
Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component															
	CO-1	15	Term End Examination															
	CO-2	15																
	CO-3	15																
	CO-4	15																
References																		
Books:																		
<ul style="list-style-type: none"> Alessi, S. M. & Trollip, S. R. (1991). Computer Based. Instruction. New Jersey: Prenties Hall. APLET, All tern volumes of aspects of educational technology. London: Pitman Association of Indian Universities. (2000). Information Technology in Higher Education. New Delhi: Author. Azarmsa, R. (1991). Educational Computing: principles and Applications. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publication. Gagne, R.M. & Briggs, L. J. (1979). Principal of nstruotional Design. (2nd ed.). New York: Holt Rinhart and Winston. Gerlanch, V. S. & Ely, D. P. (1971). Teaching and Media: A Systematic Approach. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall. Hackbarth, S. (1996). The Educational Technology Handbook. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publication. 																		

- Joshi, B. (1998). Hypertext, Hypermedia, Multimedia: Educatinal Technology Buzzwords for 2000+. Journal of Educational Research and Extension, 35, 50-56.
- Joshi, B. (2000). The Internet: What, Why and How in Education. A paper presented in the national seminar of M.S. University Baroda (CASE), Vadodara, India.
- Joshi, B. (2005). Computer Technology in Education. Bhavnagar.
- Khan, B. H. (Ed.). (1997). Web-based instruction. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publication.
- Kumar, K. L. (1996) Educational Technology. New Delhi: New Age Int.
- National Education Policy-2020 Ministry of Human Resource Development Gov.of India.
- Percival, F. & Ellington, H. (1984). A Handbook of Educational Technology. London: Koran Page.
- Richey, R. (1986). The Theoretical and Conceptual base of Instructional Design. London: Kogan Page.
- Roblyer, M. D. & Edwards, J. (2000). Integrating technology into teaching (2nd ed.). New Jersey: Merrill.
- Romiszowski, A.J. (1986). Developing Auto-instructional. London: Kogan Page.
- Papadakis, S. (Ed.). (2024). IoT, AI, and ICT for Educational Applications: Technologies to Enable Education for All. Springer. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-50139-5>
- જોશી, ભ. (સં.). (2005). શૈક્ષણિક ટેકનોલોજીની વિસ્તરતી ક્ષિતિજો. ભાવનગર : એજ્યુકેશનલ ટેકનોલોજી ફોરમ.
- માલી, અ.(2015). ICTની વિવેચનાત્મક સમજ. અમદાવાદ : અમૂલ પ્રકાશન.
- શાહ, દિ. ભ. (1995). શૈક્ષણિક પ્રોદ્યોગિકી. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ.
- શાહ, ગુ. (1986). શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનમાં અધ્યયન મિમાંસા. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ.

Online Resources & Tools:

- UNESCO ICT in Education <https://ictinedtoolkit.org>
- Commonwealth of Learning (COL) – eLearning Resources <https://www.col.org/resources/elearning>
- EDUTOPIA – Technology Integration <https://www.edutopia.org/technology-integration>
- TeachThought – Technology <https://www.teachthought.com/category/technology>
- National Repository of Open Educational Resources (NROER), India <https://nroer.gov.in>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 2		
Course Code	Name of Course	Elective
256510423012	National Education Policy and Educational Technology (રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ અને શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1:	રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ માં શૈક્ષણિક ટેકનોલોજીનું સ્થાન સમજી NEAT, આભાસી પ્રયોગશાળા અને મોબાઇલ લર્નિંગ અંગે સમજાવે.	
CO-2:	બ્લોગ અને વેબસાઇટની સંકલ્પના અને નિર્માણ પ્રક્રિયાનો પરિચય આપી તેનો શૈક્ષણિક ઉપયોગ કરે.	
CO-3:	ઓનલાઇન શિક્ષણની સંકલ્પના સમજી તેનાં સાધનોનો પરિચય આપે તેમ જ શિક્ષક તરીકેની ભૂમિકા અદા કરે.	
CO-4:	ઈ-લર્નિંગનો વિસ્તાર, મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ, ઈ-રિસોર્સિસ અને સ્માર્ટ ક્લાસરૂમનો અર્થ, પ્રાપ્યતા, લાક્ષણિકતાઓ, સાધનો તેમ જ લાભ અને મર્યાદાઓ વર્ણવે.	
Detailed Syllabus		
Unit 1: રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ (NEP) અને શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી		
1.1. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ માં શૈક્ષણિક ટેકનોલોજીનું સ્થાન		
1.2. નેશનલ એજ્યુકેશનલ એલાયન્સ ફોર ટેકનોલોજી (NEAT) : હેતુઓ અને કાર્યો		
1.3. આભાસી પ્રયોગશાળા : હેતુઓ, મુખ્ય ક્ષેત્રો, લાક્ષણિકતા, લાભ અને અવરોધો		
1.4. મોબાઇલ લર્નિંગ : અર્થ, પ્રયુક્તિઓ, પરંપરાગત અધ્યયન સાથે તુલના, લાભ અને મર્યાદાઓ		
Unit 2: બ્લોગ અને વેબસાઇટનો શૈક્ષણિક વિનિયોગ		
2.1. બ્લોગ અને વેબસાઇટની સંકલ્પના		
2.2. બ્લોગ અને વેબસાઇટ નિર્માણ પ્રક્રિયાનો પરિચય		
2.3. બ્લોગ અને વેબસાઇટનો શૈક્ષણિક ઉપયોગ		
2.4. શિક્ષણમાં બ્લોગ અને વેબસાઇટના લાભ અને મર્યાદા		
Unit 3: ઓનલાઇન શિક્ષણ (Online Education)		
3.1. ઓનલાઇન શિક્ષણની સંકલ્પના		
3.2. ઓનલાઇન શિક્ષણ માટેનાં સાધનોનો પરિચય : મોબાઇલ, કમ્પ્યુટર અને તેનાં સોફ્ટવેર (ગુગલમીટ, ઝૂમ)		
3.3. ઓનલાઇન શિક્ષણમાં શિક્ષકની ભૂમિકા		
3.4. ઓનલાઇન શિક્ષણ સામેનાં અવરોધો		
Unit 4: ઈ-લર્નિંગ (E-Learning)		
4.1. ઈ-લર્નિંગનો વિસ્તાર : SWAYAM, DIKSHA, MOOC		
4.2. લર્નિંગ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ (LMS) : સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને શિક્ષકની ભૂમિકા		
4.3. ઈ-રિસોર્સિસ : અર્થ, પ્રાપ્યતા અને વિશ્વસનીય સ્ત્રોતોની લાક્ષણિકતાઓ		
4.4. સ્માર્ટ ક્લાસરૂમ : અર્થ, સાધનો, લાભ અને મર્યાદા		

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs																		
COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	2	3	2.67	3	2	---	3	2.67
CO-2	3	2	3	2	2	3	3	2	2	2	3	2	2.42	2	3	2	3	2.50
CO-3	3	2	3	2	2	3	3	2	2	2	3	2	2.42	---	3	2	3	2.67
CO-4	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	3	2.75	3	2	---	3	2.67
Avg	3.00	2.50	3.00	2.00	2.00	3.00	3.00	2.50	2.50	2.00	2.75	2.50		2.67	2.5	2	3	2.62
3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution																		
Teaching Pedagogy																		
CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, જૂથચર્ચા, 																	
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, સ્વઅધ્યયન 																	
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, પરિસંવાદ, નિદર્શન 																	
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, સિમ્પોઝિયમ, જૂથચર્ચા 																	
Assessment Method																		
Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	COs	Marks	Exam Component															
			Class Test	Assignment	Presentation													
	CO-1	10	5	5	--													
	CO-2	10	5	--	5													
	CO-3	10	5	5	--													
	CO-4	10	5	--	5													
Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component															
			Term End Examination															
	CO-1	15																
	CO-2	15																
	CO-3	15																
	CO-4	15																
References																		
Books:																		
<ul style="list-style-type: none"> Alessi, S. M. & Trollip, S. R. (1991). Computer Based. Instruction. New Jersey: Prenties Hall. APLET, All tern volumes of aspects of educational technology. London: Pitman Association of Indian Universities. (2000). Information Technology in Higher Education. New Delhi: Author. Azarmsa, R. (1991). Educational Computing: principles and Applications. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publication. Gagne, R.M. & Briggs, L. J. (1979). Principal of nstruational Design. (2nd ed.). New York: Holt Rinhart and Winston. Gerlanch, V. S. & Ely, D. P. (1971). Teaching and Media: A Systematic Approach. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall. Hackbarth, S. (1996). The Educational Technology Handbook. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publication. 																		

- Joshi, B. (1998). Hypertext, Hypermedia, Multimedia: Educatinal Technology Buzzwords for 2000+. Journal of Educational Research and Extension, 35, 50-56.
- Joshi, B. (2000). The Internet: What, Why and How in Education. A paper presented in the national seminar of M.S. University Baroda (CASE), Vadodara, India.
- Joshi, B. (2005). Computer Technology in Education. Bhavnagar.
- Khan, B. H. (Ed.). (1997). Web-based instruction. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publication.
- Kumar, K. L. (1996) Educational Technology. New Delhi: New Age Int.
- National Education Policy-2020 Ministry of Human Resource Development Gov.of India.
- Percival, F. & Ellington, H. (1984). A Handbook of Educational Technology. London: Koran Page.
- Richey, R. (1986). The Theoretical and Conceptual base of Instructional Design. London: Kogan Page.
- Roblyer, M. D. & Edwards, J. (2000). Integrating technology into teaching (2nd ed.). New Jersey: Merrill.
- Romiszowski, A.J. (1986). Developing Auto-instructional. London: Kogan Page.
- જોશી, ભ. (સં.). (2005). શૈક્ષણિક ટેકનોલોજીની વિસ્તરતી ક્ષિતિજો. ભાવનગર : એજ્યુકેશનલ ટેકનોલોજી ફોરમ.
- માલી, અ.(2015). ICTની વિવેચનાત્મક સમજ. અમદાવાદ : અમૂલ પ્રકાશન.
- શાહ, દિ. ભ. (1995). શૈક્ષણિક પ્રોદ્યોગિકી. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ.
- શાહ, ગુ. (1986). શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનમાં અધ્યયન મિમાંસા. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ.
- National Curriculum Framework (NCF)-2005 NCERT, New Delhi.

Online Resources & Tools:

- <https://www.education.gov.in>
- <https://ciet.nic.in>
- <https://www.education.gov.in/national-education-policy>
- <https://dsel.education.gov.in/nep-overview>
- <https://www.education.gov.in/en/national-education-policy-2020-1>
- <https://diksha.gov.in>
- <http://nroer.gov.in>
- <https://www.ndl.gov.in>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 2		
Course Code	Name of Course	Elective
256510423013	Educational Pedagogy (શૈક્ષણિક પદ્ધતિશાસ્ત્ર)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1:	શિક્ષણના પદ્ધતિશાસ્ત્રનો અર્થ, ઉત્પત્તિ અને અભિગમો તેમજ વિદ્યાર્થીઓની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવે.	
CO-2:	સર્જનાત્મકતા માટે અધ્યાપનના અભિગમો, રચનાવાદી અધ્યયન અભિગમો અને અધ્યાપનની પદ્ધતિઓનો પરિચય આપે.	
CO-3:	શિક્ષકકેન્દ્રી, વિદ્યાર્થીકેન્દ્રી અને જૂથકેન્દ્રી અધ્યાપનમાં શિક્ષક તરીકેની ભૂમિકા અદા કરે.	
CO-4:	શિક્ષક-વિદ્યાર્થી કામગીરીનું સંકલન કરી વિદ્યાર્થી દ્વારા શિક્ષકની કામગીરીનું મૂલ્યાંકન કરવાની પ્રક્રિયા સમજાવે.	
Detailed Syllabus		
Unit 1: પદ્ધતિશાસ્ત્રનો અર્થ, ઉત્પત્તિ અને અભિગમો		
1.1. શિક્ષણના પદ્ધતિશાસ્ત્રનો અર્થ, ઉત્પત્તિ અને શાળા કક્ષાએ શિક્ષણના પદ્ધતિશાસ્ત્રની લાક્ષણિકતાઓ		
1.2. શિક્ષણના પદ્ધતિશાસ્ત્રના મુખ્ય અભિગમો: વર્તનવાદી અભિગમ (Behaviourist approach), રચનાવાદી અભિગમ (constructivist approach), સામાજિક રચનાવાદી અભિગમ (social constructivist approach), મુક્તવાદી અભિગમ (liberationist approach)		
1.3. શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓની વૈયક્તિક, સામાજિક અને મનોવૈજ્ઞાનિક લાક્ષણિકતાઓ		
Unit 2: પદ્ધતિશાસ્ત્રના વિવિધ અભિગમો અને પદ્ધતિઓ		
2.1. સર્જનાત્મકતા માટેનું અધ્યાપન: સિનેક્ટિક(Synectic) અભિગમ, બ્રેઈન સ્ટોર્મિંગ, સીપીએસ(Collaborative Problem Solving) અભિગમ		
2.2. રચનાવાદી અધ્યયન અભિગમ: 4E અભિગમ, 5E અભિગમ, 7E અભિગમ		
2.3. અધ્યાપનની પદ્ધતિઓ: વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ, કથનચર્યા પદ્ધતિ, પ્રાયોગિક પદ્ધતિ, સમસ્યા ઉકેલ પદ્ધતિ, કન્સેપ્ટ મેપિંગ પદ્ધતિ, વાર્તા પદ્ધતિ, હ્યુરિસ્ટિક પદ્ધતિ, પ્રકલ્પ પદ્ધતિ		
Unit 3: અધ્યાપનના વિવિધ પ્રકારો		
3.1. શિક્ષકકેન્દ્રી અધ્યાપન: વ્યાખ્યાન, જૂથ અધ્યાપન (team teaching), નિદર્શન : સંકલ્પના, મહત્ત્વ, મર્યાદાઓ અને શિક્ષકની ભૂમિકા		
3.2. વિદ્યાર્થીકેન્દ્રી અધ્યાપન: અર્થ અને લાક્ષણિકતા, સ્વાધ્યાય, નિરીક્ષિત સ્વાધ્યાય, અભિક્રમેત અધ્યયન, કેલરની વ્યક્તિગત અધ્યયન માટેની વ્યવસ્થા, કમ્પ્યુટર આધારિત અધ્યયન, વિદ્યાર્થીકેન્દ્રી અધ્યાપનમાં શિક્ષકની ભૂમિકા		
3.3. જૂથકેન્દ્રી અધ્યાપન: અર્થ અને લાક્ષણિકતા, લઘુજૂથમાં આંતરક્રિયા, પાત્રાભિનય, ક્ષેત્ર પ્રવાસ, પ્રકલ્પકાર્ય, જૂથકેન્દ્રી અધ્યાપનમાં શિક્ષકની ભૂમિકા		

Unit 4: શિક્ષક-વિદ્યાર્થી કામગીરીનું સંકલન અને મૂલ્યાંકન

- 4.1. વિદ્યાર્થી પોર્ટફોલિયોનું આયોજન અને સંકલન, પોર્ટફોલિયોના મૂલ્યાંકન માટેની મૂલ્યાંકન યોજના(Rubrics)નો વિકાસ
- 4.2. પ્રતિપોષણ વ્યવસ્થા : વિદ્યાર્થીને અપાતા પ્રતિપોષણની સંકલ્પના અને મહત્ત્વ, પ્રતિપોષણના પ્રકારો, તત્કાલ અને વિલંબિત પ્રતિપોષણ અને તેના ફલિતાર્થો
- 4.3. વિદ્યાર્થી દ્વારા શિક્ષકની કામગીરીનું મૂલ્યાંકન : સંકલ્પના તથા મહત્ત્વ, પ્રગટ મૂલ્યાંકન(વિદ્યાર્થીની ઓળખ સાથેનું) તથા પ્રચ્છન્ન મૂલ્યાંકન(વિદ્યાર્થીની ઓળખ વિનાનું) - બન્નેનું સ્વરૂપ, મહત્ત્વ અને મર્યાદાઓ

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1.92	1	2	1	3	1.75
CO-2	3	3	3	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2.33	2	3	2	3	2.50
CO-3	3	2	3	2	3	2	2	3	2	2	2	3	2.42	---	3	2	2	2.33
CO-4	2	2	3	2	3	3	2	3	3	2	2	2	2.42	1	3	2	2	2.00
Avg	2.75	2.25	2.75	2.00	2.50	2.25	2.00	2.50	2.50	2.00	1.75	2.00		1.33	2.75	1.75	2.5	2.02

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, જૂથઅધ્યાપન, જૂથચર્ચા,
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, પરિસંવાદ, સ્વઅધ્યયન
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, સિમ્પોઝિયમ, નિદર્શન
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, કાર્યશાળા, જૂથચર્ચા

Assessment Method

	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5
Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component		
	CO-1	15	Term End Examination		
	CO-2	15			
	CO-3	15			
CO-4	15				

References

Books:

- દેસાઈ ડી.બી.(1981). વર્ગશિક્ષણ પદ્ધતિઓ. અમદાવાદ: યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.
- ઠોંગા, નનુભાઈ એસ. (2004). અધ્યયન અને અધ્યાપનનું સંરચનાવાદી મનોવિજ્ઞાન. રાજકોટ: નિજિજન સાયકો સેન્ટર
- ઠોંગા, એન.(1998). શિક્ષણ અવગાહન. નિજિજન સાઈકો સેન્ટર. રાજકોટ.
- પટેલ, એમ., દવે, જે., ઠાકર, જી., પટેલ, વી., વ્યાસ, આર. (2003)અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયા. અમદાવાદ: બી.એસ શાહ પ્રકાશન.
- પટેલ, જી. બી. (2009). શિક્ષણના મનોવૈજ્ઞાનિક આધારો. અમદાવાદ: ડિવાઈન પબ્લિકેશન
- મોદી, જગમોહનદાસ જે. (1964). શિક્ષણના સિદ્ધાંતો. વડોદરા: એમ. એસ. યુનિવર્સિટી પ્રેસ.
- શાહ, ગુણવંત. અને પંડ્યા, કુલીન.(1993). શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત.
- શાહ, ગુણવંત બી. (1986). શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનમાં અધ્યયન મીમાંસા. અમદાવાદ: યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.
- શાસ્ત્રી અને પટેલ(1982). શિક્ષણની સામાન્ય પદ્ધતિઓ. બી.એસ.શાહ પ્રકાશન. અમદાવાદ.
- શુક્લ, નંદલાલ નિ., ભટ્ટ, ગૌરીભાઈ પી., પારેખ, ભગવાનલાલ ઉ. (1977). નૂતન ગણિતનું અધ્યાપન. અમદાવાદ: સી. જમનાદાસની કંપની, 1297/ 167 રિલીફ રોડ.
- શર્મા આર.એ. (2000). (સંશોધિત સંસ્કરણ). શિક્ષા તકનીકી. મેરઠ: ઈન્ટરનેશનલ પબ્લિશિંગ હાઉસ।
- શર્મા બી.ડી.(2009). શિક્ષણ પ્રશિક્ષણ તથા અધિગમ. ઓમેગા પબ્લિકેશન્સ. નई દિલ્લી.
- શ્રીવાસ્તવ एवं चतुर्वेदी(2009). पाठ्यचर्या एवं शिक्षण की विधियाँ. शिप्रा पब्लिकेसन्स. दिल्ली.
- सिंह, सतमान(2006). शिक्षा तकनीकी नई दिल्ली: अर्जुन पब्लिशिंग हाउस।
- Aggarwal, J. C., & Gupta, S. (2007). Early childhood care and education (Ist Ed.). New Delhi: Shipra Publications.
- Chastain, K. (1970). The development of modern language skills: Theory to practice. Chicago: Rand Menally & Co.
- Dewey, J. (1944). Democracy and education. New York: Simon and Schuster.
- Erickson, H. L. (2002). Concept based curriculum and instruction. California: Crown Press, Inc.
- Friere, P. (1999). Pedagogy of the oppressed. NY: Continuum
- Government of India (1986). National policy on education. Department of Education, New Delhi.
- Govt. of India (2005). National plan of action for children, 2005: Department of Women and Child Development, New Delhi.
- In-service teacher education package for primary and secondary teachers (1988), Volume I & II, NCERT, New Delhi.
- Mishra, R. C. (2005). Early childhood education today. Prentice Hall Publisher
- National curriculum for elementary and secondary education (1998) - A Framework, NCERT, New Delhi.
- NCERT (2005). National curriculum framework, NCERT, New Delhi.

- NCERT (2005). Position paper of the national focus group on early childhood education. NCERT, New Delhi.
- NCTE (2005). Report on ECCE teacher education: Curriculum framework and syllabus outline, New Delhi.
- NIPCCD (2002). Children in difficult circumstances: Summaries of research, resource centre on children. New Delhi.
- Petty, W.T. (1978). Curriculum for the modern elementary school. Chicago. Rand Mentally College Public Co.
- Pugh, G. (1996). Contemporary issues in early years: Working collaboratively for children (2nd Ed.). London: National Children’s Bureau.
- Rubin, D. (1980). Teaching elementary language arts. New York: Holt Reinhart & Winsten.
- Seefeldt, C. (1990). Continuing issues in early childhood education. Columbus, Ohio: Merrill Publishing Company.
- Swaminathan, M. & Daniel, P. (2000). Activity based developmentally appropriate curriculum for young children. Chennai: Indian Association for Pre-school Education,
- UNESCO (2007). Strong foundations: Early childhood care and education. Paris: UNESCO.
- UNICEF & MHRD (2001). Early childhood care for survival, growth and development. New Delhi.
- Victor & Learner (1971). Readiness in science education for the elementary school. NY.: McMillan Co.
- World Bank (2004). Reaching out to the child: An integrated approach to child development. New Delhi: Oxford University Press.

Online Resources & Tools:

- <https://www.coursera.org>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 2		
Course Code	Name of Course	Elective
256510423014	Evaluation of Learning (અધ્યયનનું મૂલ્યાંકન)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1:	માપન, મૂલ્યાંકન અને પરીક્ષણની સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને ઉપયોગ જણાવે છે.	
CO-2:	સંખ્યાત્મક અને ગુણાત્મક મૂલ્યાંકનની વિભાવના અને મહત્ત્વ જણાવે છે.	
CO-3:	કસોટી રચના અને પ્રમાણીકરણ વિશે સમજાવે છે.	
CO-4:	વિષયવસ્તુ આધારિત નૂતન મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયાનો સ્પષ્ટ પરિચય આપે છે.	
Detailed Syllabus		
Unit 1: માપન, મૂલ્યાંકન અને પરીક્ષણ		
1.1. શૈક્ષણિક માપન, મૂલ્યાંકન અને પરીક્ષણની સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને જરૂરિયાત		
1.2. જ્ઞાનાત્મક, ભાવાત્મક અને ક્રિયાત્મક હેતુઓ સંદર્ભે માપન અને મૂલ્યાંકન		
1.3. માનાંક સંદર્ભ કસોટી: સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને શિક્ષણમાં ઉપયોગ		
1.4. મૂલક સંદર્ભ કસોટી: સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને શિક્ષણમાં ઉપયોગ		
Unit 2: સંખ્યાત્મક અને ગુણાત્મક મૂલ્યાંકન		
2.1. સંખ્યાત્મક મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના અને તેની પ્રવિધિઓ		
2.2. ગુણાત્મક મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના અને તેની પ્રવિધિઓ		
2.3. વર્ગખંડમાં સંખ્યાત્મક અને ગુણાત્મક મૂલ્યાંકનનું પ્રયોજન		
2.4. સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની વિભાવના, પ્રકાર અને મહત્ત્વ		
Unit 3: કસોટી રચનાનું આંકડાશાસ્ત્ર		
3.1. કસોટીની કલમોનું પૃથક્કરણ - કઠિનતા મૂલ્ય તારવણી મૂલ્ય અને વિકર્ષક પૃથક્કરણ		
3.2. કસોટીની વિશ્વસનીયતા- સંકલ્પના અને પ્રકારો (કસોટી પુનઃકસોટીની રીત, અર્ધ-વિચ્છેદનની પદ્ધતિ, સમાંતર સ્વરૂપન કસોટી તથા કુડર રિચાર્ડસનની રીત)		
3.3. કસોટીની યથાર્થતા- સંકલ્પના, પ્રકારો (વિષયવસ્તુ યથાર્થતા, ઘટક યથાર્થતા તથા મૂલક સંબંધિત યથાર્થતા)		
3.4. વિવિધ પ્રકારની પ્રમાણિત કસોટીઓ (બુદ્ધિ કસોટી, અભિયોગ્યતા કસોટી, રસસંશોધિની તથા સિદ્ધિ કસોટી) અને ગુજરાતીમાં ઉપલબ્ધ બુદ્ધિ કસોટીઓ, અભિયોગ્યતા કસોટીઓ, રસસંશોધિનીઓ તથા સિદ્ધિ કસોટીઓનો પરિચય		
Unit 4: વિષયવસ્તુ આધારિત મૂલ્યાંકન		
4.1. પ્રશ્ન બેંક - સ્વરૂપ અને મહત્ત્વ		
4.2. ગ્રેડિંગ - સંકલ્પના અને મહત્ત્વ		
4.3. મૂલ્યાંકનમાં કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ		
4.4. પરીક્ષા સુધારણા- માંગ આધારિત પરીક્ષણ, ઓનલાઈન પરીક્ષણ, ઓપન બુક પરીક્ષણ		

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs																		
COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	1	3	-	-	1	2	-	-	1	-	-	1.83	2	3	1	3	2.25
CO-2	3	3	1	-	-	-	3	-	1	-	-	1	2	2	3	2	3	2.50
CO-3	3	-	3	-	-	3	3	-	-	-	-	-	3	3	3	0	2	2.00
CO-4	1	-	3	-	-	-	3	-	-	2	3	-	2.40	3	2	2	3	2.50
Avg	2.5	2	2.5	-	-	2	2.75	-	1	1.5	3	1		2.5	2.75	1.25	2.75	2.31
3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution																		
Teaching Pedagogy																		
CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, નિદર્શન 																	
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> કાર્યશાળા, અવલોકન 																	
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથઅધ્યાપન, પરિસંવાદ 																	
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> પેનલ ચર્ચા, કથનચર્ચા 																	
Assessment Method																		
Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	COs	Marks	Exam Component															
			Class Test	Assignment	Presentation													
	CO-1	10	5	5	--													
	CO-2	10	5	--	5													
	CO-3	10	5	5	--													
CO-4	10	5	5	--	5													
Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component															
			Term End Examination															
	CO-1	15																
	CO-2	15																
	CO-3	15																
CO-4	15																	
References																		
Books:																		
<ul style="list-style-type: none"> પટેલ, આર. એસ. (2008). શૈક્ષણિક સંશોધન માટે આંકડાશાસ્ત્રીય પદ્ધતિઓ. અમદાવાદ : જય પ્રકાશન પારેખ, બી.યુ. અને મનુભાઈ ત્રિવેદી. (1989). શિક્ષણમાં આંકડાશાસ્ત્ર (ચોથી આવૃત્તિ). અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય દેસાઈ, કૃષ્ણકાંત જી. હરિભાઈ જી. દેસાઈ. (1978) મનોવૈજ્ઞાનિક માપન (બીજી આવૃત્તિ). અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય ત્રિવેદી, અભય. (1986). બિનપ્રાયલીય આંકડાશાસ્ત્રીય પરીક્ષણ પદ્ધતિઓ. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય. પારેખ, સુરેશ સી. અને એસ.કે.દીક્ષીત. (1995). મનોવૈજ્ઞાનિક સંશોધનોમાં આંકડાશાસ્ત્રીય પરીક્ષણ. જૂનાગઢ : ચંપા પ્રકાશન. Garrett, H. E. (1981). Statistics in Psychology and Education. Bombay: Allied Pacific Pvt Ltd. Guilford, J. P. (1965). Fundamental Statistics in Psychology and Education. New York: MC Graw Hill Co. 																		
Online Resources & Tools:																		
<ul style="list-style-type: none"> https://www.utica.edu/academic/Assessment/new/Blooms%20Taxonomy%20-%20Best.pdf https://samagrashiksha.ssagujarat.org/document/SCE_module_09.pdf https://www.nios.ac.in/on-demand-examination.aspx 																		

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 2		
Course Code	Name of Course MOOCS	Elective
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
266520423030	<p>School Counselling Name of the Institute: Avinashilingam Institute for Home Science and Higher Education for Women, Coimbatore Name of the Professor: Dr. Ramya Bhaskar Credit: 4 NCrf Level: 6.5 Duration: 15 Weeks Medium of Instruction: English Starting Date: 8 Jan 2026 End date of Registration: 28 Feb 2026 End date of course: 30 April 2026 Course Link: https://onlinecourses.swayam2.ac.in/cec26_ed10/preview</p>	
266520423031	<p>E- Assessment Name of the Institute: Avinashilingam Institute for Home Science and Higher Education for Women, Coimbatore Name of the Professor: Dr C Karthik Deepa Credit: 4 NCrf Level: 6.5 Duration: 15 Weeks Medium of Instruction: English Starting Date: 8 Jan 2026 End date of Registration: 28 Feb 2026 End date of course: 30 April 2026 Course Link: https://onlinecourses.swayam2.ac.in/cec26_ed08/preview</p>	
266520423032	<p>Early Childhood Care and Education Name of the Institute: Avinashilingam Institute for Home Science and Higher Education for Women, Coimbatore Name of the Professor: Dr. K Arockia Maraichelvi Credit: 4 NCrf Level: 6.5 Duration: 15 Weeks Medium of Instruction: English Starting Date: 8 Jan 2026 End date of Registration: 28 Feb 2026 End date of course: 30 April 2026 Course Link: https://onlinecourses.swayam2.ac.in/cec26_ed09/preview</p>	
266520423033	<p>Philosophical Foundation of Education Name of the Institute: Krishna Kanta Handiqui State Open University, Guwahati Name of the Professor: Dr. Indrani Kalita and Prof. Pranab Saikia Credit: 4 NCrf Level: 6.5 Duration: 12 Weeks Medium of Instruction: English Starting Date: 1 Jan 2026 End date of Registration: 28 Feb 2026 End date of course: 30 April 2026 Course Link: https://onlinecourses.swayam2.ac.in/nou26_ed21/preview</p>	

Curriculum Framework - Master of Education - 2025

266520423034	Academic Writing Name of the Institute: HNB Garhwal University (A Central University) Srinagar Garhwal Name of the Professor: Dr. Ajay Semalty Credit: 4 NCrF Level: 5.5-8.0 Duration: 15 Weeks Medium of Instruction: English Starting Date: 14 Jan 2026 End date of Registration: 28 Feb 2026 End date of course: 30 April 2026 Course Link: https://onlinecourses.swayam2.ac.in/cec26_ge05/preview
266520423035	Oraganisation Behaviour Name of the Institute: Sri Aurobindo College of Commerce and Management, Ludhiana Name of the Professor: Dr Vishal Kumar Credit: 4 NCrF Level: 6.5 Duration: 15 Weeks Medium of Instruction: English Starting Date: 15 Jan 2026 End date of Registration: 28 Feb 2026 End date of course: 30 April 2026 Course Link: https://onlinecourses.swayam2.ac.in/cec26_mg03/preview

Program – M.Ed. (Master of Education)																			
Semester- 2																			
Course Code	Name of Course													Compulsory					
256510423015	Internship-1: 2 Weeks in Institutions of Teacher Education (ઈન્ટર્નશિપ-1: શિક્ષક પ્રશિક્ષણની સંસ્થાઓમાં 2 સપ્તાહ)																		
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (0) - Practical (120)													Teaching Hours: 120					
Course Outcomes (COs)																			
After completing this course, students will be able to																			
CO-1: શિક્ષક પ્રશિક્ષણ સંસ્થામાં અધ્યાપન કાર્ય કરવા માટેની ક્ષમતાનો અધ્યાપન કાર્યમાં વિનિયોગ કરવાનું કૌશલ્ય દર્શાવે.																			
CO-2: શિક્ષક પ્રશિક્ષણ સંસ્થામાં અધ્યાપન પદ્ધતિઓ / પ્રયુક્તિઓનો અધ્યાપન કાર્યમાં વિનિયોગ કરે.																			
CO-3: સૈદ્ધાંતિક અને પ્રાયોગિક બાબતોનો સમન્વય કરી તાલીમ આપવાનું કૌશલ્ય દર્શાવે.																			
CO-4: અધ્યાપન, વ્યવસ્થાપન અને સહઅભ્યાસક પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરી તેનું અમલીકરણ કરવાની ક્ષમતાનું કૌશલ્ય દર્શાવે.																			
Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs																			
COs	POs													PSOs					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg	
CO-1	3	3	3	1	2	2	2	3	3	2	2	2	2.33	3	1	2	3	2.25	
CO-2	3	2	3	1	2	2	3	2	2	2	2	1	2.08	3	1	3	2	2.25	
CO-3	3	3	3	1	2	2	2	2	3	2	2	2	2.25	3	---	2	3	2.67	
CO-4	2	3	3	1	2	2	2	3	2	3	2	2	2.25	3	2	2	3	2.50	
Avg	2.75	2.75	3.00	1.00	2.00	2.00	2.25	2.50	2.50	2.25	2.00	1.75		3	1.33	2.25	2.75	2.41	
3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution																			
Assessment Method																			
Continuous Comprehensive Evaluation 50 Marks	COs	Marks	Exam Component																
			Class Test	Internal	External														
	CO-1	12	-	06	06														
	CO-2	12	-	06	06														
	CO-3	12	-	06	06														
CO-4	14	-	07	07															
Term-End Evaluation -	COs	Marks	Exam Component																
	CO-1	-	-																
	CO-2	-	-																
	CO-3	-	-																
	CO-4	-	-																

શિક્ષક પ્રશિક્ષણ સંસ્થા દ્વારા ઈન્ટર્નશિપ સંબંધી નીચેની મૂલ્યાંકન યોજનાના આધારે મૂલ્યાંકન કરવામાં આવશે.

ક્રમ	મૂલ્યાંકનની પ્રવૃત્તિઓ	કુલ ગુણ	મેળવેલ ગુણ
1	શિક્ષક પ્રશિક્ષણના અભ્યાસક્રમના હાર્દરૂપ વિષય(Core Subject)માં /પદ્ધતિશાસ્ત્રના વિષયમાં લઘુત્તમ 04(ચાર) પાઠનું વ્યાખ્યાન નોંધ સાથે અધ્યાપન કાર્ય કરે.	10	
2	ઈન્ટર્નશિપની સંસ્થાના/ ઈન્ટર્નશિપ જૂથના પ્રશિક્ષણાર્થીએ આપેલ પાઠો પૈકી કોઈ પાંચ પાઠઆયોજનો પસંદ કરી અધ્યાપક / શિક્ષક પ્રશિક્ષણાર્થી નિરીક્ષકનાં સૂચનો સંદર્ભે 200 શબ્દોમાં અહેવાલ/નોંધ તૈયાર કરે.	5	
3	પ્રાર્થના સંમેલનની પ્રવૃત્તિના આયોજન અને અમલીકરણમાં માર્ગદર્શક તરીકેની ભૂમિકા અદા કરે.	5	
4	નીચેના પૈકી કોઈ એક પુસ્તકની સમીક્ષા-નોંધ તૈયાર કરી પ્રાર્થના સંમેલનમાં રજૂઆત કરે. (1) બનગરવાડી, (2) તોતોયાન, (3) દિવાસ્વપ્ન, (4) નई तालीम की कहानी	5	
5	કોઈ એક વિષય પર લેખ તૈયાર કરી પ્રાર્થનાસભામાં વક્તવ્ય આપે.	5	
6	સંસ્થાની સહ-અભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન અને અમલીકરણમાં સહભાગિતા (1) સાહિત્યિક (2) સાંસ્કૃતિક (3) રમતગમત (4) પર્યાવરણીય (5) સ્વાસ્થ્ય અને શારીરિક શિક્ષણ વગેરે.	5	
7	સંસ્થાનાં વહીવટી / વ્યસ્થાપન કાર્યોમાં સહભાગિતા (1) વર્ગખંડ વ્યવસ્થાપન, (2) સભાખંડ વ્યવસ્થાપન, (3) પુસ્તકાલય વ્યવસ્થાપન, (4) પ્રયોગશાળા વ્યવસ્થાપન, (5) કાર્યાલય રેકર્ડ અને હાજરીપત્રકોની જાળવણી વગેરે.	5	
ક્રમાંક 8 થી 12 પૈકીની વૈકલ્પિક પ્રવૃત્તિઓમાંથી કોઈ પણ બે પ્રવૃત્તિઓનું જ મૂલ્યાંકન કરવું.			
8	શાળાના સાક્ષરી વિષયોના અધ્યાપન માટે ઈન્ટર્નશિપની સંસ્થાના/ ઈન્ટર્નશિપ જૂથના પ્રશિક્ષણાર્થીઓને 10 પાઠનું માર્ગદર્શન / નિરીક્ષણ કરે.	5	
9	સંસ્થામાં ચાલતી માર્ગદર્શન / પરામર્શનની પ્રવૃત્તિઓમાં સંસ્થાના અધ્યાપક/શિક્ષક સાથે સહભાગી બને.	5	
10	સંસ્થા દ્વારા આયોજીત તાલીમ કાર્યક્રમોમાં સહભાગી બને.	5	
11	પાઠની ચિંતનાત્મક જર્નલ તૈયાર કરે.	5	
12	સંસ્થામાં આયોજીત સામાજિક પ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગી બને.	5	
કુલ ગુણ		50 માંથી	

નોંધ : (1) ઉપરોક્ત સૂચિત મૂલ્યાંકનની પ્રવૃત્તિઓ પૈકી 50 ગુણનું જ મૂલ્યાંકન કરવું. (2) શિક્ષક પ્રશિક્ષણના અભ્યાસક્રમના હાર્દરૂપ વિષય(Core Subject)માં કે પ્રશિક્ષણાર્થીના પદ્ધતિશાસ્ત્ર વિષયમાં 4 (ચાર) પાઠ પૂરા કરવાના રહેશે.

આચાર્યશ્રીનાં સહી/સિક્કો

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 3		
Course Code	Name of Course	Compulsory
257010423016	Innovations and Research in Teacher Education (શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં નવીનીકરણ અને સંશોધન)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1: શિક્ષક પ્રશિક્ષણનું ઔચિત્ય તેમજ નવીન પ્રવાહો વિશેની સમજ દર્શાવે છે.		
CO-2: શિક્ષક પ્રશિક્ષણના ક્ષેત્રના પડકારો, NEP-2020ની ભૂમિકા તેમજ શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં NCTE ની ભૂમિકા વિશે સમજાવે છે.		
CO-3: શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં સંશોધનની પૃષ્ઠભૂમિ, પદ્ધતિશાસ્ત્ર સંબંધિત નવીન પ્રવાહો અને મહત્ત્વ વિશેની સમજ પ્રગટ કરે છે.		
CO-4: શિક્ષક પ્રશિક્ષણ સંબંધી સંશોધનનાં નવીન ક્ષેત્રો, સંસ્થાઓ તેમજ સંશોધન નીતિશાસ્ત્ર પ્રત્યેની સભાનતા દર્શાવે છે.		
Detailed Syllabus		
Unit-1. શિક્ષક પ્રશિક્ષણનું ઔચિત્ય અને નવીન પ્રવાહ		
1.1. શિક્ષક નૈપુણ્ય: અર્થ અને તેમાં શિક્ષક પ્રશિક્ષણની ભૂમિકા		
1.2. શિક્ષક નૈપુણ્યને અસરકરતાં વ્યક્તિગત તેમજ સંદર્ભગત પરિબલો		
1.3. ઈ-લર્નિંગ ડિજિટલ લિટરેસી: સંકલ્પના તેમજ શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં તેનું મહત્ત્વ		
1.4. શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં મૃદુ કૌશલ્યો (Soft-Skills): અર્થ, પ્રકાર અને પ્રશિક્ષણ માટેના કાર્યક્રમો/ઉપાયો		
Unit-2: શિક્ષક-પ્રશિક્ષણનું વ્યવસ્થાપન અને NEP-2020		
2.1. શિક્ષક પ્રશિક્ષણ માટેના ચાલતા કાર્યક્રમોનો પરિચય (D.El.Ed., B.Ed., ITEP)		
2.2. શિક્ષક પ્રશિક્ષણ ક્ષેત્રના પડકારો		
2.3. NEP-2020 પ્રમાણે શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ કાર્યક્રમને ગુણવત્તા સભર બનાવવા માટેના ઉપાયો		
2.4. NEP-2020 પ્રમાણે શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ ક્ષેત્રે થયેલ માળખાગત પરિવર્તન તેમજ પ્રવેશ નીતિ: પરિચય અને મહત્ત્વ		
Unit-3: શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં સંશોધન: પૃષ્ઠભૂમિ, પદ્ધતિગત નવીન પ્રવાહો અને મહત્ત્વ		
3.1. ભારતમાં શિક્ષણ- પ્રશિક્ષણ ક્ષેત્રે થયેલ સંશોધનોનો ઇતિહાસ		
3.2. શિક્ષક પ્રશિક્ષણ કાર્યક્રમને ગુણવત્તા સભર બનાવવામાં સંશોધનની ભૂમિકા		
3.3. શૈક્ષણિક સંશોધનમાં મિશ્ર પદ્ધતિઓ: સંકલ્પના અને મહત્ત્વ		
3.4. અધિવિશ્લેષણ પદ્ધતિ: સંકલ્પના અને મહત્ત્વ		
Unit-4: શૈક્ષણિક સંશોધનના નવીન ક્ષેત્રો, સંસ્થાઓ અને નીતિશાસ્ત્ર		
4.1. શિક્ષક પ્રશિક્ષણ સંબંધી સંશોધનના નવીન ક્ષેત્ર: પરિચય		
4.2. સંશોધનમાં બહુકેન્દ્રિત(multi centric) અભિગમ: અર્થ, અને મહત્ત્વ		
4.3. શૈક્ષણિક સંશોધન સાથે સંબંધિત સંસ્થાઓ: પરિચય અને કાર્ય (UGC, ICSSR, NCERT, GCERT)		
4.4. સંશોધન અહેવાલ પ્રકાશન સંબંધી નીતિશાસ્ત્ર: સંકલ્પના અને મહત્ત્વ, અને સાહિત્ય ચોરીની વિભાવના તેમજ અટકાવાના ઉપાયો		

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs																		
COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	2	-	2	3	2	-	-	-	-	2	2.43	3	2	1	3	2.25
CO-2	3	2	-	1	1	2	2	1	-	-	-	-	1.8	3	2	1	3	2.25
CO-3	3	3	2	-	1	-	2	1	-	-	-	2	2	3	3	2	3	2.75
CO-4	3	3	-	-	1	2	2	1	1	1	-	1	1.67	3	3	3	3	3
Avg	3	2.75	2	1	1.25	2.33	2	1	1	1		1.67		3	2.5	1.75	3	2.6
3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution																		
Teaching Pedagogy																		
CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, જૂથકાર્ય, સ્વઅધ્યયન 																	
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> સ્વઅધ્યયન, વ્યાખ્યાન, જૂથચર્ચા 																	
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, સ્વઅધ્યયન, પરિસંવાદ 																	
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> સ્વાધ્યાય, વ્યાખ્યાન, કાર્યશાળા 																	
Assessment Method																		
Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	COs	Marks	Exam Component															
			Class Test	Assignment	Presentation													
	CO-1	10	5	5	--													
	CO-2	10	5	--	5													
	CO-3	10	5	5	--													
	CO-4	10	5	--	5													
Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component															
			Term End Examination															
	CO-1	15																
	CO-2	15																
	CO-3	15																
	CO-4	15																
References																		
Books:																		
<ul style="list-style-type: none"> Mangal, S. K., & Mangal, U. (2019). Research methodology in behavioural sciences. PHI Learning. Best, J. W., & Kahn, J. V. (2017). Research in education (10th ed.). Pearson Education. Sharma, R. A. (2020). Teacher education: Principles, theories and practices. R. Lall Book Depot. Singh, Y. K. (2016). Innovations in teacher education. APH Publishing Corporation. Dash, B. N., & Dash, N. (2021). Teacher education and pedagogical innovations. Dominant Publishers. Koul, L. (2018). Methodology of educational research (5th ed.). Vikas Publishing House. Mohanty, J. (2003). Teacher education. Deep & Deep Publications. NCERT. (2005). National curriculum framework for teacher education. NCERT. Retrieved from https://ncert.nic.in Zeichner, K. M. (2010). Teacher education and the struggle for social justice. Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203851402 																		

- Darling-Hammond, L., & Bransford, J. (Eds.). (2005). Preparing teachers for a changing world: What teachers should learn and be able to do. Jossey-Bass.
- NCTE. (1995). Different Modes of Education Used for Teacher Preparation in India: New Delhi.
- Razzik T.A. (1972) systems approach to teacher training and curriculum development: Paris, UNESCO.
- Sharma B.M. (1997). Teacher training and educational research: New Delhi, Commonwealth.
- Shrivastav G.N.P. (2000) Management of teacher education: New Delhi, Concept.
- Wentz, F.H. (2012). Soft Skills Training: A Workbook to Develop Skills for Employment. United States: Createspace Independent Pub
- ઉચાટ, ડી.એ. (2001). શિક્ષણ અને સામાજિક વિજ્ઞાનમાં સંશોધનનું પદ્ધતિશાસ્ત્ર .રાજકોટ: લેખક
- ઉચાટ.ડી.એ.(2017).અધિવિશ્લેષણ: સંશોધનથી એક ડગલું આગળ, રાજકોટ:અમદાવાદ.
- જી.સી.ઈ.આર.ટી. (1989). જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવનો માર્ગદર્શક સૂચનો, ગાંધીનગર દ્વારા પ્રકાશિત.
- દવે જયેન્દ્ર અને પટેલ મોતીભાઈ (1992). ભારતીય શિક્ષણના નૂતન પ્રવાહો અને સમસ્યાઓ, અમદાવાદ: બી.એસ.શાહ
- દવે પ્રવીણભાઈ આર. (2005). શિક્ષણ ક્ષેત્રે અને સી.ઈ.ટી.ની ભુમિકા, અમદાવાદ, અચલા, સામયિક અંક-મે
- પાઠક અરુણભાઈ અને અન્ય. (2003). ભારતમાં શૈક્ષણિક પ્રણાલીનો વિકાસ, અમદાવાદ, વારિષેણ પ્રકાશન.
- મૈયાણી જે.પી. (2004). ગુણવત્તા કેન્દ્રી શિક્ષક પ્રશિક્ષણ, ભાવનગર : સંપાદન, શિક્ષણ શાસ્ત્રભવન, ભાવનગર યુનિવર્સિટી અને શ્રીમતી એલ.એલ. કાકડીયા બી.એડ્. કોલેજ.
- મોદી બી.એમ. અને પંડ્યા જે.એન. (2003). વિકાસમાન ભારતીય સમાજમાં શિક્ષક, અમદાવાદ : વારિષેણ પ્રકાશન.

Online Resources & Tools:

- <https://www.ugc.gov.in>
- <https://ncte.gov.in>
- <https://www.education.gov.in>
- <https://www.educationworld.in>
- [National Education Policy-2020. Ministry of Education .New Delhi. https://www.mhrd.gov.in/sites/upload_files/mhrd/files/NEP_final_HINDI_0.pdf](https://www.mhrd.gov.in/sites/upload_files/mhrd/files/NEP_final_HINDI_0.pdf) સે પ્રાપ્ત
- <https://www.nep2020.org>

Program – M.Ed. (Master of Education)
Semester- 3

Course Code 257010423017	Name of Course Methodology of Educational Research-2 (શૈક્ષણિક સંશોધનનું પદ્ધતિશાસ્ત્ર-2)	Compulsory
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60

Course Outcomes (COs)

After completing this course, students will be able to

- CO-1: સંશોધનની વિભિન્ન પદ્ધતિઓનો તફાવત સમજાવે
- CO-2: માહિતીની માપકક્ષાઓ રજૂઆત પૃથક્કરણ પ્રયુક્તિ પસંદગીના ધોરણો અને સંશોધન ફલિતાર્થોનું મૂલ્યાંકન કરે
- CO-3: માહિતી વિશ્લેષણ માટે નિર્ધારિત અંક શાસ્ત્રીય પ્રયુક્તિઓનો ઉપયોગ કરે
- CO-4: સંશોધન અહેવાલ લખવાના અને અર્થઘટનના કૌશલ્યો સિદ્ધ કરે.

Detailed Syllabus

Unit 1: સંશોધનની પદ્ધતિઓ

- 1.1. (અ) ઐતિહાસિક સંશોધનની પદ્ધતિ: સંકલ્પના, સોપાનો અને મર્યાદાઓ
- 1.2. (બ) વર્ણાત્મક સંશોધનો: સંકલ્પના, લાક્ષણિકતાઓ અને મર્યાદાઓ
1. સર્વેક્ષણ પદ્ધતિ: સર્વેક્ષણના પ્રકારો, અર્થ અને મહત્ત્વ
 2. વિકાસાત્મક અભ્યાસો: સળંગ વિકાસ અને એક સમયી વિકાસ
 3. આંતર સંબંધાત્મક અભ્યાસો: વ્યક્તિ અભ્યાસ, કારણતુલનાત્મક અભ્યાસ
 4. વિષયવસ્તુ પૃથક્કરણ પદ્ધતિ: સંકલ્પના અને સોપાનો
 5. ગુણાત્મક સંશોધનો: સંકલ્પના, ગુણાત્મક અને સંખ્યાત્મક સંશોધનોની તુલના, ગુણાત્મક સંશોધનોની પદ્ધતિઓ અને માહિતી પૃથક્કરણ
- 1.3. (ક) પ્રાયોગિક સંશોધન પદ્ધતિ:
1. સંકલ્પના, સોપાનો, ગુંથણી અને મર્યાદાઓ
 2. આંતરિક અને બાહ્ય યથાર્થતા પર અસર કરતાં પરિબલો
 3. વિવિધ પ્રાયોગિક યોજનાઓ

Unit 2: માહિતીની માવજત

- 2.1. માહિતીનું વર્ગીકરણ : વર્ણનાત્મક અને સંખ્યાત્મક માહિતી
- 2.2. માહિતીની માપ કક્ષાઓ : ઓળખ માપ, ક્રમમાપ, અંતરાલ માપ અને ગુણોત્તર માપ અને આંકડાશાસ્ત્રીય પ્રયુક્તિઓ વચ્ચેના સંબંધોનું પ્રસ્થાપન
- 2.3. માહિતીની સારણી અને આલેખમાં માહિતીની રજૂઆત
- 2.4. માહિતી પૃથક્કરણમાં આંકડાશાસ્ત્રીય પ્રયુક્તિ પસંદગીનાં ધોરણો, માહિતીનું અર્થઘટન, તારણો અને સંશોધન ફલિતાર્થો

Unit 3: આંકડાશાસ્ત્રીય પ્રયુક્તિઓનો પરિચય

- 3.1. માહિતી પૃથક્કરણની કેટલીક સંકલ્પના(ઉપયોગ, મર્યાદા અને અર્થઘટન)
- 3.2. સમધારણ વક્રરેખાના ગુણધર્મો, ઉપયોગ અને ખામીઓ (વિરૂપતા અને કકુદતા)
- 3.3. માહિતી પૃથક્કરણ : વર્ણનાત્મક અને અનુમાનાત્મક વર્ણનાત્મક આંકડાશાસ્ત્રીય પ્રયુક્તિઓ: (ગણતરીઓ વિના) (1) મધ્યવર્તિ સ્થિતિનાં માપ (2) પ્રસારનાં માપ (3) સહસંબંધાક (4) પ્રતિશતકમાંક અનુમાનાત્મક આંકડાશાસ્ત્રીય પ્રયુક્તિઓ: (ગણતરીઓ વિના)
- 3.4. અપ્રાયલીય કસોટીઓ : 1. કાઈવર્ગ 2. મધ્યસ્થ કસોટી,
- 3.5. પ્રાયલીય કસોટીઓ : 1. ટી-કસોટી 2. એફ કસોટી
- 3.6. સાર્થકતાની કક્ષાઓ, એકપુચ્છી અને દ્વિપુચ્છી કસોટી, આલ્ફા-ભૂલ અને બીટા-ભૂલની સંકલ્પના અને ઉપયોગ
- 3.7. સંશોધનનાં વિવિધ સોપાનોમાં કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ, માહિતી પૃથક્કરણ માટે સોફ્ટવેરની સમજ અને ઉપયોગ (EXCEL, Open stat)

Unit 4: સંશોધન અહેવાલ લેખન

- 4.1. સંશોધન અહેવાલનું મળખું : પ્રારંભિક સાહિત્ય, વિષયવસ્તુ અને સંદર્ભ સાહિત્ય
- 4.2. સંશોધન અહેવાલમાં જરૂરી બાબતો : રજૂઆતની શૈલી, ટાઈપિંગ, હાંસિયા, પાદનોંધ, સંદર્ભસૂચિ, તાંત્રિક બાબતો, અવતરણો, સારણીઓ, આકૃતિઓ, આલેખો અને અનુપૂર્તિઓ, APA શૈલીનો સામાન્ય પરિચય
- 4.3. સંશોધન અહેવાલનાં પ્રકરણ: સમસ્યા કથન અને શબ્દોની વ્યાખ્યા, સંબંધિત સાહિત્યની સમીક્ષા, સંશોધન યોજના, માહિતીનું પૃથક્કરણ અને અર્થઘટન, સારાંશ, તારણો અને ભલામણો
- 4.4. અહેવાલ લેખન દરમિયાન થતી ભૂલો, સંશોધન અહેવાલનાં મૂલ્યાંકનનાં પાસાં સંશોધન સારાંશ

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs												PSOs					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	3	-	1	2	2	1	-	-	-	-	2.14	3	2	1	2	2
CO-2	3	2	2	-	-	2	2	1	-	1	1	-	1.75	2	1	2	1	1.5
CO-3	3	3	2	-	1		2	1	-	1		-	1.86	2	2	2	1	1.75
CO-4	3	2	3	-	2	3	2	1	-	1	1	-	2.00	2	1	1	1	1.25
Avg	3	2.5	2.5	-	1.33	2.33	2	1	-	1	1	-		2.25	1.5	1.5	1.25	1.62

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ, વ્યાખ્યાન, કાર્યશાળા
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, સિમ્પોઝિયમ, વ્યાખ્યાન, સ્વધ્યાય
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ, વ્યાખ્યાન, કાર્યશાળા
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ, વ્યાખ્યાન, જૂથઅધ્યાપન

Assessment Method					
Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5
Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component		
	CO-1	15	Term End Examination		
	CO-2	15			
	CO-3	15			
	CO-4	15			

References

Books:

- ઉચાટ, ડી.એ. (2001). શિક્ષણ અને સામાજિક વિજ્ઞાનમાં સંશોધનનું પદ્ધતિશાસ્ત્ર .રાજકોટ: લેખક
- દેસાઈ, હરિભાઈ જી. અને કે.જી.દેસાઈ (1985). સંશોધન પદ્ધતિઓ અને પ્રવિધિઓ (પાંચમી આવૃત્તિ) અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.
- શાહ, દીપિકા (2006). શૈક્ષણિક સંશોધન અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.
- દેસાઈ, હરિભાઈ જી. અને મનુભાઈ ડી. ત્રિવેદી. (1982). શૈક્ષણિક સંશોધનની રૂપરેખા, રાજકોટ : સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી
- પટેલ, આર. એસ. (2008). શૈક્ષણિક સંશોધન માટે આંકડાશાસ્ત્રીય પદ્ધતિઓ. અમદાવાદ : જય પ્રકાશન
- પારેખ, બી.યુ.અને મનુભાઈ ત્રિવેદી. (1989). શિક્ષણમાં આંકડાશાસ્ત્ર (ચોથી આવૃત્તિ). અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.
- પટેલ, મોહનભાઈ કે. (સં.) (2008) શૈક્ષણિક સંશોધનનું માર્ગદર્શન- સંશોધન ઉપકરણ. અમદાવાદ : ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ.
- પટેલ, આર.એસ. (સં.) (2008) શૈક્ષણિક સંશોધનનું માર્ગદર્શન-સંબંધિત સાહિત્યની સમીક્ષા. અમદાવાદ : ગુજરાત યુનિવર્સિટી
- દેસાઈ, કૃષ્ણકાંત જી. હરિભાઈ જી. દેસાઈ. (1978) મનોવૈજ્ઞાનિક માપન (બીજી આવૃત્તિ). અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.
- ત્રિવેદી, અભય. (1986). બિનપ્રાચલીય આંકડાશાસ્ત્રીય પરીક્ષણ પદ્ધતિઓ. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ-ગુજરાત રાજ્ય.
- પારેખ, સુરેશ સી. અને એસ.કે.દીક્ષીત. (1995). મનોવૈજ્ઞાનિક સંશોધનોમાં આંકડાશાસ્ત્રીય પરીક્ષણ. જૂનાગઢ : ચંપા પ્રકાશન.
- શાહ, વિમળ પી. (1990). સંશોધન ડિઝાઈન. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.
- શાહ, રિખવભાઈ સંશોધનનું આયોજન અને મૂલ્યાંકન. અમદાવાદ : ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ

- જોષી, હરિપ્રસદ ઓ. (1985). સંશોધન અહેવાલની લેખન ભૂલો. રાજકોટ : સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી.
- પટેલ આર.એસ. (2010). સંશોધનના પાયાની સંકલ્પનાઓ (સંશોધન હાથપોથી). અમદાવાદ : જય પબ્લિકેશન.
- સુખિયા, एस.पी.ओर मेहरोत्रा, मेहरोत्रा.(1994) शैक्षिक अनुसंधान के मूल तत्व. आगरा: विनोद पुस्तक मंदिर.
- Best J. W. (2010). Research in Education (13th Ed.). New Delhi: Prentice Hall of India Pvt Ltd.
- Borg. W. R. and Gall, M. D. (1983) Educational research-An Introduction. (4th Ed.). New York: Longman Ins.
- Shrivastava. (1994). Advanced research Methodology. New Delhi: GNP, Radha Publications.
- Sindhu, K. S. (1996). Methodology of Research in Education (7th Ed.). New Delhi: Sterling Publishers Pvt Ltd.
- Banerjee, N.P. (1993). Strategies of Educational Research. Ambala Cantt.: The Associated Publishers.
- S. P. Sukhia., Mehrotra, & Mehrotra. (1966). Elements of Educational research. (2nd Ed.). New Delhi: Allied Publishers Pvt. Ltd.

Online Resources & Tools:

- <https://research-methodology.net/>
- <https://scholar.google.com/>
- <https://shodhganga.inflibnet.ac.in>
- <https://methods.sagepub.com>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 3		
Course Code	Name of Course	Elective
257010423018	Foundational and Preparatory Stage of School Education (ફાઉન્ડેશનલ અને પ્રિપેરેટરી સ્ટેજનું શાલેય શિક્ષણ)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1:	ફાઉન્ડેશનલ અને પ્રિપેરેટરી સ્ટેજના શાલેય શિક્ષણની વિભાવના, ઉદ્દેશ્યો, લાક્ષણિકતાઓ, ઐતિહાસિક ઝાંખી અને માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો અને તે સંદર્ભે શિક્ષણ નીતિઓની ભલામણો વર્ણવે.	
CO-2:	ફાઉન્ડેશનલ અને પ્રિપેરેટરી સ્ટેજના શાલેય શિક્ષણના અભ્યાસક્રમ સંબંધી NCF-SE-2023 ની ભલામણો, શિક્ષણશાસ્ત્રના અભિગમો અને ત્રિભાષા સૂત્રનો પરિચય આપે.	
CO-3:	ફાઉન્ડેશનલ અને પ્રિપેરેટરી સ્ટેજના શાલેય શિક્ષણ દરમિયાન બાળકનો વિકાસ, દિવ્યાંગ બાળકોની સંકલ્પના, કારણો, તેને અનુકૂળ શાળાની લાક્ષણિકતાઓ અને સમાવેશી શિક્ષણમાં શિક્ષકની ભૂમિકા વર્ણવે.	
CO-4:	ફાઉન્ડેશનલ અને પ્રિપેરેટરી સ્ટેજ શાલેય શિક્ષણના શિક્ષકની ક્ષમતા, વ્યાવસાયિક વિકાસના કાર્યક્રમો, સતત મૂલ્યાંકન તેમ જ પ્રવેશોત્સવ અને ગુણોત્સવ કાર્યક્રમના ઉદ્દેશ્યો અને શિક્ષકની ભૂમિકા વર્ણવે.	
Detailed Syllabus		
Unit 1: ફાઉન્ડેશનલ અને પ્રિપેરેટરી સ્ટેજના શાલેય શિક્ષણની વિભાવના, સંદર્ભ અને ઐતિહાસિક વિકાસ		
1.1. ફાઉન્ડેશનલ અને પ્રિપેરેટરી સ્ટેજના શાલેય શિક્ષણની સંકલ્પના અને મહત્ત્વ		
1.2. ભારતમાં ફાઉન્ડેશનલ અને પ્રિપેરેટરી સ્ટેજના શાલેય શિક્ષણની ઐતિહાસિક ઝાંખી		
1.3. ભારતમાં ફાઉન્ડેશનલ સ્ટેજનું શાલેય શિક્ષણ : ઉદ્દેશ્યો, લાક્ષણિકતાઓ અને માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો		
1.4. ફાઉન્ડેશનલ અને પ્રિપેરેટરી સ્ટેજ શાલેય શિક્ષણનીતિનો પરિપ્રેક્ષ્ય : નેશનલ પોલિસી ઓફ એજ્યુકેશન-1986 (NPE-1986), અર્લી ચાઇલ્ડહુડ કેર એન્ડ એજ્યુકેશન (ECCE) પોલિસી-2013 અને NEP-2020 માં ફાઉન્ડેશનલ અને પ્રિપેરેટરી સ્ટેજના શિક્ષણની ભલામણો		
Unit 2: અભ્યાસક્રમ અને શૈક્ષણિક અભિગમો		
2.1. ફાઉન્ડેશનલ સ્ટેજ શાલેય શિક્ષણના અભ્યાસક્રમ સંબંધી NCF-SE-2023 ની ભલામણો		
2.2. પ્રિપેરેટરી સ્ટેજ શાલેય શિક્ષણના અભ્યાસક્રમ સંબંધી NCF-SE-2023 ની ભલામણો		
2.3. શિક્ષણશાસ્ત્રના અભિગમો : થીમ આધારિત અભિગમ, નાટક આધારિત અભિગમ, પ્રવૃત્તિ આધારિત અભિગમ, પ્રોજેક્ટ આધારિત અભિગમ, એકીકૃત અભિગમ		
2.4. ફાઉન્ડેશનલ અને પ્રિપેરેટરી સ્ટેજના શાલેય શિક્ષણમાં ત્રિભાષા સૂત્ર : સંકલ્પના અને વ્યૂહરચના		
Unit 3: બાળકનો વિકાસ અને શિક્ષકની ક્ષમતા		
3.1. બાળકનો શારીરિક, મનોશારીરિક, સંવેદનાત્મક અને ભાષાકીય વિકાસ : સંકલ્પના અને લાક્ષણિકતાઓ		
3.2. દિવ્યાંગ બાળકો : સંકલ્પના, કારણો અને શિક્ષણ સમયે ધ્યાન રાખવાની બાબતો		
3.3. દિવ્યાંગ બાળકોને અનુકૂળ શાળાની લાક્ષણિકતાઓ		
3.4. સમાવેશી શિક્ષણ : સંકલ્પના અને શિક્ષકની ભૂમિકા		

Unit 4: શિક્ષક તૈયારી, નવાચાર અને મૂલ્યાંકન

- 4.1. NPST સંદર્ભે ફાઉન્ડેશનલ અને પ્રિપેરેટરી સ્ટેજે શાલેય શિક્ષણના શિક્ષકની ક્ષમતા
- 4.2. DIETs, BALVATIKA, NIPUN ભારત અંતર્ગત શિક્ષકના વ્યાવસાયિક વિકાસના કાર્યક્રમો
- 4.3. પ્રવેશોત્સવ અને ગુણોત્સવ કાર્યક્રમના ઉદ્દેશ્યો અને શિક્ષકની ભૂમિકા
- 4.4. સતત મૂલ્યાંકન : સંકલ્પના અને મહત્ત્વ

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	2	2	3	2	2	2	2	1	1	3	2.16	2	2	1	3	2.00
CO-2	2	3	2	2	2	2	2	2	1	2	1	3	2	2	2	2	3	2.25
CO-3	3	3	3	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2.33	1	2	3	3	2.25
CO-4	3	3	2	3	3	3	2	2	2	1	1	2	2.25	1	3	2	3	2.25
Avg	2.75	3	2.25	2.25	2.25	2.25	2	2.25	1.75	1.5	1.25	2.5		1.50	2.25	2	3	2.18

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, જૂથચર્ચા, અવલોકન
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, પરિસંવાદ, સ્વાધ્યાય
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, સિમ્પોઝિયમ, કાર્યશાળા
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, પ્રકલ્પ, પેનલ ચર્ચા, સ્વઅધ્યયન

Assessment Method

Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5

Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component
			Term End Examination
	CO-1	15	
	CO-2	15	
	CO-3	15	
	CO-4	15	

References

Books:

- Aggarwal, J.C. (2010). Development of Education System in India. New Delhi: Shipra Publications.
- Bhatnagar, S. (1982). Indian Education today and tomorrow. Meerut U.P.
- Govt. of India. (1986/1992). National Policy of Education, 1992 Modification and their POA's. MHRD, Dept. of Education
- Govt. of India (2022). National Curriculum Framework for Foundational Stage (NCFSS) document
- Guidelines for Preschool Education, National Council of Educational Research and Training, 2020
- National Education Policy, 2020, Ministry of Education, India
- International publishing house. Govt. of India (1996). Indian Education Commission (1964-66) Report. New Delhi.
- Preschool Curriculum, National Council of Educational Research and Training, 2019.

- Sharma, S. (2013). What is RTE? Department of Elementary Education. New Delhi: NCERT.
- દવે, જયેન્દ્ર પટેલ મોતીભાઈ (1992). (પાંચમી આવૃત્તિ): ભારતીય શિક્ષણના નૂતન પ્રવાહો અને સમસ્યાઓ અમદાવાદ: બી.એસ. શાહ પ્રકાશન.
- દેસાઈ, ધનવંત (1964). ભારતીય શિક્ષણ વર્તમાન પ્રશ્નો : અમાદવાદ : એ.આર.શેઠની કંપની
- દેસાઈ, ધનવંત (1973). કેળવણીનું નવનિર્માણ કોઠારી શિક્ષણ પંચની ભલામણો : અમદાવાદ : એ. આર. શેઠની કંપની.
- દેસાઈ, ધનવંત (1969). અર્વાચીન ભારતીય કેળવણીનો વિકાસ : વડોદરા : મ.સ. યુનિવર્સિટી
- પાઠક, અને શુક્લ (2003). ભારતમાં શૈક્ષણિક પ્રણાલીનો વિકાસ, અમદાવાદ : વારિષેણ પ્રકાશન
- કસ્વેકર, આરતી અને પટેલ વિનુભાઈ (2003). તારુણ્ય શિક્ષણ અને પ્રજનન સ્વાસ્થ્ય અમદાવાદ, સ્વાસ્થ્ય સેવા ટ્રસ્ટ પ્રકાશન.
- શેઠ, શાંતિભાઈ અને રાવલ આર.સી. (2002). પ્રત્યાયન અભ્યાસક્રમ વિશેષાંક, ગાંધીનગર, ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ
- પટેલ, મોતીભાઈ (2005). શિક્ષણના સામ્પ્રત પ્રવાહો અને શિક્ષણની અસ્મિતા, અમદાવાદ : બી.એસ. શાહ પ્રકાશન
- પટેલ, મોતીભાઈ (2003). ભારતીય શિક્ષણનો ઇતિહાસ : એક ઝલક. અમદાવાદ : બી.એસ. શાહ પ્રકાશન
- પટેલ, મોતીભાઈ (2009). કેળવણીનો કોયડો. અમદાવાદ : પદ્મ પબ્લિકેશન.
- પટેલ, મોતીભાઈ (2009). શિક્ષણના પ્રવાહો. અમદાવાદ : પદ્મ પબ્લિકેશન.
- પટેલ, મોતીભાઈ (2009) વિદ્યાની વ્યથા કથા. અમદાવાદ : પદ્મ પબ્લિકેશન.
- અલતેકર, એ.એસ. (1965). પ્રાચીન ભારતમાં શિક્ષણ, અમદાવાદ : ગુજરાત યુનિવર્સિટી પ્રકાશન
- ભાલ, જે.ડી. (1997). બીજી આવૃત્તિ) ભારતની શિક્ષણ વ્યવસ્થા, અમદાવાદ યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
- તોમર, લજ્જારામ (1984) ભારતીય શિક્ષણના મૂળતત્વો, અમદાવાદ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સંસ્કાર ગુર્જરી
- મિશ્રા, રામેશ્વર (1999) ભારતીય શિક્ષાકે લક્ષ્ય, નડ્દ દિલ્લી, એન.સી.ટી.ઈ.
- Mohanty J. (1992) Current issues in Education, New Delhi, Cosmo Publication.
- UNESCO (2006): Teachers and Educational Quality: Monitoring Global Needs for 2015. UNESCO Publication. Montreal.
- National Curriculum Framework (NCF)-2005 NCERT, New Delhi.
- Ministry of Education. (2020). National Education Policy 2020. Government of India.
- NCERT. (2023). National Curriculum Framework for School Education (NCF-SE).
- NIPUN Bharat Mission Guidelines (2021). Ministry of Education, Government of India.
- Montessori, M. (1964). The Montessori Method. Schocken Books.
- Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society. Harvard University Press.
- NCTE. (2024). National Professional Standards for Teachers (NPST).

Online Resources & Tools:

- <https://www.education.gov.in>
- <https://ncert.nic.in>
- <https://diksha.gov.in>
- <https://nipunbharat.education.gov.in>
- <https://gcert.gujarat.gov.in>
- <https://www.education.gov.in>
- <https://ncert.nic.in>
- <https://ncte.gov.in>

Program – M.Ed. (Master of Education)
Semester- 3

Course Code	Name of Course	Elective
257010423019	Middle and Secondary Stage of School Education (મિડલ અને સેકન્ડરી સ્ટેજનું શાલેય શિક્ષણ)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60

Course Outcomes (COs)

After completing this course, students will be able to

- CO-1: મિડલ અને સેકન્ડરી સ્ટેજના શિક્ષણની વિભાવના, ઉદ્દેશ્યો, લાક્ષણિકતાઓ અને ઐતિહાસિક વિકાસ સમજાવી શિક્ષણની નિયમનકારી સંસ્થાઓનો પરિચય આપે.
- CO-2: ઈન્ટરડિસિપ્લિનરી અને અનુભવ આધારિત, દક્ષતા આધારિત, કલા અને રમતગમત આધારિત અભ્યાસક્રમ તેમ જ વિષય આધારિત પદ્ધતિઓનો પરિચય આપે.
- CO-3: સમાવેશી શિક્ષણ, શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં ડિજિટલ પ્લેટફોર્મ અને અધ્યયન અધ્યાપનની નવીન પ્રયુક્તિઓનો પરિચય આપી શિક્ષક તાલીમમાં શિક્ષકની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરે.
- CO-4: મિડલ અને સેકન્ડરી સ્ટેજે શાળાકીય સંસ્કૃતિ અને પ્રક્રિયાઓ, વ્યાવસાયિક શિક્ષણ, નિરીક્ષણ આધારિત સતત મૂલ્યાંકન અને મૂલ્યાંકનમાં નવાચારના ખ્યાલો સમજાવે.

Detailed Syllabus

Unit 1: મિડલ અને સેકન્ડરી સ્ટેજના શિક્ષણની વિભાવના, ઇતિહાસ અને નિયમનકારી સંસ્થાઓ

- 1.1. મિડલ અને સેકન્ડરી સ્ટેજના શિક્ષણની સંકલ્પના અને ઉદ્દેશ્યો
- 1.2. ભારતના માધ્યમિક શિક્ષણનો ઇતિહાસ
- 1.3. NEP-2020 સૂચિત મિડલ અને સેકન્ડરી સ્ટેજના શિક્ષણની લાક્ષણિકતાઓ
- 1.4. શિક્ષણની નિયમનકારી સંસ્થાઓ NCERT, NCTE અને SCERT ની ભૂમિકા

Unit 2: અભ્યાસક્રમ અને અધ્યાપનશાસ્ત્ર

- 2.1. ઈન્ટરડિસિપ્લિનરી અને અનુભવ આધારિત અભ્યાસક્રમ: સંકલ્પના અને મહત્ત્વ
- 2.2. દક્ષતા આધારિત અભ્યાસક્રમ અને લર્નિંગ આઉટકમ: સંકલ્પના અને મહત્ત્વ
- 2.3. વિષય આધારિત પદ્ધતિઓ : ભાષા, ગણિત, વિજ્ઞાન, સામાજિક વિજ્ઞાન (પરિચય અને ઉપયોગિતા)
- 2.4. કલા અને રમતગમત આધારિત અભ્યાસક્રમ: સંકલ્પના અને મહત્ત્વ

Unit 3: સમાવેશી અને ડિજિટલ શિક્ષણ

- 3.1. સમાવેશી શિક્ષણ : સંકલ્પના અને શિક્ષકની ભૂમિકા
- 3.2. શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં ડિજિટલ પ્લેટફોર્મ-DIKSHA અને SWAYAM નો પરિચય અને મહત્ત્વ
- 3.3. ડિજિટલ સાક્ષરતાની સંકલ્પના અને અધ્યયન અધ્યાપનની નવીન પ્રયુક્તિઓ : ફ્લિપ્ ક્લાસરૂમ અને બ્લેન્ડેડ લર્નિંગ
- 3.4. શિક્ષક તાલીમ, NPST સંદર્ભે શિક્ષકોનાં સ્તર(પ્રવીણ, ઉન્નત અને કુશળ)

Unit 4: શાળા સંસ્કૃતિ, નવાચાર અને મૂલ્યાંકન

- 4.1. મિડલ અને સેકન્ડરી સ્ટેજે શાળાકીય સંસ્કૃતિ અને પ્રક્રિયાઓ
- 4.2. મિડલ અને સેકન્ડરી સ્ટેજે વ્યાવસાયિક શિક્ષણ : સંકલ્પના અને વિવિધ કાર્યક્રમો
- 4.3. નિરીક્ષણ આધારિત સતત મૂલ્યાંકન : સંકલ્પના અને મહત્ત્વ
- 4.4. મૂલ્યાંકનમાં નવાચાર : રૂબ્રિક્સ, પોર્ટફોલિયો અને વાર્ષિક કામગીરી અહેવાલ

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	2	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1.92	2	2	1	3	2.00
CO-2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2.17	2	3	2	3	2.50
CO-3	3	3	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2.25	3	3	2	2	2.50
CO-4	3	3	3	2	3	3	2	3	3	2	2	3	2.67	3	2	2	3	2.50
Avg	3.00	2.75	2.25	2.00	2.25	2.25	1.75	2.25	2.50	2.00	1.75	2.25		2.5	2.5	1.75	2.75	2.38

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> અવલોકન, નિદર્શન, કથનચર્યા
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથઅધ્યાપન, કથનચર્યા
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> પેનલ ચર્યા, કથનચર્યા
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> પરિસંવાદ, કથનચર્યા, કાર્યશાળા

Assessment Method

	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5
Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component		
	CO-1	15	Term End Examination		
	CO-2	15			
	CO-3	15			
	CO-4	15			

References

Books:

- Aggarwal, J.C. (2010). Development of Education System in India. New Delhi: Shipra Publications.
- Chopra, R.K. (1993). Status of Teachers in India. New Delhi: NCERT.
- Dash, M. (2004). Education in India: Problems and Perspectives. New Delhi: Atlantic Publishers
- Govt. of India (1953). Report of Secondary Education Commission. New Delhi.
- Malhotra, P.L. (1986) School Education in India: Present Status and Future Needs. New Delhi: NCERT
- MHRD (1986). National Policy on Education
- MHRD (2014).” Rashtriya Madhyamik Shiksha Abhiyan”. National Informatics Centre. New Delhi: Government of India.
- Vittachi, s and Raghvan, N. (Ed.). (2007). Alternative schooling in India, Sage Publishing.
- World Bank (2006). Secondary Education in India: Investing in the future.
- Human Development Unit, South Asia Region, World Bank, draft, April 2006.
- Zaidi, S.M.I.A. et. al. (2012). Secondary Education, Planning and Appraisal Manual. New Delhi: NUEPA.
- દવે, જયેન્દ્ર પટેલ મોતીભાઈ (1992). (પાંચમી આવૃત્તિ): ભારતીય શિક્ષણના નૂતન પ્રવાહો અને સમસ્યાઓ

અમદાવાદ: બી.એસ. શાહ પ્રકાશન.

- દેસાઈ, ધનવંત (1964). ભારતીય શિક્ષણ વર્તમાન પ્રશ્નો : અમદાવાદ : એ.આર.શેઠની કંપની
- દેસાઈ, ધનવંત (1973). કેળવણીનું નવનિર્માણ કોઠારી શિક્ષણ પંચની ભલામણો : અમદાવાદ : એ. આર. શેઠની કંપની.
- દેસાઈ, ધનવંત (1969). અર્વાચીન ભારતીય કેળવણીનો વિકાસ : વડોદરા : મ.સ. યુનિવર્સિટી
- પાઠક, અને શુક્લ (2003). ભારતમાં શૈક્ષણિક પ્રણાલીનો વિકાસ, અમદાવાદ : વારિષેણ પ્રકાશન
- કસ્વેકર, આરતી અને પટેલ વિનુભાઈ (2003). તારુષ્ય શિક્ષણ અને પ્રજનન સ્વાસ્થ્ય અમદાવાદ, સ્વાસ્થ્ય સેવા ટ્રસ્ટ પ્રકાશન.
- શેઠ, શાંતિભાઈ અને રાવલ આર.સી. (2002). પ્રત્યાયન અભ્યાસક્રમ વિશેષાંક, ગાંધીનગર, ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ
- પટેલ, મોતીભાઈ (2005). શિક્ષણના સામ્પ્રત પ્રવાહો અને શિક્ષણની અસ્મિતા, અમદાવાદ : બી.એસ. શાહ પ્રકાશન
- પટેલ, મોતીભાઈ (2003). ભારતીય શિક્ષણનો ઇતિહાસ : એક ઝલક. અમદાવાદ : બી.એસ. શાહ પ્રકાશન
- પટેલ, મોતીભાઈ (2009). કેળવણીનો કોયડો. અમદાવાદ : પદ્મ પબ્લિકેશન.
- પટેલ, મોતીભાઈ (2009). શિક્ષણના પ્રવાહો. અમદાવાદ : પદ્મ પબ્લિકેશન.
- પટેલ, મોતીભાઈ (2009) વિદ્યાની વ્યથા કથા. અમદાવાદ : પદ્મ પબ્લિકેશન.
- અલતેકર, એ.એસ. (1965). પ્રાચીન ભારતમાં શિક્ષણ, અમદાવાદ : ગુજરાત યુનિવર્સિટી પ્રકાશન
- ભાલ, જે.ડી. (1997). બીજી આવૃત્તિ) ભારતની શિક્ષણ વ્યવસ્થા, અમદાવાદ યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ
- તોમર, લજ્જારામ (1984) ભારતીય શિક્ષણના મૂળતત્ત્વો, અમદાવાદ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સંસ્કાર ગુર્જરી
- મિશ્રા, રામેશ્વર (1999) ભારતીય શિક્ષાકે લક્ષ્ય, નડિ દિલ્લી, એન.સી.ટી.ઈ.
- Mohanty J. (1992) Current issues in Education, New Delhi, Cosmo Publication.
- UNESCO (2006): Teachers and Educational Quality: Monitoring Global Needs for 2015. UNESCO Publication. Montreal.
- National Curriculum Framework (NCF)-2005 NCERT, New Delhi.
- Ministry of Education. (2020). National Education Policy 2020.
- NCERT. (2023). National Curriculum Framework for School Education (NCF-SE).
- NCTE. (2024). National Professional Standards for Teachers (NPST).
- UNESCO. (2021). Adolescent education: A framework for action.
- Piaget, J. (1972). The Psychology of the Child.
- Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society.

Online Resources & Tools:

- <https://education.gov.in>
- <https://ncert.nic.in>
- <https://ncte.gov.in>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 3		
Course Code	Name of Course	Elective
257010423020	Higher Education (ઉચ્ચ શિક્ષણ)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1: ઉચ્ચ શિક્ષણની વિભાવના, સંદર્ભ અને ઐતિહાસિક વિકાસને સમજાવે.		
CO-2: ભારતમાં ઉચ્ચ શિક્ષણનું માળખું અને સંસ્થાઓ વિશે સમજાવે તેમજ તુલનાત્મક ચર્ચા કરે.		
CO-3: ઉચ્ચ શિક્ષણમાં અંડરગ્રેજ્યુએટ પ્રોગ્રામ્સ અને સંબંધિત નીતિઓ માટે એનપીએસટી, તેમજ અભ્યાસક્રમ અને ક્રેડિટ ફ્રેમવર્કની ચર્ચા કરે.		
CO-4: ઉચ્ચ શિક્ષણના પડકારો, અને નવીન તરાહોની ચર્ચા કરે.		
Detailed Syllabus		
Unit-1: ઉચ્ચ શિક્ષણની વિભાવના, સંદર્ભ અને ઐતિહાસિક વિકાસ		
1.1. ઉચ્ચ શિક્ષણ : સંકલ્પના, અને કાર્યક્ષેત્ર		
1.2. પ્રાચીન ભારતની પ્રમુખ ઉચ્ચ શિક્ષણની સંસ્થાઓનો પરિચય		
1.3. સ્વતંત્ર ભારતમાં ઉચ્ચ શિક્ષણની નીતિઓનો પરિચય અને મહત્વપૂર્ણ ભલામણો શિક્ષક શિક્ષાના વિશેષ સંદર્ભમાં : યુનિવર્સિટી શિક્ષણ આયોગ (1948-49), શિક્ષણ આયોગ (1964-66), શિક્ષણ પરની રાષ્ટ્રીય નીતિ (1986), અને રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 2020		
1.4. રાષ્ટ્રીય અને વૈશ્વિક સમસ્યાઓના સંદર્ભમાં ઉચ્ચ શિક્ષણના ઉદ્દેશ્યો		
Unit-2: ઉચ્ચ શિક્ષણનું માળખું અને સંબંધિત વિવિધ સંસ્થાઓનું કાર્ય		
2.1. ઉચ્ચ શિક્ષણની સર્વોચ્ચ સંસ્થાઓનો પરિચય અને કાર્ય : યુનિવર્સિટી ગ્રાન્ટ્સ કમિશન (યુજીસી), રાષ્ટ્રીય મૂલ્યાંકન અને માન્યતા પરિષદ (એનએએસી), શિક્ષક પ્રશિક્ષણની વ્યાવસાયિક પરિષદો : રાષ્ટ્રીય શિક્ષક પ્રશિક્ષણ પરિષદ (એનસીટીઈ), ભારતીય પુનર્વસન પરિષદ (RCI)		
2.2. ઉચ્ચ શિક્ષણના સંચાલન સંદર્ભે કેન્દ્ર અને ગુજરાત સરકારની બંધારણીય જોગવાઈઓ		
2.3. યુનિવર્સિટીઓના પ્રશાસન સાથે સંબંધિત મહત્વપૂર્ણ સંસ્થાઓનો પરિચય અને કાર્ય : એક્ઝિક્યુટિવ કાઉન્સિલ, એકેડેમિક કાઉન્સિલ, સેનેટ/ગવર્નિંગ કાઉન્સિલ, ફાઇનાન્સ કમિટી, બોર્ડ ઓફ સ્ટડીઝ		
2.4. યુનિવર્સિટીઓના પ્રશાસન સાથે સંબંધિત મહત્વપૂર્ણ પદાધિકારીઓનો પરિચય અને કાર્ય : કુલાધિપતિ, કુલપતિ, રજિસ્ટ્રાર, ડીન, ફાઇનાન્સ ઓફિસર, વિભાગીય અધ્યક્ષ અને પ્રોફેસર		
Unit-3 NEP 2020 અને ઉચ્ચ શિક્ષણ		
3.1. નેશનલ હાયર એજ્યુકેશન ક્વાલિફિકેશન ફ્રેમવર્ક , નેશનલ વોકેશનલ એજ્યુકેશન ક્વોલિફિકેશન ફ્રેમવર્ક (NVEQF) (લાક્ષણિકતા, હેતુ, કાર્યક્ષેત્રના સંદર્ભે પરિચય)		
3.2. અંડરગ્રેજ્યુએટ પ્રોગ્રામ માટે અભ્યાસક્રમ અને ક્રેડિટ ફ્રેમવર્ક : વિશેષતાઓ, ક્રેડિટ માળખું, અભ્યાસક્રમનાં ઘટકો (વિદ્યાશાખાકીય/આંતરવિદ્યાશાખાકીય મુખ્ય વિષય; ગૌણ વિષય, કૌશલ્ય વૃદ્ધિ કોર્સ , મૂલ્ય સંવર્ધન કોર્સ, કેન્દ્રનિવાસ, સંશોધન પ્રકલ્પ/ લઘુ શોધપ્રબંધ)		
3.3. NPSTનો પરિચય અને શિક્ષક શિક્ષા સંદર્ભે ઉપયોગિતા		
3.4. પ્રધાનમંત્રી ઉચ્ચતર શિક્ષણ અભિયાન (PM-USA): ઉદ્દેશ્ય અને કાર્ય.		

Unit-4 શિક્ષક, શિક્ષક વિકાસ અને ગુણવત્તા

- 4.1. વિસ્તરણ, સર્વસમાવેશકતા, ગુણવત્તા અને નાણાં સંબંધિત સમસ્યાઓ
- 4.2. ઉચ્ચ શિક્ષણનું આંતરરાષ્ટ્રીયકરણ અને જાહેર-ખાનગી ભાગીદારી(Public Private partnership) : અર્થ અને મહત્ત્વ
- 4.3. નીતિ સંબંધિત જોગવાઈઓની સમજ : એકેડેમિક બેંક ઓફ ક્રેડિટ, મલ્ટીપલ એન્ટ્રી અને મલ્ટીપલ એક્ઝિટ, હોલિસ્ટિક અને મલ્ટિડિસિપ્લિનરી એજ્યુકેશન (સંકલ્પના અને મહત્ત્વના સંદર્ભમાં)
- 4.4. નેશનલ રિસર્ચ ફાઉન્ડેશન બિલ-2023 અને ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓને મલ્ટિડિસિપ્લિનરી સંસ્થાઓમાં રૂપાંતરિત કરવા માટેની UGC અને NCTE ની માર્ગદર્શિકાની સમજ

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	-	1	2	2	2	-	1	-	-	2	2.14	1	2	1	1	1.25
CO-2	3	2	-	1	2	2	2	1	-	-	-	-	2	1	2	1	2	1.5
CO-3	3	3	2	1	1	2	2	1	1	-	-	2	1.86	1	2	1	1	1.25
CO-4	3	3	2	2	2	2	2	2	1	1	-	1	1.91	2	2	1	1	1.5
Avg	3	2.75	2	1.25	1.75	2	2	1.5	1	1	-	1.67		1.25	2	1	1.25	1.38

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ, નિરીક્ષિત સ્વાધ્યાય
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> સિમ્પોઝિયમ, વ્યાખ્યાન કાર્યશાળા, સ્વાધ્યાય
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> પરિસંવાદ, વ્યાખ્યાન સ્વાધ્યાય જૂથચર્ચા
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ કાર્યશાળા વ્યાખ્યાન

Assessment Method

	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5
Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component		
	CO-1	15	Term End Examination		
	CO-2	15			
	CO-3	15			
	CO-4	15			

References

Books:

- Dash, (2004); Education in India- Problems and Perspectives, Atlantic Publishers & Distributors, Rashtriya Printers, Delhi.
- Govt. of India (1996). Indian Education Commission (1964-66) Report. New Delhi.
- Govt. of India. (1986/1992). National Policy of Education, 1992 Modification and their POA's. MHRD, Dept. of Education Emerging Challenges in the Regional Context. New Delhi: Commonwealth.
- Azad, J. L. (1984), Government Support for Higher Education and Research. New Delhi: NIEPA Concept.
- Biteille, Andre (1995), Universities as Centres of Learning. Journal of Higher Education, 18 (3): 358-406.

- MHRD (2020), National Education Policy 2020
- Altbach, P. G., & Jayaram, N. (2019). India: The future of higher education. SAGE Publications India.
- Agarwal, P. (2009). Indian higher education: Envisioning the future. SAGE Publications.
- Tilak, J. B. G. (2015). Higher education, policy, and planning: A compendium of articles. NUEPA.
- Singh, A. K. (2021). Higher education in India: Issues, concerns, and new directions. Centrum Press.
- Pathak, R. P. (2020). Trends and issues in Indian higher education. Pearson India.
- Kaul, S. (2018). Higher education in India: Seizing the opportunity. FICCI & Deloitte.
- Kumar, K. (2020). Education and society: Themes, perspectives and practices. Routledge India.
- Sharma, R. A. (2017). Development of education system in India. R. Lall Book Depot.
- Varghese, N. V. (2020). Governance and management of higher education in India. Routledge.
- Mukherjee, H. (2022). Education in India: Policy and practice. Orient Blackswan.
- Govt. of India – (1986/1992) National Policy of Education, 1992 Modification and their POA's MHRD, Dept. of Education.
- श्रीवास्तव, एस. के. (2021). भारत में उच्च शिक्षा: चुनौतियाँ और संभावनाएँ. राधाकृष्णन पब्लिकेशन।
- मिश्र, बी. एल. (2020). भारतीय उच्च शिक्षा प्रणाली. लक्ष्मी नारायण अग्रवाल।
- यादव, के. (2019). भारत में शिक्षा व्यवस्था का विकास. विनायक पब्लिकेशन।
- तिवारी, एम. पी. (2022). उच्च शिक्षा: नीतियाँ और कार्यान्वयन. प्रभात पब्लिकेशन।
- वर्मा, ए. (2018). भारतीय शिक्षा प्रणाली के आयाम. मिशन बुक्स इंटरनेशनल।
- सक्सेना, एन. (2020). उच्च शिक्षा और नैतिक मूल्य. आर. लाल बुक डिपो।
- श्रीवास्तव, ए. (2021). भारतीय शिक्षा में सुधार के प्रयास. शिक्षा मंदिर प्रकाशन।
- दीक्षित, जे. पी. (2019). शिक्षा की सामाजिक दृष्टि. नवीन पुस्तक मंदिर।
- चौधरी, एम. (2017). समकालीन शिक्षा नीति और भारत. शारदा पब्लिकेशन।
- पांडे, डी. एन. (2021). भारतीय शिक्षा: अतीत से वर्तमान तक. सहिता प्रकाशन।
- टेसाई धनवंत म. (1976). शैक्षणिक प्रशासन, अमदावाड : युनिवर्सिटी ग्रंथ निर्माण बोर्ड

Online Resources & Tools:

- <https://www.ugc.gov.in>
- <https://ncte.gov.in>
- <https://www.education.gov.in>
- <https://swayam.gov.in>
- <https://www.educationworld.in>
- <https://www.nep2020.org>

Program – M.Ed. (Master of Education)
Semester- 3

Course Code 257010423021	Name of Course Internship-2: 2 Weeks in Institutions of Teacher Education/Educational Research and Regulation. such as NCERT, NEUPA, IASE, KCG, Department of Education (ઈન્ટર્નશિપ-2: NCERT, NEUPA, IASE, KCG, યુનિવર્સિટીઓના શિક્ષણશાસ્ત્ર ભવનો/શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય વગેરે શિક્ષક પ્રશિક્ષણ/શૈક્ષણિક સંશોધન અને નિયમનની સંસ્થાઓમાં 2 સપ્તાહ)	Elective
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (0) - Practical (120)	Teaching Hours: 120

Course Outcomes (COs)

After completing this course, students will be able to

- CO-1: શિક્ષક પ્રશિક્ષણ સંસ્થામાં અધ્યાપન કાર્ય કરવા માટેની ક્ષમતાનો અધ્યાપન કાર્યમાં વિનિયોગ કરવાનું કૌશલ્ય દર્શાવે.
- CO-2: શિક્ષક પ્રશિક્ષણ સંસ્થામાં અધ્યાપન પદ્ધતિઓ / પ્રયુક્તિઓનો અધ્યાપન કાર્યમાં વિનિયોગ કરે.
- CO-3: સૈદ્ધાંતિક અને પ્રાયોગિક બાબતોનો સમન્વય કરી તાલીમ આપવાનું કૌશલ્ય દર્શાવે.
- CO-4: અધ્યાપન, વ્યવસ્થાપન અને સહઅભ્યાસક પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરી તેનું અમલીકરણ કરવાની ક્ષમતાનું કૌશલ્ય દર્શાવે.

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	3	1	2	2	2	3	3	2	2	2	2.33	3	1	2	3	2.25
CO-2	3	2	3	1	2	2	3	2	2	2	2	1	2.08	3	1	3	2	2.25
CO-3	3	3	3	1	2	2	2	2	3	2	2	2	2.25	3	---	2	3	2.67
CO-4	2	3	3	1	2	2	2	3	2	3	2	2	2.25	3	2	2	3	2.50
Avg	2.75	2.75	3.00	1.00	2.00	2.00	2.25	2.50	2.50	2.25	2.00	1.75		3	1.33	2.25	2.75	2.42

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Assessment Method

Continuous Comprehensive Evaluation 50 Marks	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Internal	External
	CO-1	12	-	06	06
	CO-2	12	-	06	06
	CO-3	12	-	06	06
	CO-4	14	-	07	07
Term-End Evaluation -	COs	Marks	Exam Component		
	CO-1	-	-		
	CO-2	-	-		
	CO-3	-	-		
	CO-4	-	-		

શિક્ષક પ્રશિક્ષણ સંસ્થા દ્વારા ઈન્ટર્નશિપ સંબંધી નીચેની મૂલ્યાંકન યોજનાના આધારે મૂલ્યાંકન કરવામાં આવશે.

ક્રમ	મૂલ્યાંકનની પ્રવૃત્તિઓ	કુલ ગુણ	મેળવેલ ગુણ
1	શિક્ષક પ્રશિક્ષણના અભ્યાસક્રમના હાર્દરૂપ વિષય(Core Subject)માં /પદ્ધતિશાસ્ત્રના વિષયમાં લઘુત્તમ 04(ચાર) પાઠનું વ્યાખ્યાન નોંધ સાથે અધ્યાપન કાર્ય કરે.	10	
2	ઈન્ટર્નશિપની સંસ્થાના/ ઈન્ટર્નશિપ જૂથના પ્રશિક્ષણાર્થીએ આપેલ પાઠો પૈકી કોઈ પાંચ પાઠઆયોજનો પસંદ કરી અધ્યાપક / શિક્ષક પ્રશિક્ષણાર્થી નિરીક્ષકનાં સૂચનો સંદર્ભે 200 શબ્દોમાં અહેવાલ/નોંધ તૈયાર કરે.	5	
3	પ્રાર્થના સંમેલનની પ્રવૃત્તિના આયોજન અને અમલીકરણમાં માર્ગદર્શક તરીકેની ભૂમિકા અદા કરે.	5	
4	નીચેના પૈકી કોઈ એક પુસ્તકની સમીક્ષા-નોંધ તૈયાર કરી પ્રાર્થના સંમેલનમાં રજૂઆત કરે. (1) બનગરવાડી, (2) તોતોયાન, (3) દિવાસ્વપ્ન, (4) નई तालीम की कहानी	5	
5	કોઈ એક વિષય પર લેખ તૈયાર કરી પ્રાર્થનાસભામાં વક્તવ્ય આપે.	5	
6	સંસ્થાની સહ-અભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન અને અમલીકરણમાં સહભાગિતા (1) સાહિત્યિક (2) સાંસ્કૃતિક (3) રમતગમત (4) પર્યાવરણીય (5) સ્વાસ્થ્ય અને શારીરિક શિક્ષણ વગેરે.	5	
7	સંસ્થાનાં વહીવટી / વ્યસ્થાપન કાર્યોમાં સહભાગિતા (1) વર્ગખંડ વ્યવસ્થાપન, (2) સભાખંડ વ્યવસ્થાપન, (3) પુસ્તકાલય વ્યવસ્થાપન, (4) પ્રયોગશાળા વ્યવસ્થાપન, (5) કાર્યાલય રેકર્ડ અને હાજરીપત્રકોની જાળવણી વગેરે.	5	
ક્રમાંક 8 થી 12 પૈકીની વૈકલ્પિક પ્રવૃત્તિઓમાંથી કોઈ પણ બે પ્રવૃત્તિઓનું જ મૂલ્યાંકન કરવું.			
8	શાળાના સાક્ષરી વિષયોના અધ્યાપન માટે ઈન્ટર્નશિપની સંસ્થાના/ ઈન્ટર્નશિપ જૂથના પ્રશિક્ષણાર્થીઓને 10 પાઠનું માર્ગદર્શન / નિરીક્ષણ કરે.	5	
9	સંસ્થામાં ચાલતી માર્ગદર્શન / પરામર્શનની પ્રવૃત્તિઓમાં સંસ્થાના અધ્યાપક/શિક્ષક સાથે સહભાગી બને.	5	
10	સંસ્થા દ્વારા આયોજીત તાલીમ કાર્યક્રમોમાં સહભાગી બને.	5	
11	પાઠની ચિંતનાત્મક જર્નલ તૈયાર કરે.	5	
12	સંસ્થામાં આયોજીત સામાજિક પ્રવૃત્તિઓમાં સહભાગી બને.	5	
કુલ ગુણ		50 માંથી	

નોંધ : (1) ઉપરોક્ત સૂચિત મૂલ્યાંકનની પ્રવૃત્તિઓ પૈકી 50 ગુણનું જ મૂલ્યાંકન કરવું. (2) શિક્ષક પ્રશિક્ષણના અભ્યાસક્રમના હાર્દરૂપ વિષય(Core Subject)માં કે પ્રશિક્ષણાર્થીના પદ્ધતિશાસ્ત્ર વિષયમાં 4 (ચાર) પાઠ પૂરા કરવાના રહેશે.

આચાર્યશ્રીનાં સહી/સિક્કો

Program – M.Ed. (Master of Education)
Semester- 4

Course Code	Name of Course	Compulsory
257010423022	Indian Knowledge System and Teacher Education (ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી અને શિક્ષક પ્રશિક્ષણ)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60

Course Outcomes (COs)

After completing this course, students will be able to

- CO-1: ભારતીય જ્ઞાનના પરિપ્રેક્ષ્યને સ્પષ્ટ કરે.
CO-2: ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીના અર્થ, કાર્યક્ષેત્ર અને મહત્ત્વ સમજાવે.
CO-3: ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં શૈક્ષણિક ફિલોસોફી અને સમાજશાસ્ત્રીય બાબતો વર્ણવે.
CO-4: શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીની ભૂમિકા દર્શાવે.

Detailed Syllabus

Unit 1: જ્ઞાનનો ભારતીય પરિપ્રેક્ષ્ય

- 1.1. જ્ઞાન: સંકલ્પના અને હેતુઓ
- 1.2. વિદ્યા અને અવિદ્યાનો અર્થ અને તફાવત
- 1.3. જ્ઞાન નિર્માણ તેમજ વિસ્તરણ: અર્થ, પ્રક્રિયા અને તેમાં ગુરુ તેમ જ શિષ્યની ભૂમિકા
- 1.4. ભારતીય જ્ઞાનના સ્રોત તરીકે સાહિત્યનો પરિચય

Unit 2: ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી: અર્થ, કાર્યક્ષેત્ર, અને મહત્ત્વ

- 2.1. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીનો અર્થ અને તેની લાક્ષણિકતાઓ
- 2.2. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીના સ્વરૂપો (મૌખિક, લેખિત, શિલ્પ, આર્કિટેક્ચર, પર્ફોર્મિંગ અને ફાઇન આર્ટ્સ)
- 2.3. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીનાં કાર્યક્ષેત્રનો પરિચય અને મહત્ત્વ (14 વિદ્યા અને 64 કલાના વિશેષ સંદર્ભમાં)
- 2.4. શિક્ષણની પ્રક્રિયામાં ચાર-આશ્રમ, ષોડશ સંસ્કાર અને પુરુષાર્થ ચતુષ્ટયનો પરિચય અને મહત્ત્વ

Unit 3: ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં શૈક્ષણિક ફિલોસોફી અને સમાજશાસ્ત્ર

- 3.1. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં શિક્ષણના આધ્યાત્મિક, જ્ઞાનશાસ્ત્રીય અને નૈતિક દૃષ્ટિકોણનો પરિચય
- 3.2. વેદાંત અને ચાર્વાક દર્શનના સંદર્ભમાં શિક્ષણનો ઉદ્દેશ
- 3.3. સામાજિક સંવાદિતાનો અર્થ અને તેમાં ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીની
- 3.4. ભૂમિકાસંપોષિત વિકાસમાં ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીની ભૂમિકા

Unit 4: શિક્ષક પ્રશિક્ષણ અને ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી

- 4.1. ભારતમાં શિક્ષણ પ્રણાલી: પરિચય અને લાક્ષણિકતાઓ
- 4.2. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં વિદ્યાર્થી વ્યક્તિત્વના વિવિધ પ્રકાર (સાત્વિક, રાજસી અને તામસિક): અર્થ અને લક્ષણ
- 4.3. ભારતીય જ્ઞાન અને વારસાના સંરક્ષણ, નવીનીકરણ અને વિસ્તરણમાં શિક્ષક શિક્ષણની ભૂમિકા
- 4.4. શિક્ષક શિક્ષણ કાર્યક્રમમાં ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીનું મહત્ત્વ

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs																		
COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	-	1	2	1	-	-	-	-	-	2	2	1	2	2	2	1.75
CO-2	3	3	-	1	2	1	-	-	-	-	-	-	2	1	2	1	2	1.5
CO-3	3	3	-	2	2	1	-	-	-	-	-	2	2.16	1	1	1	3	1.5
CO-4	3	3	-	2	2	2	2	2	1	-	-	1	2	1	1	1	2	1.25
Avg	3	3	-	1.5	2	1.25	2	2	1	-	-	1.66	-	1	1.5	1.25	2.75	1.5
3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution																		
Teaching Pedagogy																		
CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ, વ્યાખ્યાન, જૂથઅધ્યાપન 																	
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, સિમ્પોઝિયમ, વ્યાખ્યાન, જૂથઅધ્યાપન 																	
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ, વ્યાખ્યાન કાર્યશાળા 																	
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ, વ્યાખ્યાન, જૂથઅધ્યાપન 																	
Assessment Method																		
Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	COs	Marks	Exam Component															
			Class Test	Assignment	Presentation													
	CO-1	10	5	5	--													
	CO-2	10	5	--	5													
	CO-3	10	5	5	--													
	CO-4	10	5	--	5													
Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component															
	CO-1	15	Term End Examination															
	CO-2	15																
	CO-3	15																
	CO-4	15																
References																		
Books:																		
<ul style="list-style-type: none"> Bansal, G. (2025). Indian Knowledge System: Integrating Heritage with Engineering. Deep Science Publishing. (himpub.com, deepscienceresearch.com) Rathod, A. K., & Kumar, S. (2025, May 14). Indian Knowledge System. Taneesha Publishers. (taneeshapublishers.in) Sharma, S. (Ed.), Rai, B. K., & Joshi Kathuria, S. (Co-Eds.). (2023). Scientific Basis of Indian Knowledge System. Shipra Publications. (shiprapublication.com) Ghosh, S., Kaur, A., Chandel, N., & Tomar, V. (Eds.). (2022). Indian Knowledge System in the 21st Century Education. Addition Publisher. (store.additionbooks.com) Halpeth, B., Patil, N., Wadhawa, G. C., Sasikumar, M., & Pillai, R. (2024). Indian Knowledge System (Sem 1). Himalaya Publishing House. (himpub.com) Khandelwal, N. M., & Chauhan, P. P. (n.d.). Indian Knowledge System (Bhartiya Gyan Parampara). Himalaya Publishing House. (himpub.com) 																		

- Iyer, U., Sharan, M., Maniar, A., & Bhangaokar, R. (2023). Indian Knowledge Systems (IKS): A Family and Community Sciences Perspective. Kaav Books Publications. (kaav.org)
- Parveen, S. (Ed.), Waris, A., & Tiwari, D. (Eds.). (2024). Integration of Indian Knowledge System in Higher Education. Book Rivers. (researchgate.net)
- Mahadevan, B., Bhat, V. R., & Pavana, N. (2022, May 30). Introduction to Indian Knowledge System: Concepts and Applications. PHI Learning. (amazon.com)
- Singh, A. K. (2024, December 18). Indian Knowledge System Principles and Practices. The Readers Paradise.
- अलतेकर, अनंत सदाशिव. (1935). प्राचीन भारतीय शिक्षा पद्धति. सुविचार प्रकाशन मण्डल लिमिटेड, नागपुर
- मदान, पू. (2014). शिक्षा के दर्शनिक एवं साजशास्त्रीय आधार. आगरा : अग्रवाल पब्लिकेशन.
- रूहेला, एस. पी. (2014). शिक्षा के दर्शनिक एवं साजशास्त्रीय आधार. आगरा : अग्रवाल पब्लिकेशन

Online Resources & Tools:

- <https://iksindia.org/>
- <https://www.aicte-india.org/iks>
- <https://ncert.nic.in/indian-knowledge-system.php>
- <https://bharatiyavidya.indiacademy.org/>
- <https://www.ciil.org/IKS.aspx>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 4		
Course Code	Name of Course	Elective
257010423023	Educational Guidance and Counselling (શૈક્ષણિક માર્ગદર્શન અને સલાહ)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1:	શૈક્ષણિક માર્ગદર્શન અને સલાહની સંકલ્પના, લાક્ષણિકતા અને સંબંધિત સેવાઓનો પરિચય આપે.	
CO-2:	માર્ગદર્શનના વિવિધ સિદ્ધાંતો અને માર્ગદર્શકની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવે.	
CO-3:	સલાહદર્શનની વિભાવના, વિશેષતાઓ અને કાર્યક્ષેત્ર વર્ણવે.	
CO-4:	સલાહદર્શનના વિવિધ અભિગમોનો, સોપાનો વર્ણવી, સામૂહિક અને વ્યક્તિગત સલાહદર્શનની વિભાવના-લાક્ષણિકતા-મહત્ત્વ વર્ણવે.	
Detailed Syllabus		
Unit-1: માર્ગદર્શન: ઇતિહાસ, સંકલ્પના અને સંબંધિત સેવાઓ		
1.1. માર્ગદર્શનનો ઇતિહાસ અને ભારતમાં શિક્ષણ ક્ષેત્રે તેનો વિકાસ		
1.2. માર્ગદર્શન : સંકલ્પના, વિશેષતાઓ અને મહત્ત્વ		
1.3. માર્ગદર્શન સાથે જોડાયેલી મુખ્ય સેવાઓનો પરિચય અને જરૂરિયાત (કારકિર્દી સૂચના સેવા, સલાહદર્શન સેવા, નિમણૂક સંબંધિત સેવા, અનુવર્તી સેવા અને સંશોધન સેવા)		
Unit-2: માર્ગદર્શનના સિદ્ધાંતો, લાક્ષણિકતાઓ અને પ્રકારો		
2.1. માર્ગદર્શનના વિવિધ સિદ્ધાંતો અને માર્ગદર્શકની લાક્ષણિકતાઓ		
2.2. વ્યક્તિગત માર્ગદર્શન : સંકલ્પના અને મહત્ત્વ		
2.3. શૈક્ષણિક માર્ગદર્શન : સંકલ્પના અને મહત્ત્વ		
2.4. વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન : સંકલ્પના અને મહત્ત્વ		
Unit 3: સલાહદર્શનની સંકલ્પના અને સિદ્ધાંત		
3.1. સલાહદર્શન : અર્થ, વ્યાખ્યાઓ અને વિશેષતાઓ		
3.2. શિક્ષણ, માર્ગદર્શન અને સલાહદર્શન વચ્ચેનો તફાવત		
3.3. સલાહદર્શનના સિદ્ધાંતો		
3.4. સલાહદર્શનનું કાર્યક્ષેત્ર (Scope)		
Unit-4: સલાહદર્શનના અભિગમો અને પ્રયુક્તિઓ		
4.1. સલાહદર્શનના વિવિધ અભિગમો (પરિચય, લાક્ષણિકતા, મહત્ત્વ અને માર્યાદાના સંદર્ભમાં)		
4.1.1 દિશાસૂચક (Directive)		
4.1.2 બિનદિશાસૂચક (non-Directive)		
4.1.3 મિશ્ર (Elective)		
4.2. સલાહદર્શન પ્રક્રિયાનાં સોપાનો		
4.3. સામૂહિક અને વ્યક્તિગત સલાહદર્શન : સંકલ્પના, લાક્ષણિકતા અને મહત્ત્વ		

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	2	1	–	3	2	1	1	2	–	–	2	1.88	2	2	2	3	2.25
CO-2	3	3	–	–	3	2	–	2	2	–	–	2	2.43	2	3	1	3	2.25
CO-3	3	2	2	–	3	3	–	2	3	–	–	3	2.63	2	2	3	2	2.25
CO-4	3	3	2	–	3	3	1	3	3	2	–	3	2.5	2	3	3	2	2.50
Avg	3	2.5	1.67	-	3	2.50	1	1.75	2.5	2	-	2.5		2	2.5	2.25	2.5	2.31

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> • નિદર્શન, કથનચર્યા
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> • જૂથઅધ્યાપન, કથનચર્યા
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> • પેનલ ચર્યા, કથનચર્યા
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> • પરિસંવાદ, કથનચર્યા

Assessment Method

	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5
Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component		
	CO-1	15	Term End Examination		
	CO-2	15			
	CO-3	15			
	CO-4	15			

References

Books:

- Aggarwal, J.C. (1989). Educational and Vocational Guidance and Counselling, Doaba House; Delhi
- Aggarwal, J.C. (1998). Career Information in Career Guidance: Theory and Practice, Doaba House, Delhi.
- Bond, Tim (2010). Standards and Ethics for Counselling in Action, SAGE Publications.
- Burnard, Philip (2002). Counselling Skills Training (A Sourcebook of Activities for Trainers), Viva Books Private Limited.
- Cochran, Larry (1997). Career Counselling: A Narrative Approach, SAGE Publications
- Crow, Lester D. & Crow, Alice (1962). An Introduction to Guidance: basic principles and practices, Eurasia publishing House (p) LTD, New Delhi.
- Dev, Kapil (2006). Educational Counselling, Pragun Publications, New Delhi
- Gibson, Robert L. & Mitchell, Marianne H. (2012). Introduction to Guidance and Counselling, Prentice Hall of India, New Delhi.

- Gupta, Manju (2003). Effective Guidance & Counselling modern Methods and Techniques, Mangal Deep Publications, India.
- Kinra, Asha K. (2012). Guidance and Counselling, Pearson Publication.
- Kochhar, S.K. (2010). Educational and Vocational Guidance in Secondary Schools, Sterling Publishers, New Delhi.
- Kottler, Jeffery A. & Shepard, David S. (2009). Counselling Theories and Practices, CENGAGE Learning.
- Lakshmi, K. S. (2006). Encyclopaedia of Guidance and Counselling (Part – I: Strategies for Guidance and Counselling / Part – II: Educational Guidance and Counselling / Part – III: Social Guidance and Counselling / Part – IV: Personal and Vocational Counselling), A Mittal Publications, New Delhi.
- McLeod, John (2008). An Introduction to Counselling, Rawat Publications.
- McLeod, John (2013). Person - Centred Counselling in Action, SAGE Publications.
- Nag, Dr. Subir (2012-13). Counselling and Guidance, Rita Publication, Kolkata.
- Nathan, Robert & Hill, Linda (2012). Career Counselling, SAGE Publications
- Nelson-Jones, Richard (2008). Basic Counselling Skills, A Helper's Manual, SAGE Publications India Pvt. Ltd.
- Sharma, R.A. (2003). Fundamentals of Guidance and Counseling (Philosophies, Theories and Practices). Meerut: R. Lall Book Depot.
- જયસવાલ, એસ. (2001). શિક્ષા મેં નિર્દેશન એવં પરામર્શ. આગરા: વિનોદ પુસ્તક મંદિર.
- દવે, જે.એસ, પટેલ, એમ. એમ. અને અન્ય(2004). શૈક્ષણિક અને વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન પરિશીલન. અમદાવાદ: બી.એસ.શાહ. પ્રકાશન.

Online Resources & Tools:

- <https://ncert.nic.in/guidance-and-counselling.php>
- <https://nios.ac.in> (<https://nios.ac.in>)
- <https://swayam.gov.in>
- <https://eric.ed.gov>
- <https://www.apa.org/topics/school-counseling>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 4		
Course Code	Name of Course	Elective
257010423024	Psychological Testing in Guidance (માર્ગદર્શનમાં મનોવૈજ્ઞાનિક માપન)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
<p>After completing this course, students will be able to</p> <p>CO-1: મનોવૈજ્ઞાનિક માપનની સંકલ્પના અને માર્ગદર્શનની પ્રક્રિયામાં પરીક્ષણનું મહત્ત્વ સમજાવે.</p> <p>CO-2: માર્ગદર્શનની પ્રક્રિયામાં ઉપયોગી ઉપકરણો અને તેનું મહત્ત્વ સમજાવે.</p> <p>CO-3: મનોવૈજ્ઞાનિક માપનની કસોટીઓ રચવાનું કૌશલ્ય કેળવે.</p> <p>CO-4: પ્રાથમિક સ્તરના વિદ્યાર્થીની વિવિધ પ્રકારની સમસ્યાઓના નિદાનમાં ઉપયોગી મનોવૈજ્ઞાનિક પરીક્ષણો વિશે સમજાવે.</p>		
Detailed Syllabus		
<p>Unit-1: મનોવૈજ્ઞાનિક પરીક્ષણનો પરિચય અને માર્ગદર્શનમાં મહત્ત્વ</p> <p>1.1. મનોવૈજ્ઞાનિક માપનની સંકલ્પના, પૂર્વધારણાઓ અને લાક્ષણિકતાઓ</p> <p>1.2. મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીઓનું વર્ગીકરણ (1) સંચાલનની પરિસ્થિતિના આધારે (2) ગુણાંકનના આધારે (3) સંચાલન સમયે મળેલ પ્રતિયારોના આધારે (4) કલમોના વિષયવસ્તુના આધારે</p> <p>1.3. માર્ગદર્શનની પ્રક્રિયામાં મનોવૈજ્ઞાનિક પરીક્ષણનું મહત્ત્વ</p> <p>1.4. મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીઓના ઉપયોગ સમયે રાખવાની તકેદારીઓ</p>		
<p>Unit-2: માર્ગદર્શનની પ્રક્રિયામાં ઉપયોગી ઉપકરણો અને તેનું મહત્ત્વ</p> <p>2.1. મનોવૈજ્ઞાનિક માપનનાં ઉપકરણોનો પરિચય અને ઉપયોગ: મુલાકાત, અવલોકન, અને રિકાર્ડ (એનેકડોટલ (ઉપાખ્યાનાત્મક) અને સંચયી પ્રગતિ પત્રક)</p> <p>2.2. મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીઓનો પરિચય તેમજ માર્ગદર્શન અને સલાહમાં ઉપયોગ: 1. બુદ્ધિ કસોટી 2. વ્યક્તિત્વ કસોટી, 3. સાંવેગિક બુદ્ધિમાપદંડ/કસોટી 4. વલણ માપદંડ</p> <p>2.3. આદર્શ મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીની લાક્ષણિકતાઓ</p>		
<p>Unit-3: મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટી રચના અને માનકીકરણ</p> <p>3.1. સિદ્ધિ કસોટી: અર્થ, પ્રકાર, અને કસોટી રચનાના સામાન્ય સોપાનો</p> <p>3.2. અભિયોગ્યતા કસોટી: અર્થ, પ્રકાર, અને કસોટી રચનાના સામાન્ય સોપાનો</p> <p>3.3. રસ-સંશોધનિકા : અર્થ, પ્રકાર, અને કસોટી રચનાનાં સામાન્ય સોપાનો</p> <p>3.4. માનાંકો અર્થ અને વિવિધ પ્રકારના માનાંકો તેમજ તેના લાભ અને મર્યાદા (વય માનાંક, ગ્રેડ માનાંક, સ્ટાન્ડર સ્કોર, T-સ્કોર, સ્ટેનાઈ સ્કોર)</p>		
<p>Unit-4: શૈક્ષિક સમસ્યા: સંકલ્પના અને નિદાનમાં ઉપયોગી પરીક્ષણ</p> <p>4.1. શૈક્ષિક સમસ્યા: સંકલ્પના અને નિદાનમાં ઉપયોગી પરીક્ષણ</p> <p>4.2. માનસિક સમસ્યા: સંકલ્પના અને નિદાનમાં ઉપયોગી પરીક્ષણ</p> <p>4.3. સાંવેગિક સમસ્યા: સંકલ્પના અને નિદાનમાં ઉપયોગી પરીક્ષણ</p> <p>4.4. વ્યાવસાયિક સમસ્યા: સંકલ્પના અને નિદાનમાં ઉપયોગી પરીક્ષણ</p>		

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	2	–	2	2	2	–	1	2	–	2	2.0	2	1	1	2	1.5
CO-2	2	3	2	–	1	2	3	–	1	2	–	2	2.0	2	1	1	2	1.5
CO-3	2	3	3	–	2	2	3	1	1	2	–	2	2.1	2	1	1	2	1.5
CO-4	2	2	2	–	2	2	2	–	1	2	1	3	1.9	2	2	2	3	2
Avg	2.3	2.8	2.3	–	1.8	2.0	2.5	0.3	1.0	2.0	0.3	2.3		2	1.25	1.25	2.25	1.62

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ, વ્યાખ્યાન સ્વાધ્યાય
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> સિમ્પોઝિયમ, વ્યાખ્યાન કાર્યશાળા, સ્વાધ્યાય
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> પરિસંવાદ, વ્યાખ્યાન સ્વાધ્યાય જૂથચર્ચા
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, પરિસંવાદ કાર્યશાળા વ્યાખ્યાન

Assessment Method

Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5

Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component
			Term End Examination
	CO-1	15	
	CO-2	15	
	CO-3	15	
CO-4	15		

References

Books:

- Anastasi, A., & Urbina, S. (1997). Psychological testing (7th ed.). Prentice Hall.
- Freeman, F. S. (1965). Theory and practice of psychological testing (3rd ed.). Oxford & IBH Publishing.
- Kaplan, R. M., & Saccuzzo, D. P. (2017). Psychological testing: Principles, applications, and issues (9th ed.). Cengage Learning.
- Thorndike, R. M., & Thorndike-Christ, T. (2010). Measurement and evaluation in psychology and education (8th ed.). Pearson.
- Singh, A. K. (2016). Tests, measurements and research methods in behavioural sciences (6th ed.). Bharati Bhawan.
- Cronbach, L. J. (1984). Essentials of psychological testing (5th ed.). Harper & Row.
- Kline, T. J. B. (2005). Psychological testing: A practical approach to design and evaluation. Sage Publications.

- Cohen, R. J., & Swerdlik, M. E. (2018). Psychological testing and assessment: An introduction to tests and measurement (9th ed.). McGraw-Hill Education.
- Gregory, R. J. (2021). Psychological testing: History, principles, and applications (8th ed.). Pearson Education.
- Chauhan, S. S. (2007). Principles and techniques of guidance. Vikas Publishing House.
- દેસાઈ, કૃષ્ણકાંત જી. (1992). મનોવૈજ્ઞાનિક માપન: યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
- બુદ્ધદેવ, પ્રવીણ વી. અને દેસાઈ એચ.જી. (1991). મનોવલણો અને તેનું માપન, મેમોરીયલ એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ, રાજકોટ
- જયસવાલ, एस. (2001). शिक्षा में निर्देशन एवं परामर्श. आगरा: विनोद पुस्तक मंदिर.
- દવે,જે.એસ, પટેલ, એમ. એમ. અને અન્ય(2004). શૈક્ષણિક અને વ્યાવસાયિક માર્ગદર્શન પરિશીલન. અમદાવાદ: બી.એસ.શાહ. પ્રકાશન.

Online Resources & Tools:

- <https://www.apa.org>
- <https://www.ets.org>
- <https://www.simplypsychology.org>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 4		
Course Code	Name of Course	Elective
256510423025	Information Communication and Educational Technology (માહિતી પ્રત્યાયન અને શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1:	માહિતી અને પ્રત્યાયન ટેકનોલોજી અને પ્રત્યાયનની સંકલ્પના સમજાવી જીવન અને શિક્ષણમાં તેની ભૂમિકાની ચર્ચા કરે.	
CO-2:	અધ્યયન અધ્યાપન અને મૂલ્યાંકનમાં શૈક્ષણિક ટેકનોલોજીના સમન્વયની પ્રસ્તુતતા અને આયોજનની લાક્ષણિકતાઓ સ્પષ્ટ કરે	
CO-3:	નિર્ધારિત પ્રકારની શૈક્ષણિક યોજનાઓ (ID) તૈયાર કરવાના સોપાનોની શ્રેણી તૈયાર કરે.	
CO-4:	સામાજિક માધ્યમો અને શિક્ષણના સંબંધની પ્રસ્તુતતા સ્પષ્ટ કરે	
Detailed Syllabus		
Unit 1: માહિતી અને પ્રત્યાયન ટેકનોલોજી (ICT) અને શિક્ષણ		
1.1. આધુનિક જીવનમાં પ્રત્યાયનની ભૂમિકા		
1.2. શિક્ષણમાં ICT ની સંકલ્પના અને તેનું ઉપયોજન (CAI અને WBI)		
1.3. પ્રત્યાયન : ઘટકો, પ્રકારો, સિદ્ધાંત અને અવરોધો		
1.4. Digital Literacy અને Artificial Intelligenceની સંકલ્પના અને ઉપયોગિતા		
Unit 2: શિક્ષણમાં ટેકનોલોજીનો સમન્વય		
2.1. શિક્ષણમાં ટેકનોલોજીનાં સમન્વયની પ્રસ્તુતતા		
2.2. ટેકનોલોજીનાં સમન્વય પર અસરકરતાં પરિબલો		
2.3. શિક્ષણમાં ટેકનોલોજીનાં સમન્વય માટે શિક્ષણનું આયોજન		
2.4. અધ્યયન, અધ્યાપન અને મૂલ્યાંકનમાં શૈક્ષણિક ટેકનોલોજીનું સમન્વય		
Unit-3: શૈક્ષણિક યોજના (Instructional Design)		
3.1. શૈક્ષણિક યોજનાની સંકલ્પના		
3.2. યોજના વિકાસની પ્રક્રિયા અને સોપાનો		
3.3. મિશ્રિત અધ્યયન (Blended learning) માટેની શૈક્ષણિક યોજના		
3.4. સ્વઅધ્યયન સામગ્રીના નિર્માણ માટેની શૈક્ષણિક યોજના		
Unit 4 માજિક માધ્યમો અને શિક્ષણ		
4.1. સામાજિક માધ્યમોની સંકલ્પના		
4.2. શિક્ષણ માટે યુ-ટ્યૂબ ચેનલ અને ફેસબુકના ઉપયોગની માર્ગરેખાઓ		
4.3. સામાજિક માધ્યમોની શૈક્ષણિક ભૂમિકા		
4.4. શિક્ષણમાં સામાજિક માધ્યમોના ફાયદાઓ અને મર્યાદાઓ		

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs												PSOs					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	-	3	3	-	-	-	-	-	-	1	2.6	3	1	3	2	2.25
CO-2	3	3	-	-	-	-	3	-	-	1	1	-	2.2	3	1	3	2	2.25
CO-3	3	3	3	-	-	-	1	-	-	1	1	-	2	3	1	3	2	2.25
CO-4	3	3	3	2	-	2	2	-	1	-	1	-	2.125	3	1	3	2	2.25
Avg	3	3	3	2.5	3	2	2	-	1	1	1	1		3	3	3	2	2.25

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, સ્વાધ્યાય, વ્યાખ્યાન,
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, વ્યાખ્યાન, નિદર્શન
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> કાર્યશાળા, વ્યાખ્યાન, જૂથચર્ચા,
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, સ્વધ્યાય, વ્યાખ્યાન

Assessment Method

Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5

Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component				
			CO-1	15	Term End Examination		
			CO-2	15			
			CO-3	15			
			CO-4	15			

References

Books:

- Alessi, S. M. & Trollip, S. R. (1991). Computer Based. Instruction. New Jersey: Prenties Hall.
- APLET, All tern volumes of aspects of educational technology. London: Pitman
- Association of Indian Universities. (2000). Information Technology in Higher Education. New Delhi: Author.
- Azarmsa, R. (1991). Educational Computing: principles and Applications. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publication.
- Gagne, R.M. & Briggs, L. J. (1979). Principal of nstruotional Design. (2nd ed.). New York: Holt Rinhart and Winston.
- Gerlanch, V. S. & Ely, D. P. (1971). Teaching and Media: A Systematic Approach. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Hackbarth, S. (1996). The Educational Technology Handbook. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publication.

- Joshi, B. (1998). Hypertext, Hypermedia, Multimedia: Educatinal Technology Buzzwords for 2000+. Journal of Educational Research and Extension, 35, 50-56.
- Joshi, B. (2000). The Internet: What, Why and How in Education. A paper presented in the national seminar of M.S. University Baroda (CASE), Vadodara, India.
- Joshi, B. (2005). Computer Technology in Education. Bhavnagar.
- Khan, B. H. (Ed.). (1997). Web-based instruction. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publication.
- Kumar, K. L. (1996) Educational Technology. New Delhi: New Age Int.
- National Education Policy-2020 Ministry of Human Resource Development Gov.of India.
- Percival, F. & Ellington, H. (1984). A Handbook of Educational Technology. London: Koran Page.
- Richey, R. (1986). The Theoretical and Conceptual base of Instructional Design. London: Kogan Page.
- Roblyer, M. D. & Edwards, J. (2000). Integrating technology into teaching (2nd ed.). New Jersey: Merrill.
- Romiszowski, A.J. (1986). Developing Auto-instructional. London: Kogan Page.
- Papadakis, S. (Ed.). (2024). IoT, AI, and ICT for Educational Applications: Technologies to Enable Education for All. Springer. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-50139-5>
- જોશી, ભ. (સં.). (2005). શૈક્ષણિક ટેકનોલોજીની વિસ્તરતી ક્ષિતિજો. ભાવનગર : એજ્યુકેશનલ ટેકનોલોજી ફોરમ.
- માલી, અ.(2015). ICTની વિવેચનાત્મક સમજ. અમદાવાદ : અમૂલ પ્રકાશન.
- શાહ, દિ. ભ. (1995). શૈક્ષણિક પ્રોદ્યોગિકી. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ.
- શાહ, ગુ. (1986). શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનમાં અધ્યયન મિમાંસા. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ.

Online Resources & Tools:

- UNESCO ICT in Education <https://ictinedtoolkit.org>
- Commonwealth of Learning (COL) – eLearning Resources <https://www.col.org/resources/elearning>
- EDUTOPIA – Technology Integration <https://www.edutopia.org/technology-integration>
- TeachThought – Technology <https://www.teachthought.com/category/technology>
- National Repository of Open Educational Resources (NROER), India <https://nroer.gov.in>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 4		
Course Code	Name of Course	Elective
256510423026	National Education Policy and Educational Technology (રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ અને શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1:	રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ માં શૈક્ષણિક ટેકનોલોજીનું સ્થાન સમજી NEAT, આભાસી પ્રયોગશાળા અને મોબાઇલ લર્નિંગ અંગે સમજાવે.	
CO-2:	બ્લોગ અને વેબસાઇટની સંકલ્પના અને નિર્માણ પ્રક્રિયાનો પરિચય આપી તેનો શૈક્ષણિક ઉપયોગ કરે.	
CO-3:	ઓનલાઇન શિક્ષણની સંકલ્પના સમજી તેનાં સાધનોનો પરિચય આપે તેમ જ શિક્ષક તરીકેની ભૂમિકા અદા કરે.	
CO-4:	ઈ-લર્નિંગનો વિસ્તાર, મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ, ઈ-રિસોર્સિસ અને સ્માર્ટ ક્લાસરૂમનો અર્થ, પ્રાપ્યતા, લાક્ષણિકતાઓ, સાધનો તેમ જ લાભ અને મર્યાદાઓ વર્ણવે.	
Detailed Syllabus		
Unit 1: રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ (NEP) અને શૈક્ષણિક ટેકનોલોજી		
1.1. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ માં શૈક્ષણિક ટેકનોલોજીનું સ્થાન		
1.2. નેશનલ એજ્યુકેશનલ એલાયન્સ ફોર ટેકનોલોજી (NEAT): હેતુઓ અને કાર્યો		
1.3. આભાસી પ્રયોગશાળા : હેતુઓ, મુખ્ય ક્ષેત્રો, લાક્ષણિકતા, લાભ અને અવરોધો		
1.4. મોબાઇલ લર્નિંગ : અર્થ, પ્રયુક્તિઓ, પરંપરાગત અધ્યયન સાથે તુલના, લાભ અને મર્યાદાઓ		
Unit 2: બ્લોગ અને વેબસાઇટનો શૈક્ષણિક વિનિયોગ		
2.1. બ્લોગ અને વેબસાઇટની સંકલ્પના		
2.2. બ્લોગ અને વેબસાઇટ નિર્માણ પ્રક્રિયાનો પરિચય		
2.3. બ્લોગ અને વેબસાઇટનો શૈક્ષણિક ઉપયોગ		
2.4. શિક્ષણમાં બ્લોગ અને વેબસાઇટના લાભ અને મર્યાદા		
Unit 3: ઓનલાઇન શિક્ષણ (Online Education)		
3.1. ઓનલાઇન શિક્ષણની સંકલ્પના		
3.2. ઓનલાઇન શિક્ષણ માટેનાં સાધનોનો પરિચય : મોબાઇલ, કમ્પ્યુટર અને તેનાં સોફ્ટવેર (ગુગલમીટ, ઝૂમ)		
3.3. ઓનલાઇન શિક્ષણમાં શિક્ષકની ભૂમિકા		
3.4. ઓનલાઇન શિક્ષણ સામેનાં અવરોધો		
Unit 4: ઈ-લર્નિંગ (E-Learning)		
4.1. ઈ-લર્નિંગનો વિસ્તાર: SWAYAM, DIKSHA, MOOC		
4.2. લર્નિંગ મેનેજમેન્ટ સિસ્ટમ (LMS) :સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને શિક્ષકની ભૂમિકા		
4.3. ઈ-રિસોર્સિસ: અર્થ, પ્રાપ્યતા અને વિશ્વસનીય સ્ત્રોતોની લાક્ષણિકતાઓ		
4.4. સ્માર્ટ ક્લાસરૂમ: અર્થ, સાધનો, લાભ અને મર્યાદા		

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	2	3	2.67	3	2	---	3	2.67
CO-2	3	2	3	2	2	3	3	2	2	2	3	2	2.42	2	3	2	3	2.50
CO-3	3	2	3	2	2	3	3	2	2	2	3	2	2.42	---	3	2	3	2.67
CO-4	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	3	2.75	3	2	---	3	2.67
Avg	3.00	2.50	3.00	2.00	2.00	3.00	3.00	2.50	2.50	2.00	2.75	2.50		2.67	2.5	2	3	2.62

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, જૂથચર્ચા,
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, સ્વઅધ્યયન
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, પરિસંવાદ, નિદર્શન
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, સિમ્પોઝિયમ, જૂથચર્ચા

Assessment Method

Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5

Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component
			Term End Examination
	CO-1	15	Term End Examination
	CO-2	15	
	CO-3	15	
	CO-4	15	

References

Books:

- Alessi, S. M. & Trollip, S. R. (1991). Computer Based. Instruction. New Jersey: Prenties Hall.
- APLET, All tern volumes of aspects of educational technology. London: Pitman
- Association of Indian Universities. (2000). Information Technology in Higher Education. New Delhi: Author.
- Azarmsa, R. (1991). Educational Computing: principles and Applications. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publication.
- Gagne, R.M. & Briggs, L. J. (1979). Principal of nstructional Design. (2nd ed.). New York: Holt Rinhart and Winston.
- Gerlanch, V. S. & Ely, D. P. (1971). Teaching and Media: A Systematic Approach. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Hackbarth, S. (1996). The Educational Technology Handbook. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publication.

- Joshi, B. (1998). Hypertext, Hypermedia, Multimedia: Educatinal Technology Buzzwords for 2000+. Journal of Educational Research and Extension, 35, 50-56.
- Joshi, B. (2000). The Internet: What, Why and How in Education. A paper presented in the national seminar of M.S. University Baroda (CASE), Vadodara, India.
- Joshi, B. (2005). Computer Technology in Education. Bhavnagar.
- Khan, B. H. (Ed.). (1997). Web-based instruction. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publication.
- Kumar, K. L. (1996) Educational Technology. New Delhi: New Age Int.
- National Education Policy-2020 Ministry of Human Resource Development Gov.of India.
- Percival, F. & Ellington, H. (1984). A Handbook of Educational Technology. London: Koran Page.
- Richey, R. (1986). The Theoretical and Conceptual base of Instructional Design. London: Kogan Page.
- Roblyer, M. D. & Edwards, J. (2000). Integrating technology into teaching (2nd ed.). New Jersey: Merrill.
- Romiszowski, A.J. (1986). Developing Auto-instructional. London: Kogan Page.
- જોશી, ભ. (સં.). (2005). શૈક્ષણિક ટેકનોલોજીની વિસ્તરતી ક્ષિતિજો. ભાવનગર : એજ્યુકેશનલ ટેકનોલોજી ફોરમ.
- માલી, અ.(2015). ICTની વિવેચનાત્મક સમજ. અમદાવાદ : અમૂલ પ્રકાશન.
- શાહ, દિ. ભ. (1995). શૈક્ષણિક પ્રોદ્યોગિકી. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ.
- શાહ, ગુ. (1986). શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનમાં અધ્યયન મિમાંસા. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ.
- National Curriculum Framework (NCF)-2005 NCERT, New Delhi.

Online Resources & Tools:

- <https://www.education.gov.in>
- <https://ciet.nic.in>
- <https://www.education.gov.in/national-education-policy>
- <https://dsei.education.gov.in/nep-overview>
- <https://www.education.gov.in/en/national-education-policy-2020-1>
- <https://diksha.gov.in>
- <http://nroer.gov.in>
- <https://www.ndl.gov.in>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 4		
Course Code	Name of Course	Elective
257010423027	Educational Pedagogy (શૈક્ષણિક પદ્ધતિશાસ્ત્ર)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
CO-1:	શિક્ષણના પદ્ધતિશાસ્ત્રનો અર્થ, ઉત્પત્તિ અને અભિગમો તેમજ વિદ્યાર્થીઓની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવે.	
CO-2:	સર્જનાત્મકતા માટે અધ્યાપનના અભિગમો, રચનાવાદી અધ્યયન અભિગમો અને અધ્યાપનની પદ્ધતિઓનો પરિચય આપે.	
CO-3:	શિક્ષકકેન્દ્રી, વિદ્યાર્થીકેન્દ્રી અને જૂથકેન્દ્રી અધ્યાપનમાં શિક્ષક તરીકેની ભૂમિકા અદા કરે.	
CO-4:	શિક્ષક-વિદ્યાર્થી કામગીરીનું સંકલન કરી વિદ્યાર્થી દ્વારા શિક્ષકની કામગીરીનું મૂલ્યાંકન કરવાની પ્રક્રિયા સમજાવે.	
Detailed Syllabus		
Unit 1: પદ્ધતિશાસ્ત્રનો અર્થ, ઉત્પત્તિ અને અભિગમો		
1.1. શિક્ષણના પદ્ધતિશાસ્ત્રનો અર્થ, ઉત્પત્તિ અને શાળા કક્ષાએ શિક્ષણના પદ્ધતિશાસ્ત્રની લાક્ષણિકતાઓ		
1.2. શિક્ષણના પદ્ધતિશાસ્ત્રના મુખ્ય અભિગમો: વર્તનવાદી અભિગમ (Behaviourist approach), રચનાવાદી અભિગમ (constructivist approach), સામાજિક રચનાવાદી અભિગમ (social constructivist approach), મુક્તવાદી અભિગમ (liberationist approach)		
1.3. શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓની વૈયક્તિક, સામાજિક અને મનોવૈજ્ઞાનિક લાક્ષણિકતાઓ		
Unit 2: પદ્ધતિશાસ્ત્રના વિવિધ અભિગમો અને પદ્ધતિઓ		
2.1. સર્જનાત્મકતા માટેનું અધ્યાપન: સિનેક્ટિક(Synectic) અભિગમ, બ્રેઈન સ્ટોર્મિંગ, સીપીએસ(Collaborative Problem Solving) અભિગમ		
2.2. રચનાવાદી અધ્યયન અભિગમ: 4E અભિગમ, 5E અભિગમ, 7E અભિગમ		
2.3. અધ્યાપનની પદ્ધતિઓ: વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ, કથનચર્યા પદ્ધતિ, પ્રાયોગિક પદ્ધતિ, સમસ્યા ઉકેલ પદ્ધતિ, કન્સેપ્ટ મેપિંગ પદ્ધતિ, વાર્તા પદ્ધતિ, હ્યુરિસ્ટિક પદ્ધતિ, પ્રકલ્પ પદ્ધતિ		
Unit 3: અધ્યાપનના વિવિધ પ્રકારો		
3.1. શિક્ષકકેન્દ્રી અધ્યાપન: વ્યાખ્યાન, જૂથ અધ્યાપન (Team Teaching), નિદર્શન : સંકલ્પના, મહત્ત્વ, મર્યાદાઓ અને શિક્ષકની ભૂમિકા		
3.2. વિદ્યાર્થીકેન્દ્રી અધ્યાપન: અર્થ અને લાક્ષણિકતા, સ્વાધ્યાય, નિરીક્ષિત સ્વાધ્યાય, અભિક્રમેત અધ્યયન, કેલરની વ્યક્તિગત અધ્યયન માટેની વ્યવસ્થા, કમ્પ્યુટર આધારિત અધ્યયન, વિદ્યાર્થીકેન્દ્રી અધ્યાપનમાં શિક્ષકની ભૂમિકા		
3.3. જૂથકેન્દ્રી અધ્યાપન: અર્થ અને લાક્ષણિકતા, લઘુજૂથમાં આંતરક્રિયા, પાત્રાભિનય, ક્ષેત્ર પ્રવાસ, પ્રકલ્પકાર્ય, જૂથકેન્દ્રી અધ્યાપનમાં શિક્ષકની ભૂમિકા		

Unit 4: શિક્ષક-વિદ્યાર્થી કામગીરીનું સંકલન અને મૂલ્યાંકન

- 4.1. વિદ્યાર્થી પોર્ટફોલિયોનું આયોજન અને સંકલન, પોર્ટફોલિયોના મૂલ્યાંકન માટેની મૂલ્યાંકન યોજના(Rubrics)નો વિકાસ
- 4.2. પ્રતિપોષણ વ્યવસ્થા : વિદ્યાર્થીને અપાતા પ્રતિપોષણની સંકલ્પના અને મહત્ત્વ, પ્રતિપોષણના પ્રકારો, તત્કાળ અને વિલંબિત પ્રતિપોષણ અને તેના ફલિતાર્થો
- 4.3. વિદ્યાર્થી દ્વારા શિક્ષકની કામગીરીનું મૂલ્યાંકન : સંકલ્પના તથા મહત્ત્વ, પ્રગટ મૂલ્યાંકન(વિદ્યાર્થીની ઓળખ સાથેનું) તથા પ્રચ્છન્ન મૂલ્યાંકન(વિદ્યાર્થીની ઓળખ વિનાનું) - બન્નેનું સ્વરૂપ, મહત્ત્વ અને મર્યાદાઓ

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1.92	1	2	1	3	1.75
CO-2	3	3	3	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2.33	2	3	2	3	2.50
CO-3	3	2	3	2	3	2	2	3	2	2	2	3	2.42	---	3	2	2	2.33
CO-4	2	2	3	2	3	3	2	3	3	2	2	2	2.42	1	3	2	2	2.00
Avg	2.75	2.25	2.75	2.00	2.50	2.25	2.00	2.50	2.50	2.00	1.75	2.00		1.33	2.75	1.75	2.5	2.15

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, જૂથઅધ્યાપન, જૂથચર્ચા,
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, પરિસંવાદ, સ્વઅધ્યયન
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, સિમ્પોઝિયમ, નિદર્શન
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> વ્યાખ્યાન, કાર્યશાળા, જૂથચર્ચા

Assessment Method

	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5
Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component		
	CO-1	15	Term End Examination		
	CO-2	15			
	CO-3	15			
CO-4	15				

References

Books:

- દેસાઈ ડી.બી.(1981). વર્ગશિક્ષણ પદ્ધતિઓ. અમદાવાદ: યુનિ.ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.
- ઠોંગા, નનુભાઈ એસ. (2004). અધ્યયન અને અધ્યાપનનું સંરચનાવાદી મનોવિજ્ઞાન. રાજકોટ: નિજિજન સાયકો સેન્ટર
- ઠોંગા, એન.(1998). શિક્ષણ અવગાહન. નિજિજન સાઈકો સેન્ટર. રાજકોટ.
- પટેલ, એમ., દવે, જે., ઠાકર, જી., પટેલ, વી., વ્યાસ, આર. (2003)અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયા. અમદાવાદ: બી.એસ શાહ પ્રકાશન.
- પટેલ, જી. બી. (2009). શિક્ષણના મનોવૈજ્ઞાનિક આધારો. અમદાવાદ: ડિવાઈન પબ્લિકેશન
- મોદી, જગમોહનદાસ જે. (1964). શિક્ષણના સિદ્ધાંતો. વડોદરા: એમ. એસ. યુનિવર્સિટી પ્રેસ.
- શાહ, ગુણવંત. અને પંડ્યા, કુલીન.(1993). શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત.
- શાહ, ગુણવંત બી. (1986). શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનમાં અધ્યયન મીમાંસા. અમદાવાદ: યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ.
- શાસ્ત્રી અને પટેલ(1982). શિક્ષણની સામાન્ય પદ્ધતિઓ. બી.એસ.શાહ પ્રકાશન. અમદાવાદ.
- શુક્લ, નંદલાલ નિ., ભટ્ટ, ગૌરીભાઈ પી., પારેખ, ભગવાનલાલ ઉ. (1977). નૂતન ગણિતનું અધ્યાપન. અમદાવાદ: સી. જમનાદાસની કંપની, 1297/ 167 રિલીફ રોડ.
- શર્મા આર.એ. (2000). (સંશોધિત સંસ્કરણ). શિક્ષા તકનીકી. મેરઠ: ઈન્ટરનેશનલ પબ્લિશિંગ હાઉસ।
- શર્મા બી.ડી.(2009). શિક્ષણ પ્રશિક્ષણ તથા અધિગમ. ઓમેગા પબ્લિકેશન્સ. નર્ડ દિલ્લી.
- શ્રીવાસ્તવ એવં ચતુર્વેદી(2009). પાઠ્યચર્યા એવં શિક્ષણ કી વિધિયાँ. શિપ્રા પબ્લિકેસન્સ. દિલ્લી.
- સિંહ, સતમાન(2006). શિક્ષા તકનીકી નર્ડ દિલ્લ: અર્જુન પબ્લિશિંગ હાઉસ।
- Aggarwal, J. C., & Gupta, S. (2007). Early childhood care and education (Ist Ed.). New Delhi: Shipra Publications.
- Chastain, K. (1970). The development of modern language skills: Theory to practice. Chicago: Rand Menally & Co.
- Dewey, J. (1944). Democracy and education. New York: Simon and Schuster.
- Erickson, H. L. (2002). Concept based curriculum and instruction. California: Crown Press, Inc.
- Friere, P. (1999). Pedagogy of the oppressed. NY: Continuum
- Government of India (1986). National policy on education. Department of Education, New Delhi.
- Govt. of India (2005). National plan of action for children, 2005: Department of Women and Child Development, New Delhi.
- In-service teacher education package for primary and secondary teachers (1988), Volume I & II, NCERT, New Delhi.
- Mishra, R. C. (2005). Early childhood education today. Prentice Hall Publisher
- National curriculum for elementary and secondary education (1998) - A Framework, NCERT, New Delhi.
- NCERT (2005). National curriculum framework, NCERT, New Delhi.

- NCERT (2005). Position paper of the national focus group on early childhood education. NCERT, New Delhi.
- NCTE (2005). Report on ECCE teacher education: Curriculum framework and syllabus outline, New Delhi.
- NIPCCD (2002). Children in difficult circumstances: Summaries of research, resource centre on children. New Delhi.
- Petty, W.T. (1978). Curriculum for the modern elementary school. Chicago. Rand Mentally College Public Co.
- Pugh, G. (1996). Contemporary issues in early years: Working collaboratively for children (2nd Ed.). London: National Children’s Bureau.
- Rubin, D. (1980). Teaching elementary language arts. New York: Holt Reinhart & Winsten.
- Seefeldt, C. (1990). Continuing issues in early childhood education. Columbus, Ohio: Merrill Publishing Company.
- Swaminathan, M. & Daniel, P. (2000). Activity based developmentally appropriate curriculum for young children. Chennai: Indian Association for Pre-school Education,
- UNESCO (2007). Strong foundations: Early childhood care and education. Paris: UNESCO.
- UNICEF & MHRD (2001). Early childhood care for survival, growth and development. New Delhi.
- Victor & Learner (1971). Readiness in science education for the elementary school. NY.: McMillan Co.
- World Bank (2004). Reaching out to the child: An integrated approach to child development. New Delhi: Oxford University Press.

Online Resources & Tools:

- <https://www.coursera.org>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 4		
Course Code	Name of Course	Elective
257010423028	Evaluation of Learning (અધ્યયનનું મૂલ્યાંકન)	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
After completing this course, students will be able to		
<p>CO-1: માપન, મૂલ્યાંકન અને પરીક્ષણની સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને ઉપયોગ જણાવે છે.</p> <p>CO-2: સંખ્યાત્મક અને ગુણાત્મક મૂલ્યાંકનની વિભાવના અને મહત્ત્વ જણાવે છે.</p> <p>CO-3: કસોટી રચના અને પ્રમાણીકરણ વિશે સમજાવે છે.</p> <p>CO-4: વિષયવસ્તુ આધારિત નૂતન મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયાનો સ્પષ્ટ પરિચય આપે છે.</p>		
Detailed Syllabus		
<p>Unit 1: માપન, મૂલ્યાંકન અને પરીક્ષણ</p> <p>1.1. શૈક્ષણિક માપન, મૂલ્યાંકન અને પરીક્ષણની સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને જરૂરિયાત</p> <p>1.2. જ્ઞાનાત્મક, ભાવાત્મક અને ક્રિયાત્મક હેતુઓ સંદર્ભે માપન અને મૂલ્યાંકન</p> <p>1.3. માનાંક સંદર્ભ કસોટી: સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને શિક્ષણમાં ઉપયોગ</p> <p>1.4. મૂલક સંદર્ભ કસોટી: સંકલ્પના, સ્વરૂપ અને શિક્ષણમાં ઉપયોગ</p>		
<p>Unit 2: સંખ્યાત્મક અને ગુણાત્મક મૂલ્યાંકન</p> <p>2.1. સંખ્યાત્મક મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના અને તેની પ્રવિધિઓ</p> <p>2.2. ગુણાત્મક મૂલ્યાંકનની સંકલ્પના અને તેની પ્રવિધિઓ</p> <p>2.3. વર્ગખંડમાં સંખ્યાત્મક અને ગુણાત્મક મૂલ્યાંકનનું પ્રયોજન</p> <p>2.4. સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકનની વિભાવના, પ્રકાર અને મહત્ત્વ</p>		
<p>Unit 3: કસોટી રચનાનું આંકડાશાસ્ત્ર</p> <p>3.1. કસોટીની કલમોનું પૃથક્કરણ - કઠિનતા મૂલ્ય તારવણી મૂલ્ય અને વિકર્ષક પૃથક્કરણ</p> <p>3.2. કસોટીની વિશ્વસનીયતા- સંકલ્પના અને પ્રકારો (કસોટી પુનઃ કસોટીની રીત, અર્ધ-વિચ્છેદનની પદ્ધતિ, સમાંતર સ્વરૂપન કસોટી તથા કુડર રિચાઈસનની રીત)</p> <p>3.3. કસોટીની યથાર્થતા- સંકલ્પના, પ્રકારો (વિષયવસ્તુ યથાર્થતા, ઘટક યથાર્થતા તથા મૂલક સંબંધિત યથાર્થતા)</p> <p>3.4. વિવિધ પ્રકારની પ્રમાણિત કસોટીઓ (બુદ્ધિ કસોટી, અભિયોગ્યતા કસોટી, રસસંશોધિની તથા સિદ્ધિ કસોટી) અને ગુજરાતીમાં ઉપલબ્ધ બુદ્ધિ કસોટીઓ, અભિયોગ્યતા કસોટીઓ, રસસંશોધિનીઓ તથા સિદ્ધિ કસોટીઓનો પરિચય</p>		
<p>Unit 4: વિષયવસ્તુ આધારિત મૂલ્યાંકન</p> <p>4.1. પ્રશ્ન બેંક - સ્વરૂપ અને મહત્ત્વ</p> <p>4.2. ગ્રેડિંગ - સંકલ્પના અને મહત્ત્વ</p> <p>4.3. મૂલ્યાંકનમાં કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ</p> <p>4.4. પરીક્ષા સુધારણા- માંગ આધારિત પરીક્ષણ, ઓનલાઈન પરીક્ષણ, ઓપન બુક પરીક્ષણ</p>		

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	1	3	-	-	1	2	-	-	1	-	-	1.83	2	3	1	3	2.25
CO-2	3	3	1	-	-	-	3	-	1	-	-	1	2	2	3	2	3	2.5
CO-3	3	-	3	-	-	3	3	-	-	-	-	-	3	3	3	0	2	2
CO-4	1	-	3	-	-	-	3	-	-	2	3	-	2.40	3	2	2	3	2.5
Avg	2.5	2	2.5	-	-	2	2.75	-	1	1.5	3	1		2.5	2.75	1.25	2.75	2.31

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Teaching Pedagogy

CO-1 (Unit: 1)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથચર્ચા, નિદર્શન
CO-2 (Unit: 2)	<ul style="list-style-type: none"> કાર્યશાળા, અવલોકન
CO-3 (Unit: 3)	<ul style="list-style-type: none"> જૂથઅધ્યાપન, પરિસંવાદ
CO-4 (Unit: 4)	<ul style="list-style-type: none"> પેનલ ચર્ચા, કથનચર્ચા

Assessment Method

	COs	Marks	Exam Component		
			Class Test	Assignment	Presentation
Continuous Comprehensive Evaluation 40 Marks	CO-1	10	5	5	--
	CO-2	10	5	--	5
	CO-3	10	5	5	--
	CO-4	10	5	--	5
Term-End Evaluation 60 Marks	COs	Marks	Exam Component		
	CO-1	15	Term End Examination		
	CO-2	15			
	CO-3	15			
	CO-4	15			

References

Books:

- પટેલ, આર. એસ. (2008). શૈક્ષણિક સંશોધન માટે આંકડાશાસ્ત્રીય પદ્ધતિઓ. અમદાવાદ : જય પ્રકાશન
- પારેખ, બી.યુ.અને મનુભાઈ ત્રિવેદી. (1989). શિક્ષણમાં આંકડાશાસ્ત્ર (ચોથી આવૃત્તિ). અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય
- દેસાઈ, કૃષ્ણકાંત જી. હરિભાઈ જી. દેસાઈ. (1978) મનોવૈજ્ઞાનિક માપન (બીજી આવૃત્તિ). અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય
- ત્રિવેદી, અભય. (1986). બિનપ્રાયલીય આંકડાશાસ્ત્રીય પરીક્ષણ પદ્ધતિઓ. અમદાવાદ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, ગુજરાત રાજ્ય.
- પારેખ, સુરેશ સી. અને એસ.કે.દીક્ષીત. (1995). મનોવૈજ્ઞાનિક સંશોધનોમાં આંકડાશાસ્ત્રીય પરીક્ષણ. જૂનાગઢ : ચંપા પ્રકાશન.
- Garrett, H. E. (1981). Statistics in Psychology and Education. Bombay: Allied Pacific Pvt Ltd.
- Guilford, J. P. (1965). Fundamental Statistics in Psychology and Education. New York: MC Graw Hill Co.

Online Resources & Tools:

- <https://www.utica.edu/academic/Assessment/new/Blooms%20Taxonomy%20-%20Best.pdf>
- https://samagrashiksha.ssagujarat.org/document/SCE_module_09.pdf
- <https://www.nios.ac.in/on-demand-examination.aspx>

Program – M.Ed. (Master of Education)		
Semester- 4		
Course Code	Name of Course	Elective
	MOOCS	
Credit: 04	Teaching Scheme: Theory (60) - Practical (0)	Teaching Hours: 60
Course Outcomes (COs)		
266520423030	<p>School Counselling Name of the Institute: Avinashilingam Institute for Home Science and Higher Education for Women, Coimbatore Name of the Professor: Dr. Ramya Bhaskar Credit: 4 NCrf Level: 6.5 Duration: 15 Weeks Medium of Instruction: English Starting Date: 8 Jan 2026 End date of Registration: 28 Feb 2026 End date of course: 30 April 2026 Course Link: https://onlinecourses.swayam2.ac.in/cec26_ed10/preview</p>	
266520423031	<p>E- Assessment Name of the Institute: Avinashilingam Institute for Home Science and Higher Education for Women, Coimbatore Name of the Professor: Dr C Karthik Deepa Credit: 4 NCrf Level: 6.5 Duration: 15 Weeks Medium of Instruction: English Starting Date: 8 Jan 2026 End date of Registration: 28 Feb 2026 End date of course: 30 April 2026 Course Link: https://onlinecourses.swayam2.ac.in/cec26_ed08/preview</p>	
266520423032	<p>Early Childhood Care and Education Name of the Institute: Avinashilingam Institute for Home Science and Higher Education for Women, Coimbatore Name of the Professor: Dr. K Arockia Maraichelvi Credit: 4 NCrf Level: 6.5 Duration: 15 Weeks Medium of Instruction: English Starting Date: 8 Jan 2026 End date of Registration: 28 Feb 2026 End date of course: 30 April 2026 Course Link: https://onlinecourses.swayam2.ac.in/cec26_ed09/preview</p>	
266520423033	<p>Philosophical Foundation of Education Name of the Institute: Krishna Kanta Handiqui State Open University, Guwahati Name of the Professor: Dr. Indrani Kalita and Prof. Pranab Saikia Credit: 4 NCrf Level: 6.5 Duration: 12 Weeks Medium of Instruction: English Starting Date: 1 Jan 2026 End date of Registration: 28 Feb 2026 End date of course: 30 April 2026 Course Link: https://onlinecourses.swayam2.ac.in/nou26_ed21/preview</p>	

Curriculum Framework - Master of Education - 2025

266520423034	Academic Writing Name of the Institute: HNB Garhwal University (A Central University) Srinagar Garhwal Name of the Professor: Dr. Ajay Semalty Credit: 4 NCrF Level: 5.5-8.0 Duration: 15 Weeks Medium of Instruction: English Starting Date: 14 Jan 2026 End date of Registration: 28 Feb 2026 End date of course: 30 April 2026 Course Link: https://onlinecourses.swayam2.ac.in/cec26_ge05/preview
266520423035	Oraganisation Behaviour Name of the Institute: Sri Aurobindo College of Commerce and Management, Ludhiana Name of the Professor: Dr Vishal Kumar Credit: 4 NCrF Level: 6.5 Duration: 15 Weeks Medium of Instruction: English Starting Date: 15 Jan 2026 End date of Registration: 28 Feb 2026 End date of course: 30 April 2026 Course Link: https://onlinecourses.swayam2.ac.in/cec26_mg03/preview

**Program – M.Ed. (Master of Education)
Semester- 4**

Course Code 257010823029	Name of Course Dissertation (લઘુશોધ નિબંધ)	Compulsory
Credit: 08	Teaching Scheme: Theory (0) - Practical (240)	Teaching Hours: 240

Course Outcomes (COs)

After completing this course, students will be able to

- CO-1: સંશોધન સમસ્યાની પસંદગી કરી સંશોધન યોજના તૈયાર કરી સમસ્યાકથન, પારિભાષિક શબ્દોની પરિભાષા, હેતુઓ/પ્રશ્નો/ ઉત્કલ્પનાની રજૂઆત કરે.
- CO-2: સંશોધન સંબંધી સંદર્ભ સાહિત્યની સમીક્ષા કરે.
- CO-3: પોતાના સંશોધન કાર્યમાં વ્યાપવિશ્વ, નિદર્શ, સંશોધન પદ્ધતિ, ઉપકરણ પસંદગી, સંરચના અને પ્રમાણીકરણ કરવાનું કૌશલ્ય દર્શાવે.
- CO-4: માહિતીનું પૃથક્કરણ અને અર્થઘટન કરી સંશોધનનાં તારણો અને ફલિતાર્થોની રજૂઆત, અને સંશોધન અહેવાલનું લેખન કરી લઘુશોધ નિબંધ સ્વરૂપે સુપરત કરે તેમ જ વાચવા આપે.

Mapping Matrix of POs, PSOs, and COs

COs	POs													PSOs				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Avg	1	2	3	4	Avg
CO-1	3	3	2	1	2	2	1	1	2	3	2	1	1.92	3	2	1	3	2.25
CO-2	3	3	2	1	1	3	---	1	2	2	1	2	1.91	3	2	1	3	2.25
CO-3	3	3	3	1	2	3	2	1	2	2	2	1	2.08	3	3	2	3	2.75
CO-4	3	3	3	2	2	3	2	2	3	3	2	2	2.50	3	3	2	3	2.75
Avg	3	3	2.5	1.25	1.75	2.75	1.67	1.25	2.25	2.5	1.75	1.5		3	2.5	1.5	3	2.5

3 = Strong Contribution, 2 = Moderate Contribution, 1 = Slight Contribution, --- = No Significant Contribution

Assessment Method

Continuous Comprehensive Evaluation 100 Marks	COs	Marks	Exam Component			
			CCE			
	CO-1	20	20			
	CO-2	20	20			
	CO-3	20	20			
	CO-4	40	40			
Term-End Evaluation 100 Marks	COs	Marks	Exam Component			
			Internal		External	
			Research Report	Viva Voce	Research Report	Viva Voce
	CO-1	20	7	3	7	3
	CO-2	20	7	3	7	3
	CO-3	20	7	3	7	3
	CO-4	40	14	6	14	6
Total			35	15	35	15

નોંધ : સંશોધન કાર્યના પ્રારંભથી શોધનિબંધ જમા કરે ત્યાં સુધીનાં સંશોધન કાર્યોનું આંતરિક મૂલ્યાંકન વિભાગ સ્તરે કરવામાં આવશે. (Continuous Comprehensive Evaluation)

સંશોધન માર્ગદર્શક અને બાહ્ય પરીક્ષક દ્વારા નીચેની મૂલ્યાંકન યોજનાના આધારે લઘુશોધ નિબંધનું
મૂલ્યાંકન કરવામાં આવશે. (Term-End Evaluation)

COs	ક્રમ	મૂલ્યાંકનના મુદ્દા	મૂલ્યાંકન			
			સંશોધન અહેવાલ		મૌખિક	
			મહત્તમ ગુણ	મેળવેલ ગુણ	મહત્તમ ગુણ	મેળવેલ ગુણ
CO-1	1.	સમસ્યાકથન અને પારિભાષિક શબ્દોની પરિભાષા	7		3	
	2.	હેતુઓ/પ્રશ્નો/ ઉત્કલ્પનાની રજૂઆત				
CO-2	3.	સંદર્ભ સાહિત્યની સમીક્ષા	7		3	
CO-3	4.	વ્યાપવિશ્વ, નિદર્શ અને સંશોધન પદ્ધતિ	7		3	
	5.	ઉપકરણ પસંદગી/રચના				
CO-4	6.	માહિતીનું પૃથક્કરણ અને અર્થઘટન અને તારણોની રજૂઆત	5		2	
	7.	સંશોધનનાં તારણો અને ફલિતાર્થોની રજૂઆત	5		2	
	8.	પાદનોંધ, સંદર્ભસૂચિ અને પરિશિષ્ટોની રજૂઆત	4		2	
કુલ ગુણ			35		15	

Gujarat Vidyapith

Ashram Marg, Navrangpura, Ahmedabad, Gujarat, India - 380 009

Phone: +91-79 40016200 | **Email:** info@gujaratvidyapith.org | **Website:** www.gujaratvidyapith.org

 @gvp1920